Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (viies koda)

26. oktoober 2017*

Konkurents – Koondumised – Otsus, millega määratakse trahv koondumise läbiviimise eest enne sellest teatamist ja selleks loa saamist – Määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 4 lõige 1, artikli 7 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 14 – Ettevaatamatus – *Ne bis in idem* põhimõte – Rikkumise raskus – Trahvisumma

Kohtuasjas T-704/14,

Marine Harvest ASA, asukoht Bergen (Norra), esindaja: R. Subiotto, *QC*,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Farley, C. Giolito ja F. Jimeno Fernández,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esimese võimalusena esitatud nõue tühistada komisjoni 23. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 5089 final, millega määratakse trahv määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 rikkuva koondumise eest (juhtum COMP/M.7184 – Marine Harvest/Morpol), ning teise võimalusena tühistada hageja määratud trahv või vähendada selle summat,

ÜLDKOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president A. Dittrich (ettekandja), kohtunikud J. Schwarcz ja V. Tomljenović,

kohtusekretär: ametnik C. Heeren,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 15. septembri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

I. Vaidluse taust

1 Hageja Marine Harvest ASA on Norra õiguse alusel asutatud ja Oslo (Norra) ja New Yorgi (Ühendriigid) börsil noteeritud äriühing, kes tegeleb lõhe kasvatamise ja selle esmase töötlemisega Kanadas, Tšiilis, Šotimaal, Fääri saartel, Iirimaal ja Norras ning hariliku hiidlesta kasvatamise ja esmase töötlemisega Norras. Hageja tegeleb ka teisese töötlemisega Belgias, Tšiilis, Ühendriikides, Prantsusmaal, Iirimaal, Jaapanis, Norras, Madalmaades, Poolas ja Tšehhi Vabariigis.

A. Hageja poolt Morpoli omandamine

2 Hageja sõlmis 14. detsembril 2012 Friendmall Ltd. ja Bazmonta Holding Ltd-ga aktsiamüügilepingu („Share Purchase Agreement“, edaspidi „SPA“) aktsiate võõrandamise kohta, mis nendel äriühingutel olid Morpol ASA aktsiakapitalis.

3 Morpol on Norra lõhetootja ja -töötleja. Ta tegeleb tehistingimustes kasvatatud lõhe tootmisega ja pakub laia valikut väärindatud lõhetooteid. Ta tegeleb lõhe kasvatamise ja esmase töötlemisega Šotimaal ja Norras. Ta tegeleb ka teisese töötlemisega Poolas, Ühendkuningriigis ja Vietnamis. Enne kui hageja Morpoli omandas, oli see noteeritud Oslo börsil.

4 Friendmall ja Bazmonta Holding olid Küprosel asutatud ja registreeritud piiratud vastutusega äriühingud. Mõlemat äriühingut kontrollis üks isik, M., kes oli Morpoli asutaja ja endine tegevjuht.

5 Tänu SPA-le omandas hageja Morpolis osaluse, mis oli ligikaudu 48,5% Morpoli aktsiakapitalist. Omandamine viidi lõpule 18. detsembril 2012 (edaspidi „2012. aasta detsembri omandamine“).

6 Hageja teatas 17. detsembril 2012 börsiteates, et ta teeb Morpoli ülejäänud aktsiate ostmiseks avaliku pakkumise. Hageja esitas 15. jaanuaril 2013 vastavalt Norra seadusele väärtpaberitega kauplemise kohta selle kohustusliku avaliku pakkumise Morpoli ülejäänud aktsiatele, mis moodustasid 51,5% äriühingu aktsiatest. Norra õigusnormide kohaselt on enam kui kolmandiku börsil noteeritud äriühingu aktsiate omandaja kohustatud tegema selle äriühingu ülejäänud aktsiatele kohustusliku avaliku pakkumise.

7 Morpoli juhatus nimetas 23. jaanuaril 2013 uue tegevjuhi M-i asemele, kuna viimane oli vahepeal ametist lahkunud alates 1. märtsist 2013 seetõttu, et SPA-s oli ette nähtud selline kohustus.

8 Pärast avaliku pakkumise arveldamist ja lõpuleviimist 12. märtsil 2013 kuulus hagejale kokku 87,1% Morpoli aktsiatest. Tänu avalikule pakkumisele omandas hageja niisiis aktsiad, mis moodustasid ligikaudu 38,6% Morpoli aktsiakapitalist, lisaks aktsiatele, mis moodustasid 48,5% Morpoli aktsiakapitalist ja mille ta oli saanud juba 2012. aasta detsembri omandamisega.

9 Morpoli ülejäänud aktsiad omandati 12. novembril 2013. 15. novembril 2013 otsustas erakorraline üldkoosolek paluda aktsiad Oslo börsilt kustutada, vähendada juhatuse liikmete arvu ja kaotada ametissenimetamise komitee. 28. novembril 2013 ei olnud Morpol enam Oslo börsil noteeritud.

B. Teatamiseelne etapp

10 Hageja saatis 21. detsembril 2012 Euroopa Komisjonile taotluse, milles palus määrata Morpoli üle ainukontrolli omandamist puudutava juhtumiga tegelev töörühm. Hageja teatas taotluses komisjonile, et 2012. aasta detsembri omandamine on lõpule viidud ja et ta ei kasuta oma hääleõigusi enne komisjoni otsuse vastuvõtmist.

11 Komisjon nõudis hagejaga konverentskõne pidamist, mis toimus 25. jaanuaril 2013. Konverentskõne käigus küsis komisjon teavet tehingu struktuuri kohta ja selgitusi küsimuses, kas 2012. aasta detsembri omandamine võis olla hagejale andnud juba Morpoli üle kontrolli.

12 Komisjon saatis 12. veebruaril 2013 hagejale teabenõude Morpoli üle 2012. aasta detsembri omandamise tulemusel faktilise kontrolli võimaliku omandamise kohta. Veel nõudis ta, et talle saadetaks kolme viimase aasta Morpoli üldkoosolekute ning Morpoli juhatuse koosolekute päevakord ja protokoll. Hageja vastas nõudele osaliselt 19. veebruaril 2013 ning esitas täieliku vastuse 25. veebruaril 2013.

13 Hageja esitas 5. märtsil 2013 komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 802/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 133, lk 1, ELT eriväljaanne 08/03, lk 88), I lisas toodud teatamise vormi esimese kavandi (edaspidi „vormi CO esimene kavand“). Vormi CO esimene kavand puudutas peamiselt üldist turgu, mis hõlmab mis tahes päritolu lõhe kasvatamist ning esmast ja teisest töötlemist.

14 Komisjon saatis 14. märtsil 2013 hagejale vormi CO esimese kavandi kohta täiendava teabenõude. Hageja vastas sellele teabenõudele 16. aprillil 2013. Komisjoni hinnangul oli vastus ebatäielik ja ta saatis teisi teabenõudeid 3. mail, 14. juunil ja 10. juulil 2013. Hageja vastas nendele teabenõuetele vastavalt 6. juunil, 3. ja 26. juulil 2013.

C. Koondumisest teatamine ja otsus koondumise heakskiitmise kohta tingimusel, et täidetakse teatavad kohustused

15 Tehingust teatati komisjonile ametlikult 9. augustil 2013.

16 Hetkeolukorda kajastaval koosolekul, mis toimus 3. septembril 2013, teavitas komisjon hagejat ja Morpoli, et tal oli Šoti lõhe potentsiaalse turuga seoses tõsiseid kahtlusi tehingu kokkusobivuses siseturuga.

17 Komisjoni välja toodud tõsiste kahtluste kõrvaldamiseks pakkus hageja 9. septembril 2013 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT 2004, L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) artikli 6 lõikele 2 välja kohustused. Komisjon tegi esialgsete kohustuste kohta turu-uuringu. Pärast teatavate muudatuste tegemist esitati 25. septembril 2013 lõplike kohustuste pakett. Hageja kohustus võõrandama koondumise osaliste kattuvast Šoti lõhe kasvatamise võimsusest ligikaudu kolm neljandikku, hajutades nii komisjoni tuvastatud tõsised kahtlused.

18 Komisjon võttis 30. septembril 2013 määruse nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkti b ja lõike 2 alusel vastu otsuse C(2013) 6449 (juhtum COMP/M.6850 – Marine Harvest/Morpol) (edaspidi „loa andmise otsus“), andes koondumiseks loa tingimusel, et täidetakse kõik väljapakutud kohustused.

19 Komisjon tõdes loa andmise otsuses, et 2012. aasta detsembri omandamine on hagejale juba andnud Morpoli üle faktilise ainukontrolli. Ta kinnitas, et välistatud ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud rakendamiskeelu kohustuse ja määruse artikli 4 lõikes 1 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumine. Veel märkis ta, et ta võib eraldiseisvas menetluses hinnata, kas määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 alusel tuleb kohaldada sanktsiooni.

D. Vaidlustatud otsus ja selle vastuvõtmise menetlus

20 Komisjon teavitas 30. jaanuari 2014. aasta kirjas hagejat käimasolevast uurimisest seoses määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 ja artikli 4 lõike 1 võimalike rikkumistega.

21 Komisjon saatis 31. märtsil 2014 hagejale määruse nr 139/2004 artikli 18 alusel vastuväiteteatise (edaspidi „vastuväiteteatis“). Vastuväiteteatises jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et hageja on tahtlikult või vähemalt ettevaatamatusest rikkunud määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1.

22 Hageja esitas 30. aprillil 2014 oma vastuse vastuväiteteatisele. 6. mail 2014 esitas hageja oma vastuses sisaldunud argumendid ärakuulamisel. 7. juulil 2014 toimus ettevõtjate koondumist käsitleva nõuandekomitee koosolek.

23 Komisjon võttis 23. juulil 2014 vastu otsuse C(2014) 5089 final, millega määrati trahv määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 rikkuva koondumise eest (juhtum COMP/M.7184 – Marine Harvest/Morpol) (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

24 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni kolm esimest artiklit on sõnastatud järgmiselt:

„Artikkel 1

[Hageja] on rikkunud määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1, kuna ta viis ajavahemikus 18. detsembrist 2012 kuni 30. septembrini 2013 läbi ühenduse seisukohast olulise koondumise enne sellest teatamist ja enne, kui see oli siseturuga kokkusobivaks tunnistatud.

Artikkel 2

Artiklis 1 nimetatud määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumise eest määratakse [hagejale] trahv summas 10 000 000 eurot.

Artikkel 3

Artiklis 1 nimetatud määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise eest määratakse [hagejale] trahv summas 10 000 000 eurot.“

25 Komisjon asus vaidlustatud otsuses esiteks seisukohale, et hageja omandas Morpoli üle faktilise ainukontrolli pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist, kuna oli peaaegu kindel, et hageja saavutab üldkoosolekutel häälteenamuse, arvestades tema osaluse määra (48,5%) ja muude aktsionäride kohaloleku määra eelnevate aastate üldkoosolekutel.

26 Komisjon asus seejärel seisukohale, et 2012. aasta detsembri omandamine ei kuulu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 enne nähtud erandi alla. Ta märkis sellega seoses, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 on kohaldatav vaid avalikele pakkumistele või tehingutele, millega kontroll määruse nr 139/2004 artikli 3 tähenduses omandatakse „mitmelt müüjalt“ rea väärtpaberitehingutega. Komisjoni hinnangul omandati käesolevas asjas kontrollosalus ühelt müüjalt, see tähendab M., Friendmalli ja Bazmonta Holdingi vahendusel tänu 2012. aasta detsembri omandamisele.

27 Komisjoni sõnul ei kuulu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 kohaldamisele olukorras, kus suur aktsiapakk omandatakse ühelt müüjalt või kus on eelmistel korralistel ja erakorralistel üldkoosolekutel antud häälte põhjal lihtne kindlaks teha, et see aktsiapakk annab sihtäriühingu üle faktilise ainukontrolli.

28 Veel märkis komisjon, et 2012. aasta detsembri omandamine, mis viidi lõpule 18. detsembril 2012, ei olnud osa avalikust pakkumisest, mis viidi läbi ajavahemikus 15. jaanuarist kuni 26. veebruarini 2013. Tema hinnangul ei olnud asjakohane, et 2012. aasta detsembri omandamine võis tingida hageja kohustuse teha ülejäänud Morpoli aktsiatele avalik pakkumine, sest faktiline kontroll oli juba omandatud üheltainsalt müüjalt.

29 Lisaks leidis komisjon, et hageja viited õiguslikele allikatele, mille kohaselt „mitut üksikut etappi“ peetakse üheks koondumiseks, kui need olid õiguslikult või faktiliselt tingimuslikult seotud, näivad asjakohatud. Ta rõhutas, et hageja omandas Morpoli üle kontrolli, ostes 48,5% Morpoli aktsiatest ühe tehinguga, mitte mitme osalise tehinguga, mis puudutavad varasid, mis lõppkokkuvõttes moodustavad ühe majandusüksuse.

30 Komisjon märkis, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 3 kohaselt tuleb trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta rikkumise laadi, raskust ja kestust.

31 Ta asus seisukohale, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 mis tahes rikkumine on oma laadilt raske rikkumine.

32 Rikkumise raskuse hindamisel võttis komisjon arvesse asjaolu, et tema hinnangul pani hageja rikkumise toime ettevaatamatusest, koondumine tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ning ka seda, et oli varasemaid juhtumeid, mil hageja ja teised äriühingud olid toime pannud menetlusnormide rikkumisi.

33 Rikkumise kestuse küsimuses märkis komisjon, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine oli ühekordne rikkumine ning see pandi käesolevas asjas toime 18. detsembril 2012, see tähendab koondumise läbiviimise kuupäeval. Veel leidis ta, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine oli vältav rikkumine ja see kestis antud juhul 18. detsembrist 2012 kuni 30. septembrini 2013, see tähendab 2012. aasta detsembri omandamise läbiviimise kuupäevast kuni koondumiseks loa andmise kuupäevani. Komisjoni arvates oli see 9 kuu ja 12 päevane kestus eriti pikk.

34 Komisjon võttis kergendava asjaoluna arvesse seda, et hageja ei kasutanud koondumise kontrolli ajal oma hääleõigusi Morpolis ja säilitas selle hagejast eraldiseisva üksusena.

35 Samuti arvestas ta kergendava asjaoluna seda, et hageja oli esitanud töörühma määramise taotluse mõni päev pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist.

36 Raskendavaid asjaolusid komisjon seevastu ei leidnud.

37 Komisjon asus seisukohale, et hageja suuruse ettevõtja puhul peab sanktsioon olema märkimisväärne, et sellel oleks hoiatav mõju. See kehtib seda enam juhul, kui koondumine on tekitanud tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga.

II. Menetlus ja poolte nõuded

38 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 3. oktoobril 2014.

39 Samal päeval Üldkohtu kantseleile esitatud eraldi dokumendiga palus hageja Üldkohtul vastavalt Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklile 76a lahendada asi kiirendatud menetluses. Komisjon esitas selle taotluse kohta oma seisukohad 17. oktoobri 2014. aasta kirjas. Üldkohus jättis 23. oktoobri 2014. aasta otsusega kiirendatud menetluse taotluse rahuldamata.

40 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus avada menetluse suulise osa. Kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames esitas Üldkohus pooltele kirjalikke küsimusi ja palus komisjonil esitada teatavad dokumendid. Pooled vastasid kirjalikele küsimustele ja komisjon esitas nõutud dokumendid.

41 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuses hagejale määratud trahvid;

– kolmanda võimalusena vähendada oluliselt vaidlustatud otsuses hagejale määratud trahve;

– mõista kohtukulud igal juhul välja komisjonilt;

– võtta kõik muud meetmed, mida Üldkohus vajalikuks peab.

42 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi tervikuna rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitlus

43 Hageja esitab hagi põhjendamiseks viis väidet. Esimese väite kohaselt on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuna vaidlustatud otsuses eitati määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavust. Teise väite kohaselt on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuna vaidlustatud otsuses on leitud, et hageja oli ettevaatamatu. Kolmanda väite kohaselt on rikutud *ne bis in idem* üldpõhimõtet. Neljanda väite kohaselt on hagejale trahvide määramisel ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes. Viienda väite kohaselt on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes ning trahvide taseme kindlaksmääramist ei ole põhjendatud.

A. Esimene väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuna vaidlustatud otsuses eitati määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavust

44 Esimene väide koosneb neljast osast. Esimese väiteosa kohaselt on vaidlustatud otsuses rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuna selles eirati määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamise raames ühe koondumise mõistet. Teise väiteosa kohaselt on määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastust faktiliselt ja õiguslikult vääralt tõlgendatud. Kolmanda väiteosa kohaselt on vääralt tõlgendatud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärki. Neljandas osas on väidetud, et hageja on täitnud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2.

45 Esimese väite kolme esimest osa, mis puudutavad määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamise küsimust, tuleb käesolevas asjas koos analüüsida.

1. Esimese väite kolm esimest osa

a) Sissejuhatavad märkused

46 Kõigepealt tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punkides a ja b on ette nähtud:

„Komisjon võib oma otsusega määrata asjaomastele isikutele või ettevõtjatele trahve, mille suurus ei ületa 10% asjaomaste ettevõtjate artikli 3 lõike 1 punktis b sätestatud aastakäibest [artikli 5 tähenduses], kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

a) jätavad artikli 4 või artikli 22 lõike 3 kohaselt koondumisest teatamata enne selle läbiviimist, välja arvatud juhul, kui neile on selleks artikli 7 lõike 2 kohane või artikli 7 lõikes 3 sätestatud otsusega antud luba;

b) viivad koondumise läbi artiklit 7 rikkudes.“

47 Määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud, et „[k]äesolevas määruses nimetatud, ühenduse seisukohalt olulistest koondumistest teatatakse komisjonile enne nende läbiviimist ning pärast kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist.“

48 Sama määruse artikli 7 lõikes 1 on ette nähtud, et „[ü]henduse seisukohalt olulist koondumist […] ei viida ellu enne sellest teatamist ega enne, kui see on kuulutatud [sise]turuga kokkusobivaks artikli 6 lõike 1 punktile b või artikli 8 lõigetele 1 või 2 vastava otsusega või artikli 10 lõikes 6 sätestatud eelduse alusel“.

49 Määruse nr 139/2004 artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Koondumine on juhtum, kus toimub püsiv kontrolli üleminek tulenevalt:

[…]

b) juba vähemalt üht ettevõtjat kontrolliva isiku või isikute või ühe või mitme ettevõtja poolsest otsese või kaudse kontrolli omandamisest ühe või enama teise ettevõtja või nende osade üle, mis võib toimuda väärtpaberite või varade ostu kaudu, lepingu alusel või mis tahes muul viisil.“

50 Määruse nr 139/2004 artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et „[k]ontrolli sisuks on õigused, lepingud või muud vahendid, mis kas eraldi või ühiselt ning vastavaid asjaolusid või õigusnorme arvestades annavad võimaluse ettevõtjat otsustavalt mõjutada“.

51 Kõigepealt tuleb märkida, et tänu 2012. aasta detsembri omandamisele omandas hageja Morpolis osaluse, mis oli ligikaudu 48,5% Morpoli aktsiakapitalist.

52 Nagu tõdes komisjon vaidlustatud otsuse punktis 55, ilma et hageja oleks talle selles küsimuses vastu vaielnud, oli Morpol 2012. aasta detsembri omandamise ajal Norra aktsiaselts ja seetõttu olid hääleõigused jaotatud põhimõtte „üks aktsia üks hääl“ kohaselt. Kohalolevate ja hääletavate aktsiate lihthäälteenamus üldkoosolekutel oli seega ettepaneku hääletamiseks piisav, välja arvatud mõne tehingu puhul, mille jaoks oli vajalik kahekolmandikuline kvalifitseeritud häälteenamus.

53 Lisaks märkis komisjon õigesti vaidlustatud otsuse punktis 57, et vähemusaktsionäri võib pidada faktilist kontrolli omavaks eelkõige juhul, kui ta saavutab tõenäoliselt üldkoosolekutel enamuse, arvestades tema osaluse määra ja teiste aktsionäride kohaloleku määra viimaste aastate aktsionäride üldkoosolekutel (vt selle kohta kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punktid 45–48).

54 Seejärel märkis komisjon, et M. (Friendmalli ja Bazmonta Holdingi vahendusel) on alati esindanud üldkoosolekutel väljendatud häälte selget enamust ja et Morpoli ülejäänud aktsiakapital oli väga hajutatud, mis tähendab, et ülejäänud aktsionärid ei oleks olnud võimelised moodustama blokeerivat vähemust, et ületada M-i otsustusjõudu, eelkõige seetõttu, et üldkoosolekul osalesid neist vähesed.

55 Komisjon järeldas seetõttu, ilma et hageja talle selles küsimuses oleks vastu vaielnud, et enne 2012. aasta detsembri omandamist teostas M. Morpoli üle ainukontrolli tänu oma osalustele Friendmallis ja Bazmonta Holdingis.

56 Komisjon järeldas õigesti, et 2012. aasta detsembri omandamine andis hagejale samad õigused ja samad võimalused avaldada Morpolile otsustavat mõju nagu need, mis olid M-il varem Friendmall ja Bazmonta Holdingi vahendusel.

57 Eeltoodust tuleneb, et komisjon tuvastas vaidlustatud otsuse punktis 68 õigesti, et hageja omandas Morpoli üle kontrolli pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist.

58 Hageja rõhutab korduvalt, küll muudes kontekstides, et ta ei kasutanud oma hääleõigusi enne seda, kui komisjon koondumiseks loa andis. Selles küsimuses tuleb tõdeda, et määruse nr 139/2004 artikli 3 lõike 2 kohaselt on kontrolli sisuks õigused, mis annavad „võimaluse“ ettevõtjat otsustavalt mõjutada. Määravaks on seega kontrolli omandamine formaalses tähenduses, mitte sellise kontrolli tegelik teostamine (vt analoogia alusel kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 189). See, et hageja enne koondumiseks loa saamist oma hääleõigusi ei kasutanud, ei sea kahtluse alla asjaolu, et hääleõiguste omamine andis hagejale Morpoli üle faktilise kontrolli.

59 Nagu märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktides 72 ja 73, näis SPA mõnedest artiklitest nähtuvat, et hageja ei kasutanud oma hääleõigusi Morpolis enne konkurentsiasutustelt loa saamist. Ent SPA ei sisalda ühtegi tingimust, mis takistaks hagejal luba oodates oma hääleõigusi kasutada. Hageja võis seega vabalt kasutada oma hääleõigusi Morpolis mis tahes hetkel pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist.

60 Pealegi kinnitas hageja kohtuistungil Üldkohtu esitatud küsimusele vastates, et ta ei vaidle vastu, et Morpoli aktsiakapitalis 48,5% suuruse osaluse omandamine andis talle Morpoli üle kontrolli määruse nr 139/2004 tähenduses.

61 Nagu märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktides 8, 13 ja 66, viidi 2012. aasta detsembri omandamine lõpule 18. detsembril 2012. Hageja möönab hagiavalduse punktis 13, et SPA viidi lõpule 18. detsembril 2012 ning aktsiad, mis kuulusid M-ile Morpoli aktsiakapitalis, läksid üle hagejale.

62 Hageja ei vaidle vastu sellele, et kõnealune koondumine oli ühenduse seisukohalt oluline koondumine.

63 Kuna hageja sai Morpoli üle kontrolli tänu 2012. aasta detsembri omandamisele, oleks ta pidanud põhimõtteliselt määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 alusel komisjonile teatama koondumisest enne selle läbiviimist ja seda mitte läbi viima enne, kui komisjoni selle siseturuga kokkusobivaks tunnistab.

64 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et esimese väite kolme esimese osa analüüsi seisukohalt on oluline see, kas käesolevas asjas oli kohaldatav määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand.

b) Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavus

65 Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 on sätestatud:

„Lõige 1 ei takista avaliku pakkumise või rea väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute läbiviimist, millega mitmetelt müüjatelt omandatakse kontroll artikli 3 tähenduses, kui:

a) koondumine tehakse artikli 4 kohaselt viivitamata komisjonile teatavaks; ja

b) omandaja ei teosta kõnealuste väärtpaberitega kaasnevat hääleõigust või teostab seda üksnes oma investeeringu täisväärtuse säilitamiseks vastavalt komisjoni poolt lõike 3 alusel tehtud erandile.“

66 Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 näeb seega ette kaks olukorda: esimene on seotud avaliku pakkumisega (esimene olukord) ja teine rea väärtpaberitehingutega (teine olukord).

67 Hageja täpsustas vastuseks kohtuistungil selle kohta esitatud küsimusele, et tema arutluskäigu aluseks oli esimene määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikel 2 ette nähtud olukord; selle kohta tehti kohtuistungi protokolli kanne.

1) Asjaolu, et kõnealune koondumine ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastusega hõlmatud

68 Olgu meenutatud, et esimese määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud olukorra kohaselt „[l]õige 1 ei takista avaliku pakkumise […] läbiviimist“, kui koondumine tehakse viivitamata teatavaks ja omandaja ei teosta hääleõigust enne koondumiseks loa saamist.

69 Käesolevas asjas tuleb märkida, et komisjon ei tuvastanud, et hageja rikkus määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 1 avaliku pakkumise läbiviimisega. Ta tuvastas, et hageja on rikkunud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 1 ja artikli 4 lõiget 1 2012. aasta detsembri omandamisega. Olgu meenutatud, et avalik pakkumine tehti alles 15. jaanuaril 2013, see tähendab pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist.

70 Käesolevas asjas ei oma seega põhimõtteliselt tähtsust, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaselt ei takista sama artikli lõige 1 avaliku pakkumise läbiviimist.

71 Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud esimene olukord võimaldab teatud asjaoludel avaliku pakkumise läbi viia enne sellest teatamist ja selleks loa saamist, isegi kui tegemist on ühenduse seisukohalt olulise koondumisega. Sätte sõnastuse kohaselt ei ole siiski võimalik mitteavaliku omandamise läbiviimine.

72 Seega tuleb tõdeda, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastuse kohaselt ei ole selles ette nähtud esimene olukord käesolevas asjas kohaldatav.

73 Kuigi hageja märkis kohtuistungil, et ta tugines esimesele määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud olukorrale, tuleb märkida, et kõnealune koondumine ei ole hõlmatud ka teise määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud olukorra sõnastusega.

74 Teise määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud olukorra kohaselt „[l]õige 1 ei takista […] rea väärtpaberitehingute, sealhulgas teisteks börsil või muul turul noteeritud väärtpaberiteks konverteeritavate väärtpaberitega tehtavate tehingute läbiviimist, millega mitmetelt müüjatelt omandatakse kontroll artikli 3 tähenduses“, kui täidetud on teatud tingimused.

75 Tuleb nentida, et käesolevas asjas omandas hageja Morpoli üle kontrolli ühelt müüjalt ühe väärtpaberitehinguga, see tähendab 2012. aasta detsembri omandamisega, nagu komisjon märkis vaidlustatud otsuse punktis 101.

76 Kuna M. kontrollis tollal Friendmalli ja Bazmonta Holdingit, oli M. seega ainus Morpoli aktsiate müüja.

77 Sellega seoses väitis hageja kohtuistungil, et 26. veebruari 2007. aasta otsuses (juhtum LGI/Telenet – COMP/M.4521) (edaspidi „LGI/Telenet otsus“) ei küsinud komisjon, kes äriühingu Telenet aktsiaid müünud üksusi lõppkokkuvõttes kontrollis. Hageja sõnul kontrollis neid üksusi ehk kohalike omavalitsuste ühendusi lõppkokkuvõttes Flandria piirkond. Hageja rõhutas, et käesolevas asjas tugines komisjon asjaolule, et nii Friendmalli kui ka Bazmonta Holdingit kontrollis M., mistõttu ei omandanud komisjoni sõnul hageja kontrolli mitmelt müüjalt, kuid ta ei esitanud sama küsimust LGI/Telenet otsuse aluseks oleval juhtumil.

78 Esiteks tuleb märkida, et komisjoni otsustuspraktika ei ole Üldkohtule siduv. Teiseks nähtub vaidlustatud otsuse punktis 59 toodud tabelist aktsionäride üldkoosolekutel osalemise kohta, et Friendmallil üksi oli kõikidel nendel üldkoosolekutel väga selge häälteenamus. Hageja omandas seega faktilise ainukontrolli Morpoli üle ainult Friendmallile kuulunud aktsiate omandamisega. Lisaks, nagu tuvastas komisjon vaidlustatud otsuse punktis 63, möönis hageja vastuses komisjoni 12. veebruari 2013. aasta teabenõudele, et iga-aastastel ja erakorralistel üldkoosolekutel esindatud aktsiaid arvestades oli Morpol Friendmalli ainukontrolli all. Seega ei ole selles kontekstis vaja üksikasjalikult analüüsida LGI/Teleneti otsuse aluseks olnud asjaolusid (vt eespool punkt 77).

79 Nagu märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 66, viidi 2012. aasta detsembri omandamine lõpule 18. detsembril 2012.

80 Avalik pakkumine tehti alles 15. jaanuaril 2013 ehk ajal, mil hagejal oli juba faktiline ainukontroll Morpoli üle.

81 Kuigi on tõsi, et hageja ostis Morpoli tervikuna mitmes etapis ja mitmelt müüjalt, omandati kontroll üheainsa tehinguga ja ühelt müüjalt. Seega ei omandatud kontrolli mitmelt müüjalt ega rea tehingutega.

82 Järelikult ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud teine olukord selle sõnastuse kohaselt samuti kohaldatav.

83 Seega tuleb tõdeda, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastuse kohaselt ei ole 2012. aasta detsembri omandamine selle sättega hõlmatud.

84 Hageja arutluskäigu aluseks on ühe koondumise olemasolu selles mõttes, et 2012. aasta detsembri omandamine ja hilisem avalik pakkumine moodustavad ühe terviku. Seega tuleb analüüsida nende argumentide põhjendatust.

2) Hageja argumendid, mis käsitlevad ühe koondumise väidetavat olemasolu

i) Sissejuhatavad märkused

85 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses on jäetud tähelepanuta 2012. aasta detsembri omandamise ja avaliku pakkumise vaheline oluline õiguslik seos ja tingimuslikkus, ning et otsuses esitatakse põhjenduskäik, mis on vastuolus määrusega nr 139/2004, Üldkohtu praktikaga, komisjoni

konsolideeritud pädevuseteatisega, mis käsitleb nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 (ELT 2008, C 95, lk 1, edaspidi „konsolideeritud pädevuseteatis“), komisjoni otsustuspraktikaga ja praktikaga liikmesriikides.

86 Hageja arvates oleks komisjon pidanud järeldama, et 2012. aasta detsembri omandamine ja järgnev avalik pakkumine olid ühe koondumise etapid.

87 Selles kontekstis tuleb meenutada, et hageja täpsustas kohtuistungil, et tema arutluskäigu aluseks oli esimene määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud olukord. Sellest tuleneb, et hageja väidab sisuliselt, et 2012. aasta detsembri omandamine, mis oli avalikust pakkumisest küll varasem, oli osa sellest, mistõttu hageja sõnul tuvastas komisjon sisuliselt rikkumise, mis seisnes avaliku pakkumise läbiviimises, kuigi määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud esimesest olukorrast nähtub, et määruse artikli 7 lõige 1 ei takista selle läbiviimist.

88 Tuleb hinnata, kas 2012. aasta detsembri omandamist ja avalikku pakkumist saab käsitleda ühe koondumisena või mitte.

89 Kõigepealt olgu täpsustatud, et määrusele nr 139/2004 eelnenud nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT 1989, L 395, lk 1) ei sisaldanud mõistet „üks koondumine“.

90 Komisjon on mõistele „üks koondumine“ tuginenud mitmes otsuses ning Üldkohus on seda mõistet kinnitanud muu hulgas 23. veebruari 2006. aasta otsuses Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64).

91 Määruse nr 139/2004 osas tuleb tõdeda, et mõiste „üks koondumine“ sisaldub ainult põhjenduses 20, mitte aga määruse artiklites.

92 Määruse nr 139/2004 põhjenduse 20 kolmas lause on sõnastatud järgmiselt:

„Lisaks sellele on kohane käsitada ühe koondumisena omavahel tihedalt seotud tehinguid, st tehinguid, mille tingimuseks või tunnuseks on rea väärtpaberitehingute toimumine suhteliselt lühikese ajavahemiku jooksul.“

93 Komisjon on praktikas tuginenud ühe koondumise mõistele kahes olukorras.

94 Konsolideeritud pädevuseteatise punktis 44 on märgitud järgmist:

„Põhimõte, et mitut tehingut saab eelnimetatud tingimustel käsitada ühe koondumisena, kehtib üksnes siis, kui kõnealuste tehingute tulemusel omandab (omandavad) ühe või enama ettevõtja üle kontrolli üks ja sama(d) isik(ud) või ettevõtja(d). Esiteks võib sellega olla tegemist juhul, kui üks ettevõte või ettevõtja omandatakse mitme õigusliku tehinguga. Teiseks võib kontrolli omandamine mitme ettevõtja üle (mis võivad olla eraldi koondumised) olla seotud nii, et tehingud moodustavad ühe koondumise.“

95 Seega on olemas kaks olukorda, see tähendab esiteks ühe ettevõtte või ühe ettevõtja omandamine mitme õigusliku tehinguga ja teiseks kontrolli omandamine mitme ettevõtja üle, mis võivad olla eraldi koondumised.

96 Ka määruse nr 139/2004 põhjenduse 20 kolmandas lauses on ühe koondumise olemasolu kindlakstegemiseks mainitud kahte võimalust. Tehingud peavad omavahel olema tihedalt seotud, st tehinguid, mille tingimuseks või tunnuseks on rea väärtpaberitehingute toimumine suhteliselt lühikese ajavahemiku jooksul.

97 Vastuseks selle kohta kohtuistungil esitatud küsimusele kinnitas hageja, et ta tugines määruse nr 139/2004 põhjenduse 20 kolmandas lauses mainitud esimesele võimalusele, mis puudutab tehinguid, millel on ühine tingimus; see kanti kohtuistungi protokolli.

98 Seega tuleb analüüsida küsimust, kas käesolevas asjas on ühe koondumise olemasolu võimalik kindlaks teha määruse nr 139/2004 põhjenduse 20 kolmandas lauses mainitud esimese võimaluse alusel.

99 Käesolevas asjas vaadeldav koondumine ei kuulu selgelt eespool punktis 95 kirjeldatud teise olukorra alla, see tähendab kontrolli omandamine mitme ettevõtja üle.

100 Seega tuleb analüüsida, kas kõnealune koondumine kuulub esimese olukorra alla, nagu see on määratletud eespool punktis 95, see tähendab ühe ettevõtja omandamine mitme õigusliku tehinguga.

101 Hageja on seisukohal, et mitu tehingut moodustavad ühe koondumise, kui tehingud on omavahel seotud nii, et ühte tehingut ei oleks teisteta tehtud. Ta leiab sisuliselt, et piisab ainuüksi sellest, et mitu tehingut on omavahel tingimuslikult seotud, et neid pidada ühe koondumise osaks. Seetõttu märgib ta, et komisjon oleks pidanud leidma, et 2012. aasta detsembri omandamine ja avalik pakkumine olid nii õiguslikult kui ka faktiliselt olemuselt „üks tervik“, mistõttu oleks neid tulnud analüüsida ja hinnata koos ühe koondumise osadena.

102 Komisjon aga märkis vaidlustatud otsuse punktis 105, et ta pidas „asjasse mittepuutuvaks seda, et [hageja] võis 2012. aasta detsembri omandamist ja Morpoli omandamise järgnevaid etappe käsitada majanduslikult sama tehingu osadena“. Veel märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 113, et „[hageja] viited õiguslikele allikatele, mille kohaselt peetakse „mitut üksikut etappi“ üheks koondumiseks, kui need olid õiguslikult või faktiliselt tingimuslikult seotud, näivad asjakohatud“, mida ta selgitas üksikasjalikumalt vaidlustatud otsuse punktides 114–117. Komisjon ei võtnud vaidlustatud otsuses seisukohta küsimuses, kas 2012. aasta detsembri omandamise ja järgmise avaliku pakkumise vahel oli õiguslik või faktiline tingimuslikkus või mitte.

103 Seega tuleb analüüsida, kas esimese olukorra raames, see tähendab ühe ettevõtja omandamine mitme õigusliku tehinguga, on õigusliku või faktilise tingimuslikkuse olemasolu üksi piisav, et tuvastada ühe koondumise olemasolu, ja seda isegi siis, kui kontroll sihtettevõtja üle omandatakse ühe mitteavaliku tehinguga enne avaliku pakkumise tegemist.

104 Kõigepealt tuleb analüüsida hageja neid argumente, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus konsolideeritud pädevuseteatisega, teiseks hageja neid argumente, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus Üldkohtu praktikaga ja komisjoni otsustuspraktikaga, kolmandaks hageja neid argumente, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus määruse nr 139/2004 põhjendusega 20, neljandaks hageja neid argumente, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus praktikaga liikmesriikides, ning viiendaks hageja neid argumente, mille kohaselt on komisjon vääralt tõlgendanud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärki.

ii) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus konsolideeritud pädevuseteatisega

105 Hageja leiab, et vaidlustatud otsuses võetud komisjoni seisukoht on vastuolus konsolideeritud pädevuseteatisega. Hageja sõnul on konsolideeritud pädevuseteatise punktis 43 märgitud, et „kaks või enam tehingut moodustavad ühe koondumise, kui tehingud on omavahel *õiguslikult* seotud, st kokkulepped „*tingivad vastastikku üksteist*“, või on need *tegelikult* seotud, […]“.

106 Kuid hageja argument rajaneb konsolideeritud pädevuseteatise punkti 43 vääral tõlgendamisel. See punkt on sõnastatud järgmiselt:

„Tingimuslikkuse nõue seisneb selles, et ühtegi tehingut ei saa teha teiseta ja seega kujutavad nad endast ühte tehingut. Selline tingimuslikkus ilmneb tavaliselt siis, kui tehingud on omavahel õiguslikult seotud, st kokkulepped tingivad vastastikku üksteist. Kui tegelikku tingimuslikkust on võimalik küllaldaselt tõendada, piisab ka sellest, kui käsitada tehinguid ühe koondumisena. Selleks tuleb iga tehingu puhul majanduse seisukohast hinnata, kas see sõltub tingimata teiste tehingute tegemisest. Lisaks võivad mitme tehingu omavahelist seotust tõendada poolte endi kinnitused või asjaomaste kokkulepete samaaegne sõlmimine. On raske tõendada mitme tehingu tegelikku tingimuslikkust, kui neid ei tehta ühel ajal. Kui õiguslikult tingimuslikke tehinguid ilmselt ei tehta ühel ajal, võib see seada kahtluse alla nende tegeliku omavahelise seotuse.“

107 Mõiste „üks koondumine“ osas on selles punktis ainult tõdetud, et tegelik tingimuslikkus „võib“ ka olla piisav, et käsitada tehinguid ühe koondumisena. Sellest sõnastusest ei nähtu, et alati piisab tingimuslikkusest, et pidada mitut tehingut üheks koondumiseks.

108 Olgu märgitud, et konsolideeritud pädevuseteatise punkti 45 esimene lause on sõnastatud järgmiselt:

„Seega võib ühe koondumisega olla tegemist siis, kui sama(d) ostja(d) *omandab (omandavad) kontrolli* ühe ettevõtte üle, st ühe majandusüksuse üle, *mitme õigusliku tehinguga*, kui kõnealused tehingud on omavahel tingimuslikult seotud“ (kohtu kursiiv).

109 Nagu selle punkti pealkirjast nähtub, puudutab see „[ü]he ettevõtte omandamist“ (see tähendab eespool punktis 95 määratletud esimene olukord). Konsolideeritud pädevuseteatise punkti 45 kohaselt on selleks, et esimeses olukorras oleks tegemist ühe koondumisega, vajalik, et kontroll omandatakse mitme õigusliku tehinguga. Ent käesolevas asjas omandati kontroll üksnes 2012. aasta detsembri omandamisega, mis viidi lõpule enne, kui tehti avalik pakkumine Morpoli ülejäänud aktsiatele.

110 Hageja tugineb ka konsolideeritud pädevuseteatise punktile 40, mille esimeses lauses on märgitud, et „määruse [nr 139/2004] kohaselt tuleks tehinguid, millel on ühed ja samad poolte saavutatavad majanduslikud eesmärgid, analüüsida ühe menetluse raames“. Tuleb siiski märkida, et konsolideeritud pädevuseteatise punkti 40 teises lauses on täpsustatud, et „[s]ellisel juhul muudavad kõnealused tehingud kõik koos turu struktuuri“. Konsolideeritud pädevuseteatise punkt 40 käsitleb seega olukordi, kus kõik tehingud koos muudavad turu struktuuri, mitte aga olukordi, kus ühe tehinguga muudetakse turu struktuuri, see tähendab omandatakse kontroll ühe sihtettevõtja üle.

111 Konsolideeritud pädevuseteatise kohaselt on juhul, kui ühe ettevõtja üle omandatakse kontroll mitme tehinguga, teatavatel tingimustel võimalik käsitada neid tehinguid ühe koondumisena. Kontrolli omandamine mitme tehinguga on konsolideeritud pädevuseteatise kohaselt seega üks tingimus, et kohaldada ühe koondumise mõistet eespool punktis 95 määratletud esimeses olukorras, see tähendab ühe ettevõtte või ühe ettevõtja omandamine mitme õigusliku tehinguga.

112 Hageja väidab sisuliselt, et kuivõrd 2012. aasta detsembri omandamine ja järgnev avalik pakkumine on omavahel tingimuslikult seotud, moodustavad need ühe koondumise, ning ta järeldab selle põhjal, et ta omandas Morpoli üle kontrolli mitme tehinguga.

113 Kuid ühe ettevõtja üle kontrolli omandamine mitme tehinguga on konsolideeritud pädevuseteatise kohaselt selle tingimus, et mitut tehingut saaks käsitleda ühe koondumisena, mitte aga selle asjaolu tulemus, et tehingud moodustavad ühe koondumise.

114 Käesolevas asjas ei ole see tingimus täidetud, kuna kontrolli Morpoli üle ei omandatud mitme tehinguga.

115 Kohtuistungil tugines hageja ka konsolideeritud pädevuseteatise punktile 38. Ta rõhutas, et sellest punktist nähtub, et selle hindamisel, kas mitu tehingut moodustavad ühe koondumise, on määrav küsimus, kas „lõpptulemuseks“ on üks koondumine. Hageja arvates tuleb „lõpptulemuseks“ pidada Morpoli kõikide aktsiate omandamist, mida hageja oli algusest peale kavatsenud.

116 Selles küsimuses tuleb toonitada, et konsolideeritud pädevuseteatise punkt 38 on sisuliselt kokkuvõte 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktidest 104–109, millele on viidatud teatise 43. joonealuses märkuses. Nagu nähtub tagapool punktist 128, tuleneb selle kohtuotsuse punktist 104, et oluline ei ole see, millal omandati sihtettevõtja kõik aktsiad, vaid see, millal omandati kontroll. Konsolideeritud pädevuseteatise punkt 38 ei sisalda midagi, mis lubaks asuda seisukohale, et kui ettevõtjal on algusest peale kavatsus omandada sihtettevõtja kõik aktsiad, siis tuleb „lõpptulemus“ kindlaks teha kõikide aktsiate omandamisest, mitte kontrolli omandamisest lähtudes.

117 Vastupidi, konsolideeritud pädevuseteatise punkti 38 esimeses lauses, nagu ka 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktis 104 on selgelt viidatud määruse nr 139/2004 artikli 3 lõikes 1 esitatud koondumise määratlusele, kusjuures tulemus on ühe või mitme ettevõtja üle „kontrolli omandamine“. Lisaks on konsolideeritud pädevuseteatise punkti 38 kolmandas lauses märgitud, et „[s]eega tuleks kindlaks teha, kas tehingutega antakse ühele või mitmele ettevõtjale otsene või kaudne majanduslik kontroll ühe või mitme teise ettevõtja tegevuse üle“. See lause kinnitab, et „tulemus“ tuleb kindlaks teha sihtettevõtja üle kontrolli omandamise alusel.

118 Käesolevas asjas saavutati see tulemus, see tähendab omandati kontroll, üksnes 2012. aasta detsembri omandamise tulemusel.

119 Vastupidi hageja kinnitatule on vaidlustatud otsus seega konsolideeritud pädevuseteatisega kooskõlas.

iii) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus Üldkohtu praktikaga ja komisjoni otsustuspraktikaga

120 Hageja kinnitab veel, et vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni põhjenduskäik on vastuolus Üldkohtu praktikaga ja komisjoni otsustuspraktikaga.

121 Sellega seoses tuleb märkida järgmist.

122 Hageja tugineb esiteks 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsusele Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64).

123 Kohtuasjas, milles see otsus tehti, oli küsimus selles, kas mitme grupi tehingud moodustasid mitu eraldiseisvat koondumist või ühe koondumise (kohtuotsus, 23.2.2006, Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon, T-282/02, EU:T:2006:64, punktid 8, 45 ja 91). See juhtum kuulub seega eespool punktis 95 kirjeldatud teise olukorra alla, see tähendab kontrolli omandamine mitme ettevõtja üle, mis võivad olla eraldi koondumised. Sellega seoses tuleb meele tuletada, et käesolev juhtum ei kuulu selle teise olukorra alla (vt eespool punkt 99).

124 Üldkohus leidis, et komisjoni ülesanne on hinnata, kas mitmel tehingul „on üks ja sama eesmärk selliselt, et nad moodustavad ühe koondumise määruse nr 4064/89 artikli 3 mõttes“ (kohtuotsus, 23.2.2006, Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon, T-282/02, EU:T:2006:64, punkt 105). Ta märkis veel, et „selleks et määrata kindlaks vaidlusaluste tehingute üks ja sama eesmärk, tuleb igal üksikul juhul hinnata, kas tehingud on omavahel seotud selliselt, et ühte ei oleks tehtud teiseta“ (kohtuotsus, 23.2.2006, Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon, T-282/02, EU:T:2006:64, punkt 107).

125 Hageja tugineb 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktile 107 ja kinnitab, et sellest tuleneb, et mitmel õiguslikult eraldiseisval tehingul on üks ja sama eesmärk ning need moodustavad seega ühe koondumise määruse nr 139/2004 kohaselt, kui „tehingud on omavahel seotud selliselt, et ühte ei oleks tehtud teiseta“.

126 Kuid 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsusest Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) ei saa järeldada, et iga kord kui mitu tehingut on omavahel seotud, moodustavad need tingimata ühe koondumise.

127 Olgu märgitud, et 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktis 104 leidis Üldkohtus järgmist:

„See üldine ja lõpptulemusele suunatud koondumise definitsioon – mille tagajärg on ühe või mitme ettevõtja kontrollimine – viitab sellele, et kui lõpptulemuseks on üks koondumine, ei ole oluline, kas *kontrolli omandamine*, otsene või kaudne, teostati ühes, kahes või mitmes etapis, ühe, kahe või mitme tehingu kaudu“ (kohtu kursiiv).

128 Kohtuistungil esitatud hageja argument, mille kohaselt nähtub 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktist 104, et oluline on see, kas kontroll omandati rea tehingute tulemusel, olenemata sellest, mis hetkel kontroll omandati, tuleb tagasi lükata. Sellega seoses tuleb toonitada, et kohtuotsuse punktis 104 ei mainita sihtettevõtja omandamist, mis võib toimuda ühes või mitmes etapis, vaid kontrolli omandamist, mis võib toimuda ühes või mitmes etapis. Niisiis ei ole oluline see, millal omandati sihtettevõtja kõik aktsiad, vaid see, millal omandati kontroll. Olgu märgitud, et juhul kui – nagu käesolevas asjas – sihtettevõtja üle omandatakse faktiline ainukontroll ainult esimese tehinguga, ei ole hilisemad tehingud, millega omandaja saab selle ettevõtja täiendavaid aktsiaid, kontrolli omandamiseks ja seega koondumise läbiviimiseks enam asjakohased.

129 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktis 108 leidis Üldkohus, et lähenemisega, mis seisneb selle hindamises, kas tehingud olid omavahel seotud, üritatakse muu hulgas „koondumisest teatavatele ettevõtjatele tagada õiguskindlus kõigi koondumise osaks olevate tehingute suhtes“.

130 Käesolevas asjas ei ole „koondumise osaks olevaid“ tehinguid, sest koondumine viidi läbi ainult 2012. aasta detsembri omandamisega.

131 Viimaseks, Üldkohus märkis 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) punktis 109, et koondumine võib „koosneda mitmest õiguslikult ja formaalselt eraldiseisvast tehingust – kui need tehingud on omavahel seotud nii, et ühte ei oleks sõlmitud teiseta –, *mille tagajärjel omandavad üks või mitu ettevõtjat* otseselt või kaudselt *majandusliku kontrolli* ühe või mitme muu ettevõtja tegevuse üle“ (kohtu kursiiv).

132 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) see punkt kinnitab, et „mitme õiguslikult ja formaalselt eraldiseisva tehingu“ tulemusel tuleb saada majanduslik kontroll ühe või mitme ettevõtja tegevuse üle. Käesolevas asjas omandati kontroll ühe tehingu tulemusel, see tähendab 2012. aasta detsembri omandamise, mitte mitme tehingu tulemusel.

133 Eeltoodust nähtub, et 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsusest Cementbouw Handel & Industrie *vs*. komisjon (T-282/02, EU:T:2006:64) ei saa järeldada, et olukorras, kus kontroll üheainsa sihtettevõtja üle omandati ühe tehinguga, tuleb seda tehingut pidada ühe koondumise osaks, kui kontrolli omandamiseni viinud aktsiaost ja hilisem kohustuslik avalik pakkumine on omavahel seotud.

134 Teiseks, hageja tugineb 6. juuli 2010. aasta kohtuotsusele Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281) ja komisjoni otsusele asjas, mille kohta see kohtuotsus tehti. Ta märgib, et selles asjas omandas Ryanair Holdings plc (edaspidi „Ryanair“) ligikaudu 19% Aer Lingus Group plc ja Aer Lingus Ltd (edaspidi koos „Aer Lingus“) aktsiatest ja tegi seejärel avaliku pakkumise, ning et komisjon, hiljem ka Üldkohus käsitlesid neid kahte tehingut ühe koondumisena. Hageja arvates tuleneb sellest, et aktsiate omandamist enne avalikku pakkumist ja avalikku pakkumist ennast tuleb pidada üheks koondumiseks.

135 Olgu märgitud, et 6. juuli 2010. aasta kohtuotsuse Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281) punktist 16 tuleneb, et komisjon leidis otsuses, millega tunnistati kavandatav koondumine siseturuga kokkusobimatuks, järgmist:

„Kuna Ryanair omandas esimese 19% osaluse Aer Linguse aktsiakapitalis vähem kui kümnepäevase perioodi jooksul enne avaliku pakkumise tegemist ja täiendavad 6% veidi aega pärast seda ning arvestades Ryanairi selgitusi majanduslike eesmärkide kohta, mida ta nende tehingute tegemise ajal saavutada püüdis, on kogu tehing, mis hõlmab aktsiate omandamist enne avalikku pakkumist, avaliku pakkumise ajal ja avaliku pakkumist ennast, vaadeldav ühe koondumisena ühinemismääruse artikli 3 tähenduses.“

136 Selle juhtumi raames ei omandanud Ryanair Aer Linguse üle kontrolli ühe tehinguga enne avaliku pakkumise tegemist. Nagu märgib komisjon, oleks Ryanair Aer Linguse üle kontrolli omandanud Aer Linguse aktsiakapitalis esimese 19% osaluse omandamisega koos nende aktsiate omandamisega, mille Ryanair lootis saada avaliku pakkumisega. Lõppkokkuvõttes Ryanair ei omandanudki kontrolli Aer Linguse üle, kuna avalik pakkumine kaotas kehtivuse komisjoni otsuse tõttu algatada määruse nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punktis c ette nähtud menetlus.

137 Komisjoni selle otsuse põhjal ei saa seega järeldada, et ta asus seisukohale, et ettevõtja aktsiakapitalist ühe osa omandamist ühe eraõigusliku tehinguga ja ülejäänud aktsiate omandamist avaliku pakkumisega tuleb alati pidada üheks koondumiseks, isegi siis kui aktsiakapitalist osa omandamine eraõigusliku tehinguga andis omandajale sihtettevõtja üle ainukontrolli enne avaliku pakkumise tegemist.

138 6. juuli 2010. aasta kohtuotsuses Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281) ei võtnud Üldkohus samuti seisukohta küsimuses, kas ainukontrolli omandamist eraõigusliku tehinguga ja hilisemat kohustuslikku avalikku pakkumist tuleb pidada üheks koondumiseks.

139 Hageja on seisukohal, et kui komisjon oleks kohaldanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 101 järgitud põhjenduskäiku juhtumil, mille kohta tehti 6. juuli 2010. aasta kohtuotsus Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281), ei oleks ta enne avaliku pakkumise tegemist eraõigusliku kokkuleppe alusel Ryanairi poolt aktsiate omandamist üldse arvesse võtnud, eelkõige seetõttu, et selliste eraõiguslike omandamiste tulemusel sihtettevõtja üle kontrolli ei omandatud.

140 Selle argumendiga ei saa nõustuda. Just nimelt asjaolu, et kohtuasjas, milles tehti 6. juuli 2010. aasta kohtuotsus Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281), ei omandatud sihtettevõtja üle kontrolli eraõigusliku omandamisega, tähendab, et kui kontroll oleks omandatud, oleks see omandatud mitme tehinguga.

141 Kolmandaks tugineb hageja LGI/Teleneti otsusele.

142 Kuid see juhtum ei puudutanud esimese tehingu juhtu, millega ostja omandas juba kontrolli sihtettevõtja üle ja millele järgneb teine tehing, millega sama ostja omandas sama sihtettevõtja täiendavaid aktsiaid.

143 Juhtumil, mille kohta tehti LGI/Teleneti otsus, oli esimene tehing „tehing Telenet“, millega Telenet omandas UPC Belgiumi. Sellest esimesest tehingust ei olnud vaja teatada, kuna sellega ei saavutatud künniseid (vt LGI/Teleneti otsuse punkt 6). Teine tehing oli „tehing LGE“, millega LGE omandas ainukontrolli Teleneti, sealhulgas UPC Belgiumi üle (vt LGI/Teleneti otsuse punkt 7). Komisjon järeldas, et need tehingud, mis olid tegelikult tingimuslikult seotud, moodustasid ühe koondumise.

144 Selle juhtumi asjaolud, mille kohta tehti LGI/Teleneti otsus, olid käesoleva juhtumi asjaoludest seega täiesti erinevad. Hageja ei saa järelikult tulemuslikult tugineda asjaolule, et juhtumil, mille kohta tehti LGI/Teleneti otsus, tuvastas komisjon ühe koondumise olemasolu, ega teha selle põhjal järeldusi käesoleval juhtumil.

145 Neljandaks viitab hageja komisjoni 20. oktoobri 2011. aasta otsusele (juhtum COMP/M.6263, Aelia/Aéroports de Paris/JV). Hageja rõhutab, et selle juhtumi puhul käsitles komisjon ühe koondumisena tehingu kahte esimest etappi.

146 Selles küsimuses tuleb tõdeda, et see juhtum ei puuduta olukorda, kus esimene tehing oli sihtettevõtja kontrolli vahetuseks piisav ja hilisemate tehingutega vaid omandati sama sihtettevõtja täiendavaid aktsiaid. See, et komisjon leidis sellel juhtumil, et kaks esimest tehingut moodustasid ühe koondumise, ei tähenda seega, et ta leidis, et ainukontrolli omandamine sihtettevõtja üle esiteks ühe aktsiate omandamise tehinguga ühelt ostjalt ja teiseks sihtettevõtja täiendavate aktsiate hilisemad ostutehingud võivad moodustada ühe koondumise.

147 Tuleb märkida, et hageja ei too komisjoni otsustuspraktikast või Euroopa Liidu kohtute praktikast esile ühtegi näidet, kus oleks leitud, et esiteks eraõiguslik ostutehing ühelt müüjalt, mis üksi annab sihtettevõtja üle ainukontrolli, ja teiseks hilisem avalik pakkumine sihtettevõtja ülejäänud aktsiatele moodustavad ühe koondumise. Üldisemalt ei toonud ta ühtegi näidet, kus mitut üheainsa sihtettevõtja aktsiate ostutehingut oleks peetud üheks koondumiseks, kui ainukontroll sihtettevõtja üle omandati esimese ostutehinguga.

iv) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus määruse nr 139/2004 põhjendusega 20

148 Hageja kinnitab lisaks, et vaidlustatud otsuses järgitud komisjoni põhjenduskäik on vastuolus määruse nr 139/2004 põhjendusega 20. Ta juhib tähelepanu sellele, et kõnealuses põhjenduses on märgitud, et „[l]isaks sellele on kohane käsitada ühe koondumisena *omavahel tihedalt seotud* tehinguid, st tehinguid, mille *tingimuseks* või tunnuseks on rea väärtpaberitehingute toimumine suhteliselt lühikese ajavahemiku jooksul“. Hageja arvates kinnitab see põhjendus seadusandja tahet, et komisjon võtaks arvesse ühe tehingu moodustavate eri etappide vahelist olulist seost, mitte selle formaalset struktuuri.

149 Olgu meenutatud, et hageja tugineb määruse nr 139/2004 põhjenduse 20 kolmandas lauses mainitud esimesele võimalusele, mis puudutab omavahel tingimuslikult seotud tehinguid (vt eespool punkt 97).

150 Tuleb nentida, et eespool punktis 148 tsiteeritud üksainus ja väga lühike lause ei määratle ammendavalt tingimusi, mille esinemisel moodustavad kaks tehingut ühe koondumise. Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi määruse põhjendus võib anda selgitusi õigusnormile antava tõlgenduse kohta, ei saa põhjenduse enda puhul olla tegemist sellise normiga (vt kohtuotsus, 11.6.2009, X, C-429/07, EU:C:2009:359, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Liidu akti preambulil ei ole siduvat õigusjõudu (vt kohtuotsus, 19.6.2014, Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

151 Kui asuda seisukohale, et eespool punktis 148 tsiteeritud lause määratleb ammendavalt tingimused, mille esinemisel moodustavad kaks tehingut ühe koondumise, tähendaks see, et kõiki tehinguid, mis on omavahel tingimuslikult seotud või mille tunnuseks on rea väärtpaberitehingute toimumine suhteliselt lühikese ajavahemiku jooksul, tuleks käsitleda ühe koondumisena, ja seda ka juhul, kui need tehingud koos ei ole piisavad sihtettevõtja üle kontrolli üleminekuks, sellel aga ei oleks mingit mõtet.

152 Määruse nr 139/2004 põhjendusest 20 ilmneb, et seadusandja soovis kinnitada mõistet „üks koondumine“. Sellest põhjendusest aga ei nähtu seadusandja soov seda mõistet laiendada.

153 Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus määruse nr 139/2004 põhjendusega 20, tuleb seega tagasi lükata.

v) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus praktikaga liikmesriikides

154 Hageja arvates on vaidlustatud otsuses järgitud komisjoni põhjenduskäik vastuolus „praktikaga liikmesriikides“. Sellega seoses kinnitab hageja, et „[s]iseriiklikud õigused kajastavad samuti põhimõtet, mille kohaselt tuleb kontrollosaluse eraõiguslikku omandamist, millele järgneb avalik pakkumine ülejäänud aktsiatele, käsitleda ühe koondumisena“.

155 Ent ainus siseriiklik õigus, millele hageja konkreetselt viitab, on Prantsuse õigus. Ta märgib, et vastavalt Prantsuse majandus-, rahandus- ja tööstusministri 18. novembri 2002. aasta kirjale, mis saadeti äriühingu Atria Capital Partenaires juhatusele koondumise kohta kodujuuksuri sektoris (juhtum C2002-39), on „nn kontrolliva osaluse omandamine börsivälise tehinguga, millega kaasneb kohustus teha avalik pakkumine ülejäänud aktsiatele“, sama koondumise kaks etappi.

156 Komisjon toonitab selles küsimuses, et Prantsuse ametiasutused kommenteerisid 30. aprilli 2002. aasta määruse nr 2002-689, millega kehtestatakse äriseadustiku IV raamatu (vaba hinnakujunduse ja konkurentsi kohta) kohaldamise tingimused (décret n° 2002-689, du 30 avril 2002, fixant les conditions d'application du livre IV du code de commerce relatif à la liberté des prix et de la concurrence (*Journal officiel de la République Française*, 3.5.2002, lk 8055) (edaspidi „ministri määrus“), artikli 6 ulatust, mis on väidetavalt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikest 2 laiem. Seega asjaolu, et Prantsuse ametiasutused asusid seisukohale, et ministri määruse artikkel 6 on kohaldatav reguleeritud turul aktsiate omandamisele eraõigusliku kokkuleppe alusel, mis tõi kaasa avaliku pakkumise tegemise, ei mõjuta komisjoni sõnul määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamist.

157 Hageja vastab sellele, et Prantsuse majandus-, rahandus- ja tööstusministri 18. novembri 2002. aasta kirjas tegi minister kõigepealt kindlaks, et esimene omandamine ja järgnenud kohustuslik avalik pakkumine moodustasid ühe koondumise, ning alles seejärel analüüsiti ministri määruse artiklit 6.

158 Veel väidab ta, et vastavalt kohtupraktikale ja täpsemalt 7. novembri 2013. aasta kohtuotsusele Romeo (C-313/12, EU:C:2013:718, punkt 22) tõlgendatakse „liidu õiguse […] mõisteid ühetaoliselt juhul, kui siseriiklik õigusakt järgib liidu asjaomase akti kohaldamisalast väljapoole jäävate olukordade reguleerimisel liidu õiguses sätestatut“, ning seda selleks, et „tagada siseriiklike ja liidu õigusega reguleeritud olukordade ühesugune käsitlemine *olenemata sellest, millistel asjaoludel liidu õigusest ülevõetud sätteid või mõisteid kohaldatakse*“.

159 Sellega seoses tuleb märkida, et 7. novembri 2013. aasta kohtuotsuse Romeo (C-313/12, EU:C:2013:718) punkti 22 tuleb tõlgendada koos kohtuotsuse punktiga 23, millest nähtub, et „[s]elline on olukord juhul, kui siseriiklik õigus on muutnud kõnealused liidu õigusnormid sellistes olukordades vahetult ja tingimusteta kohaldatavaks“.

160 Hageja ei esita ühtegi asjaolu, mis võimaldaks asuda seisukohale, et käesolevas asjas see nii on. Repliigi punktis 19 viitab ta pelgalt Prantsuse seadusandja ja konkurentsiasutuste teatavatele pingutustele, et viia Prantsuse äriseadustikus kasutatud teatavad koondumiste kontrolli puudutavad mõisted vastavusse määruses nr 139/2004 ja komisjoni eri teatistes kasutatud mõistetega. Sellised vastavusse viimisega seotud pingutused ei tähenda, et liidu õigusnormid on muudetud vahetult ja tingimusteta kohaldatavaks.

161 Igal juhul ei saa liikmesriigi õigus või liidu otsustuspraktika olla komisjonile või liidu kohtutele siduv. Kohtupraktikast nähtub, et liidu õiguskorras ei lähtuta mõistete määratlemisel üldjuhul ühe või mitme liikmesriigi õiguskorrast, välja arvatud juhul, kui see on sõnaselgelt ette nähtud (vt kohtuotsus, 22.5.2003, komisjon *vs*. Saksamaa, C-103/01, EU:C:2003:301, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

162 Lisaks tuleb käesolevas asja välja tuua, et Prantsusmaal kehtiv õiguslik raamistik erineb liidu õiguse raamistikust.

163 Nimelt on ministri määruse artikkel 6 sõnastatud järgmiselt:

„Kui koondumine viiakse läbi väärtpaberite ostu või vahetamisega reguleeritud turul, toimub selle tegelik läbiviimine äriseadustiku artikli L. 430-4 tähenduses ajal, mil kasutatakse väärtpaberitega seotud õigusi. Ministri otsuse puudumine ei takista väärtpaberite üleminekut.“

164 Seega erineb Prantsuse õigus selles küsimuses märkimisväärselt liidu õigusest. Nimelt on liidu õiguse kohaselt väärtpaberite üleminek koondumise läbiviimiseks piisav (vt eespool punkt 58), samas kui Prantsuse õiguse kohaselt toimub koondumine alles siis, kui kasutatakse väärtpaberitega seotud õigusi.

165 Prantsuse majandus-, rahandus- ja tööstusministri 18. novembri 2002. aasta kirjas võetud seisukoha tulemuseks ei ole seega see, et mõiste „üks koondumine“ kohaldamisega on ettevõtjal lubatud omandada sihtettevõtja üle kontroll eelneva loata. Nimelt nähtub sellest kirjast selgelt, et „tehingu tegeliku läbiviimise peatamine artikli 6 tähenduses […] on kohaldatav nii turuväliselt omandatud väärtpaberitega seotud õiguste kasutamise kui ka avaliku pakkumise esemeks olevate väärtpaberitega seotud õiguste kasutamise suhtes“.

166 Ent käesolevas asjas tugineb hageja mõistele „üks koondumine“ just nimelt selle väitmiseks, et tal oli õigus viia 2012. aasta detsembri omandamine läbi eelneva teatamise ja loata.

167 Hageja ei saa seega tulemuslikult tugineda Prantsusmaal järgitavale praktikale.

vi) Hageja argumendid, mille kohaselt tõlgendas komisjon vääralt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärki

168 Hageja kinnitab, et vaidlustatud otsuse punktis 103 leidis komisjon vääralt, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 ei ole ette nähtud kohaldamiseks olukordades, kus faktiline kontroll on lihtne kindlaks teha.

169 Olgu märgitud, et vaidlustatud otsuse punkt 103 on sõnastatud järgmiselt:

„Seevastu määruse [nr 139/2004] artikli 7 lõige 2 ei ole ette nähtud kohaldamiseks olukordadele, kus suur aktsiapakk omandatakse ainult ühelt müüjalt, või kus on eelmistel korralistel ja erakorralistel üldkoosolekutel väljendatud häälte alusel lihtne kindlaks teha, et see aktsiapakk annab faktilise ainukontrolli sihtäriühingu üle.“

170 Komisjon ei kinnitanud seega, et ainuüksi see, et kontrolli omandamist on lihtne kindlaks teha, välistab üldiselt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamise. Vaidlustatud otsuse punktis 103 tugines komisjon ka tõsiasjale, et suur aktsiapakk, mis annab sihtettevõtja üle faktilise ainukontrolli, omandati ühelt müüjalt.

171 Lisaks tuleb nentida, et vaidlustatud otsuse punktis 102 märkis komisjon, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 eesmärk on „hõlmata olukorrad, kus on keeruline kindlaks teha, konkreetselt millised mitmelt endiselt aktsionärilt omandatud aktsiad või aktsiapakk asetavad omandaja olukorda, kus tal on sihtettevõtja üle faktiline kontroll“, ning „tagada piisav õiguskindlus avalike pakkumiste või järkjärguliste omandamiste korral, säilitades nii aktsiaturgude likviidsuse ja kaitstes pakkujaid rakendamiskeelu kohustuse tahtmatute ja ettenägematute rikkumiste eest“.

172 Tuleb aga tõdeda, et selliselt toimides komisjon ei kinnitanud, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamist tuleb piirata olukordadega, kus esinevad konkreetsed raskused selle kindlakstegemisel, millised mitmelt endiselt aktsionärilt omandatud aktsiad asetavad omandaja olukorda, kus tal on sihtettevõtja üle faktiline kontroll. Komisjon ei välistanud vaidlustatud otsuses määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamist üksnes selle alusel, et oli lihtne kindlaks teha, et 2012. aasta detsembri omandamine andis hagejale Morpoli üle faktilise ainukontrolli.

173 Hageja esitab mitu näidet, et tõendada, et ka olukordades, kus määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 on kohaldatav, võib kontrolli omandamist olla lihtne kindlaks teha. Ent kuna komisjon ei kinnitanud vaidlustatud otsuses, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamise välistab ainuüksi see, et kontrolli omandamist on lihtne kindlaks teha, siis ei tõenda argumendid, mille hageja selle kohta esitab, et komisjon on vaidlustatud otsuses teinud vea.

174 Veel väidab hageja, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tegelik kehtestamise eesmärk on see, mille komisjon ise sõnaselgelt esitas oma ettepanekus: nõukogu määruse kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle [KOM(2002) 711 (lõplik)] (ELT 2003, C 20, lk 4) (edaspidi „määruse ettepanek“) põhjenduste punktis 66. Selles on märgitud:

„Vastavalt rohelises raamatus väljapakutule teeme ettepaneku laiendada artikli 7 lõikes 2 (varem artikli 7 lõige 3) ette nähtud automaatse erandi kohaldamisala lisaks avalikele pakkumistele ka kõikidele mitmelt müüjalt aktsiaturu kaudu teostavatele omandamistele ehk nn järkjärgulistele ülevõtmistele, et kõrvaldada mis tahes õiguskindlusetus, mis tuleneb selliste omandamiste küsimuses artikli 7 lõikest 1.“

175 Ettepanekust nähtub, et komisjon tegi ettepaneku laiendada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamisala nn järkjärgulistele ülevõtmistele. Kuid käesolevas asjas ei olnud hageja poolt Morpol ülevõtmine järkjärguline. Nimelt ei toimunud Morpoli üle kontrolli omandamine mitmes etapis. Vastupidi, kontroll omandati ühelt müüjalt ühe eraõigusliku ostutehinguga, mis viidi lõpule enne, kui tehti avalik pakkumine Morpoli ülejäänud aktsiatele.

176 Olgu veel meenutatud, et hageja täpsustas, et tema põhjenduskäigu aluseks oli määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud esimene olukord, see tähendab avaliku pakkumisega seotud olukord (vt eespool punktid 66 ja 67). Määruse ettepaneku põhjenduste punktist 66 aga nähtub, et komisjon tegi ettepaneku lisada teine olukord, mis on nüüd ette nähtud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ja mis puudutab rida väärtpaberitehinguid, et kõrvaldada mis tahes õiguskindlusetus. Arvestades seda, et hageja sõnul kuulub kõnealune koondumine määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud esimese olukorra kohaldamisalasse, ei ole selge, millise argumendi soovib hageja tuletada asjaolust, et komisjon tegi ettepaneku lisada õiguskindluse kõrvaldamiseks teise olukorra.

177 Hageja tugineb ka rohelise raamatu määruse nr 4064/89 läbivaatamise kohta (KOM(2001) 745 (lõplik)) (edaspidi „roheline raamat“) punktile 134, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Börsi vahendusel toimuvad järk-järgulised ülevõtmised on teine näide mitme tehinguga koondumisest. Need tehingud võidakse teha mitmel erineva keerukusastmega viisil, alates suhteliselt lihtsatest aktsiate otseostudest mõnelt endiselt aktsionärilt kuni selliste tehingustruktuurideni, milles osalevad määramatu arv finantsvahendajaid, kes kasutavad mitmesuguseid finantsinstrumente. […] Sellistel juhtudel on tavaliselt ebapraktiline ja kunstlik leida, et koondumine toimub sihtettevõtja üle omandajale (faktilise) kontrolli andva konkreetse aktsia või aktsiapaki omandamisega. Seevastu on kõikide osalejate seisukohast tavaliselt selge, et teatud arv õiguslikult eraldiseisvaid õiguste omandamisi moodustavad terviku ja et eesmärk on sihtettevõtja üle kontroll omandada […]“

178 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et rohelise raamatu laadne dokument on dokument, mille eesmärk on üksnes elavdada teatud teemasid käsitlevat arutelu Euroopa tasandil.

179 Veel tuleb märkida, et rohelise raamatu punkti 134 esimesest lausest nähtub, et see punkt puudutab järkjärgulisi ülevõtmisi, mis on „näide mitme tehinguga koondumisest“. Tuleb aga meenutada, et käesoleval juhul ei olnud koondumine järkjärguline ja et kontroll Morpoli üle omandati üheainsa tehinguga, mitte mitme tehinguga.

180 Lisaks, rohelise raamatu punktis 134 on mainitud „eesmärk[i] sihtettevõtja üle kontroll omandada“ seoses „teatud arvu õiguslikult eraldiseisvate õiguste omandamistega“. Käesoleval juhul viidi ainult 2012. aasta detsembri omandamine läbi eesmärgiga omandada kontroll Morpoli üle. On tõsi, et hageja võttis Morpoli üle tervikuna ja selleks oli vajalik mitu ostutehingut, see tähendab muu hulgas 2012. aasta detsembri omandamine ja ostud Morpoli erinevatelt aktsionäridelt avaliku pakkumise raames. Ent kuna hagejale kuulus ainukontroll Morpoli üle juba pärast 2012. aasta detsembri omandamist, ei tehtud hilisemaid ostutehinguid enam eesmärgiga omandada sihtettevõtja üle kontroll.

181 Veel tuleb nentida, et rohelises raamatus on põhjendatult märgitud, et „[s]ellistel juhtudel on ebapraktiline ja kunstlik leida, et koondumine toimub sihtettevõtja üle omandajale (faktilise) kontrolli andva konkreetse aktsia või aktsiapaki ostmisega“. See kinnitus puudutab siiski ainult järkjärgulise ülevõtmise juhtu. Kui sihtettevõtja üle kontrolli omandamiseks on vaja mitut aktsiate või aktsiapakkide omandamise tehingut, siis on tõepoolest kunstlik pidada koondumiseks „otsustavat“ aktsiate või aktsiapaki ostu eraldi.

182 Ent sellises olukorras nagu käesolevas asjas, kus kontroll üheainsa sihtettevõtja üle omandati ühelt müüjalt ainult esimese tehinguga, ei ole kuidagi kunstlik seda tehingut üksi koondumiseks pidada.

183 Hageja toonitab veel, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi laiendamise eesmärk oli kõrvaldada mis tahes õiguskindlusetus (vt eespool punkt 174). Tema sõnul tuleneb rohelise raamatu punktist 134, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 peab olema kohaldatav isegi lihtsale tehingustruktuurile, et lihtsustada avalikke pakkumisi ja järkjärgulisi ülevõtmisi.

184 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 võib tõepoolest olla kohaldatav isegi lihtsa tehingustruktuuri korral. Ent käesolevas asjas ei välista määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavust mitte tehingu lihtsus kui selline, vaid see, et kontroll on juba omandatud ühelt müüjalt esimese tehinguga.

185 Lisaks tuleb rõhutada, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta (ELT 2004, L 142, lk 12; ELT eriväljaanne 17/02, lk 20) artiklile 5 tagavad liikmesriigid, et väärtpaberite omandamisega ettevõtte üle kontrolli omandanud isikul on kohustus teha pakkumine, mis on kõnealuse ettevõtte vähemusaktsionäre kaitsvaks meetmeks. Pakkumine tuleb saata kõigile asjaomaste väärtpaberite omanikele ja selles tuleb pakkuda

nende kõigi väärtpaberite ostmist. Sellest järeldub, et sellise ettevõtja kohustus, kes on tänu eraõiguslikule omandamisele omandanud väärtpaberid, mis annavad talle sihtettevõtja üle kontrolli, teha sihtettevõtja ülejäänud aktsiatele avalik pakkumine, puudutab kõiki liidu liikmesriike.

186 Kui järgida hageja arutluskäiku, mille kohaselt on kontrolli omandamine ühe eraõigusliku tehinguga, millele järgneb kohustuslik avalik pakkumine, üks koondumine, siis oleks selle tulemuseks see, et koondumiste korral, milles osalevad liikmesriikides asuvad börsil noteeritud äriühingud, oleks väärtpaberite eraõiguslikule omandamisele, mis annab kontrolli, määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand alati kohaldatav. Nimelt eksisteerib alati kohustus esitada avalik pakkumine, mis hageja arutluskäigu kohaselt on osa ühest koondumisest, mis hõlmab ostu, mis annab kontrolli, ning avalikku pakkumist. Selle tulemusel laiendataks liigselt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamisala.

187 Mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt on määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärk lihtsustada avalikke pakkumisi ja järkjärgulisi ülevõtmisi, siis esiteks tuleb meenutada, et komisjon ei määranud talle trahvi avaliku pakkumise läbiviimise tõttu, vaid 2012. aasta detsembri omandamise läbiviimise tõttu. Teiseks tuleb meenutada, et nagu tõdetud eespool punktis 175, ei olnud ülevõtmine käesoleval juhul järkjärguline.

188 Ei ilmne, et vaidlustatud otsuses võetud komisjoni seisukoht oleks vastuolus õiguskindluse põhimõttega. Olgu meenutatud, et käesolev olukord ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastusega hõlmatud (vt eespool punktid 68–83). Õiguskindluse põhimõttega ei ole vastuolus see, et komisjon ei laiendanud mõiste „üks koondumine“ kohaldamisala nii, et see hõlmaks olukordi, kus ühe sihtettevõtja üle omandatakse kontroll esimese tehinguga.

189 Isegi kui määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärgi kindlakstegemiseks viidata rohelisele raamatule, nagu pakkus välja hageja, ei ilmne, et selle sätte kehtestamise eesmärgiga oleks vastuolus välistada selle kohaldamisalast olukord, kus ettevõtja omandab ainukontrolli ühe sihtettevõtja üle esimese eraõigusliku tehinguga, millega ta ostab aktsiad ühelt müüjalt, isegi kui sellele järgneb kohustuslik avalik pakkumine.

190 Veel väidab hageja, et tõlgendus, mille komisjon andis vaidlustatud otsuse punktides 102 ja 103 määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamise eesmärgile, on vastuolus tõlgendusega, mille Üldkohus andis 6. juuli 2010. aasta kohtuotsuses Aer Lingus Group *vs.* komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281, punkt 83). Hageja märgib, et selles kohtuotsuses Üldkohus „kinnitas komisjoni lähenemist, mis seisneb määruse [nr 139/2004] artikli 7 lõike 2 kohaldamises 19% vähemusosaluse omandamisele Aer Linguse aktsiakapitalis enne avaliku pakkumise tegemist, mida ta pidas ühtseks ja ühe koondumise moodustavaks, kuigi ilma igasuguse kahtluseta oli lihtne järeldada, et selline vähemusosalus *ei* anna kontrolli“.

191 Sellega seoses tuleb märkida, et 6. juuli 2010. aasta kohtuotsuses Aer Lingus Group *vs.* komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281, punkt 83) märkis Üldkohus, et „sellise osaluse omandamine, mis üksi ei anna kontrolli […]määruse [nr 139/2004] artikli 3 mõttes, [võib] kuuluda selle määruse artikli 7 kohaldamisalasse“. Sellest kohtuotsusest nähtub ainult see, et on võimalik, et vähemusosaluse omandamine, mis ei anna sihtettevõtja üle kontrolli ja millele järgneb avalik pakkumine, võib olla ühe koondumise osa, mis kuulub määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamisalasse. Üldkohtul ei tulnud aga otsustada sellise olukorra üle, kus juba esimene tehing andis sihtettevõtja üle kontrolli (vt eespool punkt 138).

192 Tuleb nentida, et vähemusosaluse omandamise korral, mis ei anna kontrolli sihtettevõtja üle ja millele järgneb avalik pakkumine, võidakse mõlemad tehingud teha eesmärgiga omandada sihtettevõtja üle kontroll. Kuna käesolevas asjas andis juba esimene tehing hagejale faktilise ainukontrolli Morpoli üle, siis on välistatud, et avalik pakkumine tehti eesmärgiga omandada Morpoli üle kontroll (vt eespool punkt 180).

193 Seega tuleb hageja argumendid, mis põhinevad 6. juuli 2010. aasta kohtuotsusel Aer Lingus Group *vs*. komisjon (T-411/07, EU:T:2010:281), tagasi lükata.

194 Veel kinnitab hageja, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada tema kasuks trahvi karistusõigusliku laadi tõttu Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 tähenduses. Tema sõnul on vaidlustatud otsuses rikutud põhimõtet, mille kohaselt on keelatud karistusõigust kohaldada kohtualuse kahjuks laiendavalt. Vaidlustatud otsuses määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 antud tõlgendus tähendab niivõrd laiaulatuslike mõistete ja niivõrd ebamääraste kriteeriumide kasutamist, et kõnealusel karistusõigusnormil ei oleks EIÕK alusel nõutavat kvaliteeti selle tagajärgede selguse ja ettenähtavuse mõttes.

195 Komisjon rõhutab, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 4 kohaselt ei ole selle artikli alusel määratud trahvid karistusõiguslikud.

196 Olgu märgitud, et isegi kui eeldada, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõikes 2 ette nähtud karistused on karistusõiguslikud, tuleks hageja argumendid tagasi lükata.

197 Esiteks, mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt ei ole kõnealusel sättel EIÕK alusel nõutavat kvaliteeti selle tagajärgede selguse ja ettenähtavuse mõttes, siis see argument puudutab sisuliselt süütegude ja karistuste seaduslikkuse väidetavat rikkumist, millel hageja tugineb neljanda väite esimeses osas, mida analüüsitakse tagapool punktides 376–394.

198 Teiseks, mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt on vaidlustatud otsuses rikutud põhimõtet, mille kohaselt on keelatud karistusõigust kohaldada kohtualuse kahjuks laiendavalt, siis tuleb märkida järgmist.

199 Nagu komisjon õigesti märkis, ei määratud hagejale karistust määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 rikkumise eest. Talle määrati määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punktide a ja b alusel trahv määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise eest.

200 Veel tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 on ette nähtud erand määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikest 1.

201 Komisjon rõhutab põhjendatult, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb erandeid tõlgendada kitsalt (vt selle kohta kohtuotsused, 17.6.2010, komisjon *vs*. Prantsusmaa, C-492/08, EU:C:2010:348, punkt 35, ja 23.10.2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, punkt 27). Mis puudutab täpsemalt konkurentsiõigust ja eriti grupierandi määruste sätete tõlgendamist, siis on Üldkohus 8. oktoobri 1996. aasta kohtuotsuse Compagnie maritime belge transports jt *vs*. komisjon (T-24/93–T-26/93 ja T-28/93, EU:T:1996:139) punktis 48 kinnitanud, et arvestades konkurentsivastaste kokkulepete üldist keelupõhimõtet, tuleb erandimäärusega kehtestatud sätteid, millega tehakse erand, nende olemuse tõttu tõlgendada kitsalt. Ainuüksi asjaolu, et komisjon võib konkurentsiõiguse normi rikkumise eest määrata rangeid karistusi, ei sea seega kahtluse alla seda, et sätteid, millega tehakse erand, tuleb tõlgendada kitsalt. Lisaks leidis Euroopa Kohus 22. märtsi 1984. aasta kohtuotsuse Paterson jt (90/83, EU:C:1984:123), mis puudutas kriminaalmenetluses esitatud eelotsuse küsimusi (vt selle kohtuotsuse punkt 2), punktis 16, et artiklit, mis näeb ette erandid määruse üldnormidest, ei saa tõlgendada nii, et selle mõju ulatuks kaugemale, kui on tingimata vaja erandiga tagatavate huvide kaitse kindlustamiseks. See kohtuotsus kinnitab, et põhimõte, mille kohaselt tuleb erandeid tõlgendada kitsalt, on kohaldatav ka karistusõiguse valdkonnas.

202 Igal juhul tuleb märkida, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastusest ilmneb, et see ei ole kohaldatav sellistele olukordadele nagu käesolevas asjas (vt eespool punktid 68–83).

203 Sisuliselt üritab hageja laiendada mõiste „üks koondumine“ kohaldamisala, et laiendada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi kohaldamisala.

204 Isegi kui eeldada, et määruse nr 139/2004 artikli 14 alusel määratavad trahvid on karistusõiguslikud, ei saa käesolevas asjas leida, et komisjon kohaldas karistusõiguse norme kohtualuse kahjuks laiendavalt. Nimelt keeldus komisjon vaid kohaldamast määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 laiemalt selle sõnastusest ja kohaldamast mõistet „üks koondumine“ olukorra suhtes, kus ühe sihtettevõtja üle omandati ainukontroll ühe eraõigusliku ostutehinguga ühelt müüjalt enne kohustusliku avaliku pakkumise tegemist.

205 Seega tuleb hageja argument tagasi lükata.

206 Veel kinnitab hageja, et vaidlustatud otsus on vastuolus määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 eesmärgiga „lihtsustada omandamisi ja tagada väärtpaberiturgude likviidsus“. Vaidlustatud otsus avaldab negatiivset mõju vaid äriühingutele, kellel on juhtimismudel, mida üldjuhul kasutavad Mandri-Euroopas ja Skandinaavias asutatud äriühingud, mistõttu tekib diskrimineerimine nendes piirkondades asutatud äriühingute suhtes võrreldes Ühendkuningriigis ja Ühendriikides asutatud äriühingutega, muutes omandamise keerulisemaks, ja sellest tulenevalt takistab investeerimist Mandri-Euroopas ja Skandinaavias asutatud äriühingutesse, ja kahjustades kapitaliturge ja nendes piirkondades asutatud äriühinguid. Põhjus on see, et Mandri-Euroopas ja Skandinaavias asutatud äriühingutele on üldjuhul iseloomulikud suured ja kontsentreeritud aktsionärid, seevastu Ühendkuningriigis ja Ühendriikides asutatud äriühingute aktsionäride struktuur on pigem hajutatud. See, et vaidlustatud otsuses keelduti kohaldamast määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 alusel avaliku pakkumise erandit kontrollosaluse esimesele omandamisele ja sellest tingitud kohustuslikule avalikule pakkumisele, omab tähtsust vaid äriühingute jaoks, kelle aktsionärid on „kontsentreeritud“.

207 Tuleb märkida, et viidates Mandri-Euroopas ja Skandinaavias asutatud äriühingute ning Ühendkuningriigis ja Ühendriikides asutatud äriühingute vahelisele diskrimineerimisele, tugineb hageja sisuliselt võrdse kohtlemise põhimõttele. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu üldpõhimõte nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt, välja arvatud siis, kui erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt kohtuotsus, 11.7.2007, Centeno Mediavilla jt *vs*. komisjon, T-58/05, EU:T:2007:218, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).

208 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et need kaks olukorda, see tähendab esiteks kontrolli omandamine ühe sihtettevõtja üle ühe aktsiaostutehinguga ühelt müüjalt, millele järgnes kohustuslik avalik pakkumine, ning teiseks kontrolli omandamine avaliku pakkumisega või mitmelt müüjalt rea tehingutega ei ole sarnased ning seega ei takista miski erinevat kohtlemist. Nimelt ei ole olukorras, kus ainukontroll ühe sihtettevõtja üle omandatakse ainult esimese tehinguga, kuidagi kunstlik pidada seda tehingut üksi koondumiseks (vt eespool punkt 182). Ainuüksi võimalus, et Mandri-Euroopas ja Skandinaavias esineb esimene olukord sagemini kui Ühendkuningriigis ja Ühendriikides, ei tähenda, et neid olukordi tuleb käsitleda ühtemoodi.

209 Lisaks ei tähenda ainuüksi see, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 eesmärk on lihtsustada omandamisi ja tagada väärtpaberiturgude likviidsus, nagu väidab hageja, et selle sätte kohaldamisala on vaja laiendada selle sõnastusest kaugemale, et hõlbustada omandamisi veelgi enam.

210 Vaidlustatud otsuses ja kostja vastuses viitas komisjon mitmele viisile, mida hageja oleks võinud kasutada, et viia koondumine läbi määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 rikkumata. Näiteks vaidlustatud otsuse punktis 106 märgib ta, et hageja oleks võinud teha avaliku pakkumise M-ilt eelnevalt aktsiaid omandamata (esimene võimalus) ja et hageja oleks võinud enne avaliku pakkumise tegemist M-iga allkirjastada aktsiamüügikokkuleppe, lükates aga lõpuleviimise edasi konkurentsiasutustelt loa saamiseni (teine võimalus).

211 Hageja väidab sellega seoses, et need võimalused võivad kahjustada sihtäriühingu vähemusaktsionäre, lihtsustada turukuritarvitusi ja nurjata direktiivi 2004/25 eesmärgid. Esimese võimalusega seoses toonitab ta, et komisjoni poliitika eesmärk on takistada aktiivselt seda, et omandaja asendab kohustusliku pakkumise struktuuri vabatahtliku pakkumisega, kuna see võimaldaks pakkujatel vältida kohustusliku pakkumise tegemist õiglase hinnaga. Lisaks ei oleks Morpoli juhtumil vabatahtliku pakkumise esitamine olnud praktikas teostatav, sest Morpoli omandamine oli kaubanduslikult seotud M-i kontrollitavate abiäriühingute omandamisega ja neid juriidilisi üksusi ei oleks olnud võimalik üle anda vabatahtliku pakkumise osana. Teise võimalusega seoses väidab hageja, et see tekitaks miinimumhinna, mis oleks manipuleeritav ja kunstlikult tõstetav, see aga oleks vastuolus direktiivi 2004/25, mille eesmärk on hoida ära turukuritarvituste oht.

212 Sellega seoses tuleb märkida, et hageja ülesanne oli struktureerida koondumine viisil, mis tema arvates vastaks kõige paremini tema vajadustele, täites samas määruse nr 139/2004 artikli 4 lõikes 1 ja artikli 7 lõikes 1 ette nähtud kohustusi. Nagu märgib komisjon, ei soovita ta ega kirjuta kuidagi ette konkreetset viisi, kuidas hageja oma tehingu peab struktureerima.

213 Lisaks, eespool punktis 210 kirjeldatud teise võimalusega seoses tuleb aktsiate hinna manipuleerimise ohtu puudutava hageja argumendi kohta märkida järgmist.

214 Vaidlustatud otsuses järgitud lähenemisviis ei tekita vähemusaktsionäride õiguste kaitse küsimuses mingeid probleeme. Nagu hageja toonitab, peab omandamisi puudutavate Norra õigusnormide kohaselt pakkuja maksma ülejäänud aktsiate eest nimelt kahest järgmisest hinnast kõrgemat hinda: hind, mida pakkuja maksis või milles lepiti kokku kuuekuulise ajavahemiku jooksul enne kohustusliku pakkumise tegemist (see tähendab SPA-s kokku lepitud hind), või kohustusliku avaliku pakkumise tegemise ajal kehtinud turuhind. Seega on kindel, et vähemusaktsionäridel on oma aktsiate eest võimalik saada õiglast hinda.

215 Hageja väidab siiski, et kui määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 ei ole kohaldatav, peab pakkuja avaliku pakkumise edasi lükkama komisjonilt koondumiseks loa saamiseni, mil on võimalik, et miinimumhind on tõusnud, kuna noteeritud turuhind ületab SPA-s kokkulepitud hinda. Miinimumhinda võidakse seega manipuleerida ja tõsta, kohustades potentsiaalselt pakkujat omandama ülejäänud aktsiaid hinnaga, mis on kõrgem SPA-s kokku lepitud hinnast ehk õiglasest hinnast.

216 Sellega seoses tuleb tõdeda, et põhimõtteliselt võib aktsiahinna tõusu suunas manipuleerimise oht esineda. Ent kui hageja oleks leidnud, et see oht käesolevas asjas esines, oleks ta võinud komisjonilt paluda teha tema suhtes määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel erand. Selle sätte kohaselt võib komisjon taotluse alusel teha määruse nr 139/2004 artikli 7 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud kohustustest erandi.

217 Komisjon rõhutab sellega seoses, et ta on varem määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel teinud erandeid just nimelt olukordades, kus avaliku pakkumise tegemisega viivitamine võis põhjustada turuga manipuleerimisi. Ta toob näitena oma 20. jaanuari 2005. aasta otsuse (juhtum Orkla/Elkem – COMP/M.3709) (edaspidi „Orkla/Elkem otsus“), mis on tehtud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel. Juhtumil, mille kohta see otsus tehti, sõlmis Orkla, kellele kuulus Elkemi aktsiatest juba 39,85%, kolme muu Elkemi aktsionäriga individuaalsed kokkulepped. Nende kokkulepete kohaselt pidi Orkla omandama ainukontrolli Elkemi üle. Norra õiguse kohaselt oleks tehingu tegemine kohustanud Orklat tegema Elkemi ülejäänud aktsiatele kohustusliku avaliku pakkumise.

218 Enne iga üksiku kokkuleppe täitmist taotles Orkla komisjonilt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel erandit. Ta märkis, et kuna vähesed Elkemi aktsiad olid vabalt võõrandatavad, ei olnud keeruline nende aktsiate hinnaga tõusu suunas manipuleerida. Kuus päeva pärast Orkla taotluse saamist tegi komisjon erandi, märkides, et „tehingu peatamine võib Orkla jaoks kaasa tuua selle, et kui ta peab kinni kohaldatavatest Norra õigusnormidest väärtpaberite kohta, esineks märkimisväärne oht, et Orkla peab tegema pakkumise Elkemi ülejäänud aktsiatele oluliselt kõrgema hinnaga pärast seda,

kui tehing on [sise]turuga kokkusobivaks tunnistatud“. Komisjon kaalus huvisid ja täheldas, et peatamise kohustus võis tõsiselt kahjustada Orkla finantshuve, et tehing ei näi tekitavat konkurentsiprobleeme ja et erand ei kahjusta ühegi kolmanda isiku legitiimseid õigusi.

219 Juhtum, mille kohta tehti Orkla/Elkemi otsus, näitab seega, et võimalus taotleda määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel erandit on tõhus viis reageerida olukordades, kus esineb aktsiahindadega manipuleerimise oht.

220 Hageja väidab sisuliselt, et aktsiahindadega tõusu suunas manipuleerimise (teoreetilise) ohu esinemine kohustab komisjoni tõlgendama määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 laiendavalt. Selline argument tuleb siiski tagasi lükata, kuna määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 3 võimaldab reageerida rahuldavalt sellise ohu esinemise olukorras.

221 Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 3 näeb komisjonile ette võimaluse teha konkreetsel juhul pärast asjaomaste huvide kaalumist peatamise kohustusest erand. Selline erand on konkreetsel juhul sobivam vahend võimalikule manipuleerimisohule vastamiseks kui määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 laiendav kohaldamine, mis tähendaks erandi automaatset kohaldamist ilma, et oleks võimalik huve kaaluda.

222 Kohtuistungil väitis hageja, et Orkla/Elkemi otsuses tunnustas komisjon kiiruse nõuet ja vajadust vältida turuga manipuleerimisi käesoleva juhtumiga sarnastel asjaoludel.

223 Ent see, et kõnealusel juhtumil võttis komisjon arvesse kiiruse nõuet ja vajadust vältida turuga manipuleerimisi, et teha erand määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel, ei tähenda, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada laiendavalt.

224 Viimaks väitis hageja kohtuistungil, et vastavalt määruse nr 4064/89 artikli 7 lõikele 3, mis eelnes määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2, tuli avalikust pakkumisest teatada määruse nr 4064/89 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud tähtaja jooksul ehk ühe nädala jooksul, ja et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaselt tuleb komisjonile koondumisest teatada „viivitamata“. Hageja arvates annab see muudatus tunnistust seadusandja tahtest eelistada avalike ülevõtmiste protsessi koondumiste kontrolli menetlusele.

225 Sellega seoses tuleb tõdeda, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõige 1 ei näe koondumistest teatamise puhul enam ette määruse nr 4064/89 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud ühenädalast tähtaega alates kokkuleppe sõlmimisest või avaliku pakkumise avaldamisest.

226 Selle tähtaja kaotamise põhjused on toodud määruse ettepaneku põhjenduste punktides 61–64. Komisjon on nendes muu hulgas märkinud, et „[v]iimase 12 aasta praktika on näidanud, et teatamise ühenädalase tähtaja range kohaldamine […] ei ole ei realistlik ega vajalik“ ja et „[a]rtikli 7 lõike 1 peatavat toimet arvestades on ettevõtjate endi ärihuvides saada koondumise läbiviimiseks komisjonilt määrusele vastav luba võimalikult kiiresti“.

227 Vastupidi hageja väidetule ei peitu selle tähtaja kaotamise põhjused seega seadusandja tahtes eelistada avalike ülevõtmiste protsessi koondumiste kontrolli menetlusele.

228 Hageja argumendid, millega soovitakse tõendada, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 komisjoni antud tõlgendus on vastuolus selle sätte kehtestamise eesmärgiga, tuleb seega tagasi lükata.

229 Eeltoodut arvestades tuleb tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt moodustasid 2012. aasta detsembri omandamine ja avalik pakkumine ühe koondumise. Mõiste „üks koondumine“ ei ole nimelt ette nähtud kohaldamiseks sellisel juhul, kus faktiline ainukontroll ühe sihtettevõtja üle omandatakse ühelt müüjalt ainult esimese eraõigusliku tehinguga, isegi kui sellele järgneb kohustuslik avalik pakkumine.

230 Seega ei ole vaja analüüsida poolte argumente selle kohta, et 2012. aasta detsembri omandamine ja avalik pakkumine olid omavahel õiguslikult või tegelikult tingimuslikult seotud.

2. Esimese väite neljas osa, et hageja täitis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2

231 Esimese väite neljandas osas väidab hageja, et ta täitis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 punktides a ja b ette nähtud tingimusi, teatades koondumisest viivitamata komisjonile ja hoidudes oma hääleõiguste kasutamisest Morpolis enne, kui komisjon koondumiseks loa annab.

232 Selles küsimuses piisab tõdemusest, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 ei ole käesolevas asjas kohaldatav, nagu nähtub esimese väite esimese kolme osa analüüsist. See, kas hageja täitis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 punktides a ja b ette nähtud tingimusi, ei ole seega asjakohane.

233 Esitatud põhjendustest lähtudes tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

B. Teine väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuivõrd vaidlustatud otsuses on leitud, et hageja oli ettevaatamatu

234 Hageja väidab, et komisjon leidis vaidlustatud otsuses vääralt, et ta oli ettevaatamatu. Tema arvates ei oleks ükski normaalselt informeeritud ja piisavalt ettevaatlik äriühing mõistlikult võinud ette näha, et 2012. aasta detsembri omandamisest tuleb teatada ja et vastavat osalust ei tohi hagejale enne loa saamist üle anda. See, kuidas hageja määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 tõlgendas, oli mõistlik, seda kinnitab hageja koosseisuvälise õigusnõustaja antud õigusarvamus.

235 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

236 Olgu meenutatud, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 kohaselt võib komisjon trahve määrata ainult rikkumiste eest, mis on toime pandud „tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu“.

237 Mis puudutab seda, kas rikkumine on toime pandud tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu, siis tuleneb kohtupraktikast, et see tingimus on täidetud, kui ettevõtjale ei saanud olla teadmata tema tegevuse konkurentsivastane laad, olenemata sellest, kas ta oli teadlik, et ta rikub konkurentsieeskirju (vt rikkumiste kohta, mille eest võidakse määrata trahv nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõike 2 esimese lõigu alusel, kohtuotsus, 18.6.2013, Schenker & Co. jt, C-681/11, EU:C:2013:404, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

238 Asjaolu, et asjaomane ettevõtja kvalifitseeris õiguslikult vääralt oma tegevuse, mille alusel rikkumine tuvastati, ei vabasta teda trahvi määramisest, kuna ettevõtjal ei saanud olla teadmata, et tegevus on konkurentsivastane (vt analoogia alusel kohtuotsus, 18.6.2013, Schenker & Co. jt, C-681/11, EU:C:2013:404, punkt 38). Ettevõtjale ei või jätta trahvi määramata, kui konkurentsieeskirjade rikkumine on tingitud sellest, et ettevõtja on advokaadi õigusarvamuse sisu tõttu ekslikult lähtunud sellest, et tema tegevus on õiguspärane (vt analoogia alusel kohtuotsus, 18.6.2013, Schenker & Co. jt, C-681/11, EU:C:2013:404, punkt 43).

239 Just neid kaalutlusi arvestades tuleb analüüsida, kas komisjon järeldas vaidlustatud otsuses õigesti, et hageja on tegutsenud ettevaatamatult, kui ta viis 2012. aasta detsembri omandamise ellu määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 rikkudes.

240 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon võttis arvesse õigusarvamuse olemasolu, et tuvastada vaidlustatud otsuse punktis 142, et hageja pani rikkumised toime ettevaatamatuse tõttu, mitte tahtlikult.

241 Vaidlustatud otsuse punktides 144–148 tugines komisjon hageja ettevaatamatuse tuvastamiseks järgmistele asjaolude:

– hageja on suur Euroopa äriühing, kellel on märkimisväärne kogemus koondumiste kontrolli ning komisjonile ja riiklikele konkurentsiasutustele teatamise menetluste küsimuses;

– hageja teadis või oleks pidanud teadma, et Morpoli aktsiakapitalis 48,5% osaluse omandamisega omandas ta selle äriühingu üle faktilise kontrolli;

– hageja ei tõendanud, et ta sai oma õigusnõustajatelt hinnangu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavuse kohta enne 18. detsembrit 2012, mis on 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimise kuupäev;

– varasema juhtumi olemasolu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamise kohta (komisjoni 21. septembri 2007. aasta otsus (juhtum COMP/M.4730 – Yara / Kemira GrowHow) (edaspidi „Yara / Kemira GrowHow otsus“)) oleks hageja pidanud viima järeldusele, et 2012. aasta detsembri omandamise läbiviimisega rikutakse tõenäoliselt määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1, või vähemalt, et käesolevas asjas ei olnud artikli 7 lõike 2 kohaldamine lihtne ning hageja oleks saanud ja pidanud pöörduma konsultatsioonimenetluse teel komisjoni poole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavuse küsimuses või paludes teha määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 3 alusel erand rakendamiskeelu kohustusest;

– hagejale oli siseriiklikul tasandil juba määratud trahv koondumise enneaegse läbiviimise eest äriühingu Fjord Seafood omandamise raames, mistõttu oli põhjendatud oodata temalt kõrgendatud hoolsust.

242 Hageja vaidleb vastu nende kõikide asjaolude asjakohasusele.

243 Olgu märgitud, et hagejal oli käesolevas asjas võimalik hõlpsasti ette näha, et Morpoli aktsiatest 48,5% omandamisega omandas ta selle äriühingu üle faktilise ainukontrolli. Hageja ei väida, et talle olid teatavad faktilised asjaolud teadmata või et tal ei olnud seetõttu võimalik mõista, et 2012. aasta detsembri omandamisega viis ta läbi ühenduse seisukohalt olulise koondumise.

244 Pealegi nähtub eespool punktis 6 mainitud 17. detsembri 2012. aasta börsiteatest, et hagejale oli teada, et Morpoli ost on ühenduse seisukohalt oluline koondumine. Nimelt märkis hageja selles järgmist:

„Omandamine toob väga tõenäoliselt kaasa liidu konkurentsiasutustele teatamise kohustuse ning sel juhul ei saa Marine Harvest kasutada oma Morpoli aktsiatega seotud hääleõigusi enne tehinguks loa saamist.“

245 Ainuüksi see, et hageja arvas ekslikult, et tema kohustused piirdusid oma hääleõiguste kasutamisest hoidumisega enne loa saamist, ei sea kahtluse alla asjaolu, et ta oli teadlik, et tegemist oli ühenduse seisukohast olulise koondumisega.

246 Olgu meenutatud, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 sõnastusest nähtub selgelt, et ühenduse seisukohast olulisest koondumisest tuleb teatada enne selle läbiviimist ning seda ei tohi läbi viia enne sellest eelnevalt teatamist ja selleks loa saamist.

247 Hagejale ei saanud need sätted olla teadmata ning ta ka ei väida, et ta neist ei teadnud.

248 Veel tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastuse kohaselt ei ole see kohaldatav sellistele olukordadele nagu käesolevas asjas (vt eespool punktid 68–83).

249 Hageja kinnitab, et tõlgendus, mille ta andis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2, oli vähemalt mõistlik, mistõttu ei tegutsenud ta ettevaatamatult.

250 Selles küsimuses tuleb meelde tuletada, et esimese väite raames järgitud põhjenduskäiguga üritab hageja sisuliselt laiendada mõiste „üks koondumine“ kohaldamisala, et laiendada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi kohaldamisala (vt eespool punkt 203). Veel tuleb meenutada, et hageja ei too komisjoni otsustuspraktikast või liidu kohtute praktikast välja ühtegi näidet, kus ühe sihtettevõtja aktsiate mitut ostutehingut käsitleti ühe koondumisena, kui ainukontroll sihtettevõtja üle omandati esimese ostutehinguga (vt eespool punkt 147).

251 Seevastu oli olemas üks komisjoni otsus, see tähendab Yara / Kemira GrowHow otsus, milles komisjon tuvastas punktides 6 ja 7 järgmist:

„6. Yara omandas 24. mail 2007 Soome riigilt 30,05% osaluse GrowHow aktsiakapitalis. Yara arvates on see avaliku pakkumise esimene etapp GrowHow omandamisest, mis kuulutati välja 18. juulil 2007, ja sellisena on see hõlmatud määruse [nr 139/2004] artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandiga keelust koondumine läbi viia. Yara märgib, et ajal, mil komisjon tehingut hindab, ei kasuta ta tänu 30,05% osalusele saadud hääleõigusi. Poolte esitatud teabest nähtub, et Yara omandas kontrolli GrowHow üle 30,05% osaluse omandamisega.

7. [Määruse nr 139/2004] artikli 7 lõige 2 on kohaldatav „mitmelt müüjalt“ aktsiapakkide omandamiste suhtes, see tähendab nn järkjärgulised pakkumised. Komisjon leiab, et [määruse nr 139/2004] artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand ei ole järelikult kohaldatav juhtumil, kus omandaja omandab kontrollosaluse ühe aktsiapaki omandamisega ühelt müüjalt. Komisjon on seetõttu seisukohal, et [määruse nr 139/2004] artikli 7 lõikes 1 ette nähtud rakendamiskeelu kohustuse ja [selle määruse] artikli 4 lõikes 1 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumine ei ole käesolevas asjas välistatud, ning ta võib eraldiseisvas menetluses analüüsida, kas [määruse nr 139/2004] artikli 14 lõike 2 alusel on kohane määrata sanktsioon.“

252 On küll tõsi, et nagu rõhutab hageja, on järeldus, mille kohaselt ei saanud määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumine olla välistatud, Yara / Kemira GrowHow otsuse *obiter dictum*, kusjuures see on otsus, millega antakse luba koondumiseks tingimusel, et täidetakse teatavad kohustused. Lõpuks komisjon määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 alusel trahvi määramise menetlust ikkagi ei algatanud. Hageja rõhutab põhjendatult, et sellisel *obiter dictum*'il puuduvad siduvad õiguslikud tagajärjed ning see ei allu liidu kohtute kontrollile.

253 Selline *obiter dictum* võib siiski ettevõtjatele anda teavet selle kohta, kuidas komisjon tõlgendab määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2. Yara / Kemira otsuse olemasolu, mis puudutas käesoleva asjaga sarnast olukorda ja milles komisjon märkis, et ta on seisukohal, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand ei olnud kohaldatav, on tegur, mis muudab ettevõtjate jaoks keerulisemaks selle põhjendamise, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamisel tehtud viga ei ole tingitud ettevaatamatust käitumisest.

254 On küll tõsi, nagu rõhutab hageja neljandas väites, et Yara / Kemira GrowHow otsust ei ole Euroopa Liidu Teatajas avaldatud ja et terviktekst on kättesaadav ainult inglise keeles.

255 Kuid Euroopa Liidu Teatajas avaldati kõikides ametlikes keeltes teade (ELT 2007, C 245, lk 7), milles toodi ära link veebilehele juurdepääsuks ingliskeelsele tervikotsusele. Komisjon rõhutab veel õigesti, et Yara / Kemira GrowHow otsusele ja eelkõige selles otsuses määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 antud tõlgendusele on viidatud praktikute töödes. Hoolsal ettevõtjal oli seega võimalik olla teadlik sellest otsusest ja tõlgendusest, mille komisjon andis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2.

256 Veel tuleb arvesse võtta asjaolu, et hageja oleks määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamise küsimuses saanud komisjoni konsulteerida. Kahtluse korral määruse nr 139/2004 kohaste kohustuste osas on ettevõtja kohane tegevus pöörduda komisjoni poole (vt selle kohta kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs*. komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 255). Hageja ei väida, et ta ei olnud sellest võimalusest teadlik.

257 Komisjonil oli õigus samuti arvesse võtta, nagu ta tegi vaidlustatud otsuse punktis 144, asjaolu, et hageja oli suur Euroopa äriühing, kellel oli märkimisväärne kogemus koondumiste kontrolli menetluste ning komisjonile ja riiklikele konkurentsiasutustele teatamise küsimuses. 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuse Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) punktist 252 nähtub, et ettevõtja kogemus koondumiste valdkonnas ning teatamismenetluste osas on ettevaatamatuse hindamisel asjakohane element.

258 Veel oli komisjonil õigus võtta arvesse, nagu ta tegi vaidlustatud otsuse punktis 148, asjaolu, et hagejale (tollal Pan Fish) oli siseriiklikul tasandil juba määratud trahv enneaegse koondumise eest äriühingu Fjord Seafood omandamise raames. On küll tõsi, et Prantsuse majandusministri 8. detsembri 2007. aasta otsus (juhtum Pan Fish / Fjord Seafood) (edaspidi „Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus“) ei käsitle määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamist. Siiski võib suurelt Euroopa ettevõtjalt, kellele on juba määratud trahv, olgugi et siseriiklikul tasandil, koondumise enneaegse läbiviimise eest, oodata erilist hoolsust.

259 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et hageja tegutses ettevaatamatult, kui ta tõlgendas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 viisil, mis ei tulene ei selle sõnastusest ega komisjoni otsustuspraktikast või liidu kohtute praktikast ning mis ei ole kooskõlas sellega, mida komisjon tuvastas Yara / Kemira GrowHow otsuses, olgugi et *obiter dictum*'is, võtmata komisjoniga eelnevalt ühendust, et kontrollida oma tõlgenduse õigsust. Selliselt tegutsedes, tegutses hageja omal riisikol ja ta ei saa tulemuslikult tugineda oma tõlgenduse „mõistlikkusele“.

260 Seega tuleb tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt „ükski normaalselt informeeritud ja piisavalt ettevaatlik äriühing ei oleks mõistlikult võinud ette näha, et 2012. aasta detsembri omandamisest tuli teatada ja et vastavat osalust ei tohtinud kuni loa saamiseni [hagejale] üle kanda“.

261 Seoses hageja argumentidega tema koosseisuväliste õigusnõustajate hinnangu kohta tuleb märkida järgmist.

262 Esiteks kinnitab hageja, et tema koosseisuvälised õigusnõustajad, kellel on konkurentsiõiguse küsimustes suur kogemus, olid üksmeelel, et 2012. aasta detsembri omandamine ja avalik pakkumine on üks koondumine, mis kuulub määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 alla, see kinnitab tema tõlgenduse mõistlikkust. Teiseks kinnitab ta, et tema kogemus seoses tehinguga, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus, on üks teguritest, mis viis ta selleni, et ta küsis ja sai mitmel korral kinnitusi selle kohta, et 48,5% osaluse omandamine Morpolis kuulus määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 alla. Viimaseks kinnitab hageja, et komisjon leidis vaidlustatud otsuse punktis 146 vääralt, et ta ei püüdnud saada ega saanud mis tahes arvamust määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 ulatuse kohta enne 18. detsembrit 2012.

263 Seetõttu tuleb analüüsida hageja koosseisuväliste õigusnõustajate antud arvamuse sisu.

264 Hageja tugineb e-kirjale, mille tema Norra õigusnõustaja saatis talle 29. novembril 2012. Õigusnõustaja märkis järgmist:

„6. Konkurents

Friendmallilt [Morpoli] aktsiate omandamisega kaasneb pädevatele konkurentsiasutustele teatamine.

Meil puudub ülevaade nende kahe äriühingu käibest jurisdiktsioonide lõikes ja muu vajalik teave selle analüüsimiseks, kuidas ja kus sellest tuleb teatada.

Soovitame Teil tungivalt teha kõik selleks, et see prioriteetsena kindlaks teha, kuna see võimaldab meil koostada ja esitada teated suhteliselt kiiresti pärast võimalikku omandamise kuupäeva.

Meie kogemus näitab, et sellisteks omandamisteks vajalike lubade saamine võtab aega. Ei saa välistada, et Teid kohustatakse müüma ettevõtte osi, et saada teatavates jurisdiktsioonides vajalik luba. Te peate kohe, kui Te teate, kus see on vajalik, välja töötama strateegiad, kuidas sellistele vastuväidetele vastata.

Nagu eespool mainitud, ei saa [Marine Harvest] kasutada omandatud aktsiatega seotud mis tahes aktsionäri õigusi [Morpolis] hetkeni, mil Te saate kõik konkurentsiõigusealased load."

265 Sellest e-kirjast nähtub selgelt, et hageja Norra õigusnõustajal ei olnud vajalikku teavet asjaomase ettevõtja käibe kohta ning tal ei olnud seetõttu võimalik analüüsida küsimust, millistele konkurentsiasutustele tuleb tehingust teatada. Hageja ei saanud eeldada, et tema Norra õigusnõustaja analüüsiks liidu õiguse seisukohast koondumise tagajärgi ammendavalt juba enne, kui tal on teave, mis võimaldab tal lahendada küsimuse, kas tegemist on ühenduse seisukohalt olulise koondumisega.

266 Veel tuleb märkida, et neid üksikuid konkurentsiõigusele pühendatud e-kirja lõikusid, nagu need on osundatud eespool punktis 264, ei saa pidada tõeliseks analüüsiks hageja teatamiskohustuste ja rakendamiskeelu võimalike kohustuste kohta. Hageja ei saanud järeldada *a contrario* ainsast lausest, mille kohaselt „[n]agu eespool mainitud, ei saa [Marine Harvest] kasutada omandatud aktsiatega seotud mis tahes aktsionäri õigusi [Morpolis] hetkeni, mil Te saate kõik konkurentsiõigusealased load", et tal oli õigus viia 2012. aasta detsembri omandamine lõpule ilma eelneva teatamise ja loata.

267 Norra õigusnõustaja e-kiri ei vabasta hagejat mingil juhul vastutusest.

268 Sama õigusnõustaja saatis 14. detsembril 2012 kell 10.02 advokaadibüroo F. õigusnõustajale e-kirja, mis on sõnastatud järgmiselt:

„[Morpoli] projekti läbirääkimised on nüüdseks peaaegu lõppenud ja me oleme üsna kindlad, et kokkuleppele jõutakse tänase päeva jooksul ja et [SPA] allkirjastatakse pärastlõunal.

Lisatud on viimane projekt, et Te seda analüüsiks ja kommenteeriks konkurentsiõiguse seisukohast.

Ei ole ebatavaline, et praeguseni mitte keegi ei keskendunud eriti sellele konkreetsele aspektile. Oleme ka jõudnud staadiumisse, kus ma soovin väga teksti uusi muudatusi mitte teha, kuna see võib osapooli kergesti segadusse ajada.

Kas Te saaksite seega sellele projektile pilgu heita ja esitada üksnes kommentaarid või muudatusettepanekud, mida peate absoluutselt vajalikuks seoses loa andmise menetlusega liidu konkurentsiõiguse alusel?

Mõistagi on sellega üsna kiire ja ma oleksin seetõttu väga tänulik, kui Te sellele viivitamata tähelepanu pööraksite."

269 See e-kiri näitab selgelt, et hageja ei käitunud nii, nagu oleks seda teinud hoolas ettevõtja. Nimelt nähtub sellest, et „mitte keegi ei keskendunud eriti" konkurentsiõiguse aspektile enne selle e-kirja saatmist, see tähendab päev, mil SPA allkirjastati. Hoolas ettevõtja oleks konkurentsiõiguse seisukohast kaasnevatele tehingu tagajärgedele keskendunud varasemas staadiumis.

270 Kui hagejale kohtuistungil selle kohta küsimus esitati, märkis ta, et 14. detsembri 2012. aasta e-kirja koostas 29. novembri 2012. aasta e-kirja koostaja ning et viimasest e-kirjast nähtus, et ta oli konkurentsiõiguse teema üle juurelnud juba selles staadiumis. Sellest nähtus veel, et hageja Norra õigusnõustaja oli äriühinguõigusele spetsialiseerunud advokaat, mitte konkurentsiõigusele spetsialiseerunud advokaat, ning et ta küsis 14. detsembril 2012 advokaadibüroo F. spetsialisti arvamust.

271 Sellega seoses tuleb meenutada, et 29. novembri 2012. aasta e-kiri ei sisalda tõelist analüüsi hageja teatamiskohustuste ja rakendamiskeelu võimalike kohustuste kohta (vt eespool punkt 266). Kuigi on tõsi, et Norra õigusnõustaja juurdles konkurentsiõiguse aspekti üle, tuleb märkida, et nagu ta ise 14. detsembri 2012. aasta e-kirjas tunnistas, mitte keegi ei „keskendunud eriti“ sellele aspektile kuni selle kuupäevani.

272 Veel tuleb tõdeda, et märkides kohtuistungil, et hageja Norra õigusnõustaja oli äriühinguõigusele spetsialiseerunud advokaat, mitte konkurentsiõigusele spetsialiseerunud advokaat, hageja vähemalt nüansseeris hagiavalduse punktis 71 sisalduvat kinnitust selle õigusnõustaja kohta, et tema koosseisuvälised õigusnõustajad omasid konkurentsiõiguse küsimustes suurt kogemust.

273 Advokaadibüroo F. õigusnõustaja vastas 14. detsembril 2012 kell 22.36 eespool punktis 268 viidatud e-kirjale, märkides muu hulgas järgmist:

„Ainult üks küsimus: me ei leidnud ühtegi sätet, mis käsitleks hääleõiguste kasutamise küsimust poolelioleva loamenetluse ajal. On ilmselge, et ostja ei saa hääleõigusi enne loa saamist kasutada.“

274 Seda hageja kahe koosseisuvälise õigusnõustaja vahelist e-kirja ei saa pidada tõeliseks koondumise tagajärgede analüüsiks konkurentsiõiguse seisukohast ning pealegi ei olnud advokaadibüroo F. õigusnõustajal sellise analüüsi tegemiseks piisavalt aega.

275 Veel tuleb tõdeda, et ei 29. novembri 2012. aasta e-kirjas ega 14. detsembri 2012. aasta e-kirjades ei mainita määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2.

276 Esimest korda mainitakse määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 sõnaselgelt hageja Norra õigusnõustaja 18. detsembri 2012. aasta memos.

277 Selles memos märkis õigusnõustaja pärast määruse nr 139/2004 artikli 7 lõigete 1 ja 2 tsiteerimist järgmist:

„Eeltoodust tuleneb, et Marine Harvest võib omandada Morpoli aktsiad, kuid ei saa nende aktsiatega seotud hääleõigusi kasutada seni, kuni komisjon on tehinguks loa andnud. Seega ei saa Marine Harvest aktsionärina Morpolis oma õigusi kasutada ega kontrolli seetõttu seda äriühingut praktikas kuni loa saamiseni.“

278 See memo ei sisalda siiski tõelist määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavuse analüüsi. Sellise analüüsina ei saa käsitleda määruse nr 139/2004 artikli 7 lõigete 1 ja 2 pelka tsiteerimist ja kinnitust, mille kohaselt võis hageja omandada Morpoli aktsiad, kui ta ei kasuta oma hääleõigusi, arvestades eelkõige tõsiasja, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastuse kohaselt ei ole see säte kohaldatav. Hageja Norra õigusnõustaja ei tuginenud selles memos nimelt ühe koondumise olemasolule, et põhjendada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 väidetavat kohaldatavust.

279 Veel tuleb meenutada, et SPA allkirjastati juba 14. detsembril 2012. SPA tingimus 7.1 nägi ette, et tehing viiakse lõpule võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolm tööpäeva pärast allkirjastamist. Lisaks nägi see tingimuses 7.2 ette, et lõpuleviimise kuupäeval pidi hageja tõendama, et ta on ostuhinna tasunud. Viimaks, SPA nägi tingimuses 7.3 ette, et sel kuupäeval pidid müüjad tõendama, et nad on aktsiad hagejale üle kandnud.

280 Seega on 18. detsembri 2012. aasta memo koostatud ajal, mil hageja oli juba kohustunud omandamise lõpule viima hiljemalt kolm tööpäeva pärast SPA allkirjastamist.

281 Seoses vaidlustatud otsuse punktis 146 sisalduva komisjoni järeldusega, mille kohaselt ei esitanud hageja asjaolusid, mis tõendaksid, et ta on oma õigusnõustajatelt saanud hinnangu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavuse kohta enne 18. detsembrit 2012, ning millega hageja ei ole nõus, tuleb märkida järgmist.

282 On küll tõsi, et hageja viitas vastuväiteteatisele esitatud 30. aprilli 2014. aasta vastuse leheküljel 14 kaudselt, et ta oli saanud oma Norra õigusnõustajalt enne 18. detsembrit 2012 teavet, mille kohaselt olid määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldamise tingimused täidetud. Hageja märkis, et seda teavet „korrati kirjalikult“ selle nõustaja 18. detsembri 2012. aasta memos.

283 Ent komisjoni järeldus, mille kohaselt ei ole hageja „esitanud tõendavaid asjaolusid“ selle kohta, et ta oli saanud sellise hinnangu enne 18. detsembrit 2012, on õige. Nimelt kuigi hageja kinnitas kaudselt oma vastuses vastuväiteteatisele, et ta oli oma Norra õigusnõustajalt saanud enne 18. detsembrit 2012 teavet, mille kohaselt olid määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tingimused täidetud, ei esitanud ta selle kohta tõendeid. Eelkõige ei esitanud ta vastuväiteteatisele esitatud vastuse lisas 29. novembri ja 14. detsembri 2012. aasta e-kirju, millele on viidatud eespool punktides 264, 268 ja 273 ja mille ta esitas hagiavalduse lisas.

284 Igal juhul ei sea need e-kirjad hageja ettevaatamatust kahtluse alla. Mis puudutab 29. novembri 2012. aasta e-kirja, mis esitati Üldkohtus, siis tuleb meenutada, et selles ei mainita määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 ja see ei sisalda hageja kohustuste tõelist analüüsi (vt eespool punktid 264–266). Sama kehtib ka advokaadibüroo F. õigusnõustaja 14. detsembri 2012. aasta e-kirja kohta (vt eespool punktid 273–275).

285 Igal juhul, isegi kui eeldada, et hageja sai enne 18. detsembrit 2012 oma õigusnõustajatelt teabe, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 on kohaldatav, ei sea see kahtluse alla järeldust, mille kohaselt oli hageja tegutsenud ettevaatamatult.

286 Esiteks tuleb meenutada, et ettevõtjale ei või jätta trahvi määramata, kui konkurentsieeskirjade rikkumine on tingitud sellest, et ettevõtja on advokaadi õigusarvamuse sisu tõttu ekslikult lähtunud sellest, et tema tegevus on õiguspärane (vt eespool punkt 238).

287 Teiseks annab hageja Norra õigusnõustaja 14. detsembri 2012. aasta e-kiri, millele hageja tugineb ja mis ei kinnita kaugeltki, et hageja oli hoolas, tunnistust tema ettevaatamatusest, sest sellest nähtub, et „mitte keegi ei keskendunud eriti“ konkurentsiõiguse aspektile kuni SPA allkirjastamise päevani.

288 Kui hageja oleks käitunud nagu hoolas ettevõtja, oleks ta taganud, et SPA tagajärgede kohta oleks tehtud täielik analüüs konkurentsiõiguse seisukohast enne SPA allkirjastamist, seda enam, et SPA nägi ette, et koondumine tuli lõpule viia hiljemalt kolm päeva pärast selle allkirjastamist.

289 Hageja tugineb ka e-kirjale, mille äriühingu F. advokaat saatis talle 27. jaanuaril 2013. Tuleb tõdeda, et see e-kiri saadeti pärast 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimist ning et see ei vabasta hagejat mingil juhul vastutusest. Pealegi ei sisalda see e-kiri määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud tingimuste tõelist analüüsi, vaid sisuliselt selles ainult korratakse kõnealuse sätte sõnastust. Eelkõige ei ole selles e-kirjas mainitud mõistet „üks koondumine“.

290 Kõigest eeltoodust nähtub, et komisjon tuvastas õigesti, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumine pandi toime ettevaatamatuse tõttu.

291 Seega tuleb teine väide tagasi lükata.

C. Kolmas väide, et rikutud on *ne bis in idem* üldpõhimõtet

292 Hageja väidab, et komisjon määras vaidlustatud otsuses talle kaks trahvi ühe ja sama tegevuse eest, rikkudes *ne bis in idem* üldpõhimõtet. Ta märgib, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumine toob tingimata kaasa sama määruse artikli 7 lõikes 1 ette nähtud rakendamiskeelu kohustuse rikkumise. Tema sõnul on määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine spetsiifilisem, samas kui sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumine on üldisem rikkumine, mistõttu hõlmab määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumist või vähemalt takistab komisjonil selle eest eraldi trahvi määrata.

293 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

1. Sissejuhatavad märkused määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1, artikli 7 lõike 1 ja artikli 14 lõike 2 punktide a ja b vahelise seose kohta

294 Olgu märgitud, et nagu hageja väidab ja komisjon möönab, kaasneb määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumisega automaatselt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine. Nimelt kui ettevõtja rikub määruse nr 139/2004 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud kohustust teatada koondumisest enne selle läbiviimist, rikub ta selle tagajärjel keeldu viia koondumine läbi enne sellest teatamist ja selleks loa saamist.

295 Vastupidine aga ei pea paika. Nimelt kui ettevõtja teatab koondumisest enne selle läbiviimist, kuid viib koondumise läbi enne, kui see on siseturuga kokkusobivaks tunnistatud, rikub ta määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 1, mitte aga artikli 4 lõiget 1.

296 Veel tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punktides a ja b on ette nähtud võimalus kehtestada trahve esiteks määruse artiklis 4 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumise eest ning teiseks koondumise läbiviimise eest sama määruse artiklit 7 rikkudes.

297 Eeltoodust tuleneb, et kui ettevõtja rikub määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1, rikub ta automaatselt sama määruse artikli 7 lõiget 1, mistõttu võib komisjon selle määruse sõnastuse kohaselt määrata trahve nii määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punkti a kui ka sama määruse artikli 14 lõike 2 punkti b alusel.

298 Olgu märgitud, et tegemist on olukorraga, mis eksisteerib alles pärast määruse nr 139/2004 jõustumist. Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõige 1 ei näe koondumistest teatamise osas enam ette ühenädalast tähtaega alates kokkuleppe sõlmimisest või avaliku pakkumise avaldamisest, mis oli ette nähtud määruse nr 4064/89 artikli 4 lõikes 1 (vt eespool punkt 225).

299 Määruse nr 4064/89 kehtivuse ajal oli võimalik rikkuda selle määruse artikli 4 lõiget 1, rikkumata sama määruse artikli 7 lõiget 1. Nimelt rikkus ettevõtja, kes teatas koondumisest rohkem kui nädal pärast kokkuleppe sõlmimist, kuid kes ootas enne selle läbiviimist ära komisjoni loa, määruse nr 4064/89 artikli 4 lõiget 1, mitte aga sama määruse artikli 7 lõiget 1.

300 Kehtestatud sanktsioonidega seoses tuleb märkida, et määruse nr 4064/89 artikli 14 lõike 1 punkti a kohaselt võidi vastavalt sama määruse artiklile 4 teatamata jätmise eest määrata trahve, mille suurus oli vaid 1000–50 000 eküüd. Määruse nr 4064/89 artikli 7 lõiget 1 rikkuva koondumise eest oli vastavalt selle määruse artikli 14 lõike 2 punktile b ette nähtud trahv, mille suurus oli kuni 10% asjaomaste ettevõtjate kogukäibest.

301 Kuid määruses nr 139/2004 ei sisaldu artiklis 4 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumine enam mitte artikli 14 lõikes 1, vaid sama määruse artikli 14 lõikes 2, mis tähendab, et artikli 4 lõike 1 rikkumise eest ja artikli 7 lõike 1 rikkumise eest määratava karistuse määr on nüüd ühesugune ja mõlema eest on võimalik määrata trahve, mille suurus on kuni 10% asjasse puutuva ettevõtja kogukäibest.

302 Kuigi määruse nr 139/2004 artikli 4 lõige 1 näeb ette kohustuse teha tegu (teatada koondumisest enne selle läbiviimist) ja sama määruse artikli 7 lõige 1 näeb ette kohustuse teo tegemisest hoiduda (koondumist mitte läbi viia enne sellest teatamist ja selleks loa saamist), kaasneb teo tegemise kohustuse rikkumisega automaatselt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud teo tegemisest hoidumise kohustuse rikkumine. Nimelt on praeguse õigusliku raamistiku kohaselt alles koondumise läbiviimise hetkel võimalik lõplikult teada, kas ettevõtja on jätnud koondumisest teatamata enne selle läbiviimist.

303 Eelnevast järeldub, et kui ettevõtja rikub määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1, saab automaatselt alguse määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine. Nimelt rikub ettevõtja koondumise läbiviimise hetkel määruse nr 139/2004 artikli 4 lõikes 1 ette nähtud kohustust teatada koondumisest enne selle läbiviimist ja määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 esimeses olukorras ette nähtud vastavat keeldu viia koondumine läbi enne sellest teatamist. Samal ajal rikub ta määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 teises olukorras ette nähtud keeldu viia koondumine läbi enne loa saamist, sest teatamata koondumist ei ole võimalik siseturuga kokkusobivaks tunnistada.

304 Neil asjaoludel tuleb märkida, et käesolevas asjas ei ole vaidlust selles, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine on ühekordne rikkumine. Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine seevastu on vältav rikkumine, mis kestab seni, kuni komisjon ei ole tehingut tunnistanud siseturuga kokkusobivaks, nagu komisjon tõdes vaidlustaud otsuse punktides 128, 165 ja 166 (vt määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 kohta kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 212).

305 Käesolevas asjas märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 127, et tegevus, millega rikuti määruse nr 139/2004 artikli 4 lõiget 1, ja tegevus, millega rikuti sama määruse artikli 7 lõiget 1, oli üks ja sama tegevus, see tähendab ühenduse seisukohast olulise koondumise läbiviimine enne sellest teatamist ja selleks loa saamist. Vastuseks Üldkohtu poolt selle kohta esitatud kirjalikule küsimusele kinnitas komisjon, et ta ei eita, et asjaolud, mis tingisid nende kahe sätte rikkumise, olid käesoleval juhul identsed.

306 Tuleb tõdeda, et kehtiv õiguslik raamistik on ebatavaline, kuna määruses nr 139/2004 on kaks artiklit, mille rikkumise eest võidakse määrata sama määraga trahvid, kuid millest esimese rikkumine toob tingimata kaasa teise rikkumise. Tuleb siiski märkida, et tegemist on õigusliku raamistikuga, mida komisjon pidi kohaldama, ja et hageja ei ole esitanud määruse nr 139/2004 konkreetsete sätete õigusvastasuse vastuväidet.

2. Põhimõtte ne bis in idem kohaldatavus käesolevas asjas

307 Väljakujunenud kohtupraktikast tulenevalt tuleb *ne bis in idem* põhimõtet järgida menetlustes, milles määratakse trahv konkurentsiõiguse rikkumise eest. See põhimõte keelab konkurentsiasjades ettevõtjat uuesti karistada või kohtu alla anda konkurentsivastase tegevuse suhtes, mille eest on talle karistus juba määratud või milles ta on õigeks mõistetud varasema otsusega, mille peale ei saa enam edasi kaevata (vt kohtuotsus, 14.2.2012, Toshiba Corporation jt, C-17/10, EU:C:2012:72, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika).

308 Konkurentsiõiguse valdkonna asjades on Euroopa Kohus leidnud, et *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamine allub kolmele tingimusele: faktiliste asjaolude, rikkumise toimepannud isiku ja kaitstava õigushüve samasus (vt kohtuotsus, 14.2.2012, Toshiba Corporation jt, C-17/10, EU:C:2012:72, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

309 Eespool punktis 307 viidatud kohtupraktikast nähtub, et *ne bis in idem* põhimõttel on kaks elementi. Selle kohaselt on keelatud ettevõtjat uuesti „kohtu alla anda“ ja uuesti „karistada“. Ent eespool punktis 307 korratud sõnastuse kohaselt eeldavad need kaks elementi, et ettevõtjat on karistatud või ta on õigeks mõistetud „varasema otsusega, mille peale ei saa enam edasi kaevata“.

310 Lisaks tuleb meenutada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 50 on sõnastatud järgmiselt:

„Kedagi ei tohi uuesti kohtu alla anda ega karistada kuriteo eest, milles ta on liidu territooriumil seaduse järgi juba lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.“

311 Ka see artikkel sisaldab kahte elementi, see tähendab topeltmenetluse keeldu ja topeltkaristuse keeldu (kohtu alla anda või karistada). Veel tuleb märkida, et selles artiklis on sõnaselgelt mainitud „lõplikku“ õigeks-/süüdimõistmist, eristamata neid kahte elementi. Lisaks on selles mainitud, et isik on „juba“ õigeks või süüdi mõistetud, mis kinnitab, et tegemist peab olema varasema kohtuotsusega.

312 On tõsi, et *ne bis in idem* põhimõte on kohaldatav konkurentsiõiguse valdkonnas läbi viidavates trahvi määramise menetlustes ja seda olenemata sellest, kas need trahvid kvalifitseerida karistusõiguslikuks või mitte. Lisaks, konkurentsiõiguse valdkonnas, kus trahve määrab komisjon, ei ole trahvi määramise kohtuotsus vajalik. Nagu nähtub eespool punktis 307 korratud sõnastusest, piisab, kui on olemas varasem „otsus“, mille peale ei saa enam edasi kaevata. Seega on *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamiseks piisav ainuüksi komisjoni trahvi määramise otsus, mida ei ole tähtaja jooksul edasi kaevatud ja mille peale ei saa seega enam edasi kaevata. Ent põhiõiguste harta artiklist 50 tulenev „lõplik“ element on kohaldatav ka konkurentsiõiguses, nagu nähtub sõnastusest „otsusega, mille peale ei saa enam edasi kaevata“.

313 EIÕK protokolli nr 7 artikli 4 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Mitte kellegi üle ei või sama riigi jurisdiktsiooni alusel teistkordselt kohut mõista ning kedagi ei või kriminaalkorras karistada teo eest, mille eest ta on juba selle riigi seaduse alusel ja kriminaalprotsessuaalses korras lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.“

314 See säte sisaldab samuti kahte elementi, see tähendab topeltmenetluse keeldu ja topeltkaristuse keeldu (kohut mõista või karistada), ning see eeldab samuti „lõplikku“ kohtuotsust. Lisaks on selles mainitud, et isik on „juba“ õigeks või süüdi mõistetud, mis kinnitab, et tegemist peab olema varasema kohtuotsusega.

315 Nende sätete sõnastus ei hõlma seega olukorda, kus ametiasutus määrab sanktsiooni ühes ja samas otsuses, nagu käesolevas asjas.

316 See on kooskõlas *ne bis in idem* põhimõtte kehtestamise eesmärgiga. Nimelt peab selle põhimõtte kohaselt õigusrikkuja, kes on süüdi mõistetud ja kellele on karistus mõistetud, teadma, et karistuse kandmisega kustutab ta oma süü, ilma et tal tuleks karta uut karistust (ettepanek, kohtujurist Ruiz-Jarabo Colomer, kohtuasjad Gözütok ja Brügge, C-187/01 ja C-385/01, EU:C:2002:516, punkt 49).

317 Kahe sanktsiooni määramine ühes ja samas otsuses ei ole selle eesmärgiga vastuolus. Nimelt nagu märkis komisjon vastuseks selle kohta pooltele esitatud kirjalikule küsimusele, kui ühes ja samas otsuses määratakse kaks sanktsiooni, võib huvitatud isik edasi minna, teades, et sama rikkumise eest teda uuesti enam ei karistata.

318 On küll tõsi, et hagiavalduses ei viidanud hageja sõnaselgelt *ne bis in idem* põhimõttele, vaid *nemo debet bis puniri pro uno delicto* põhimõttele. Hageja kinnitas siiski vastuseks Üldkohtu poolt selle kohta esitatud kirjalikule küsimusele, et tema viidatud põhimõte vastas *ne bis in idem* põhimõtte teisele elemendile, see tähendab topeltkaristuse keelule, ning et ta ei tuginenud *ne bis in idem* põhimõttest eraldiseisvale põhimõttele. Ka komisjon kinnitas vastuseks Üldkohtu esitatud kirjalikele küsimustele, et *nemo debet bis puniri pro uno delicto* põhimõte vastab *ne bis in idem* põhimõtte teisele elemendile.

319 Tuleb tõdeda, et *ne bis in idem* põhimõte ei ole käesolevas asjas kohaldatav, kuna ametiasutus määras sanktsioonid sama ühes ja samas otsuses.

320 Seda tulemust ei sea kahtluse alla ei hageja argumendid ega liidu kohtute või Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „inimõiguste kohus“) praktika.

321 Hageja kinnitas vastuseks Üldkohtu esitatud kirjalikele küsimustele, et liidu kohtute väljakujunenud praktikas konkurentsiõiguse valdkonnas oli mitu näidet, kus kohaldati *ne bis in idem* põhimõtet, kui mitu trahvi määrati ühes ja samas otsuses.

322 Sellega seoses tugineb hageja esiteks 21. juuli 2011. aasta kohtuotsusele Beneo-Orafti (C-150/10, EU:C:2011:507). Ta kinnitab, et selle kohtuotsuse punktist 68 nähtub, et Euroopa Kohus kohaldas *ne bis in idem* põhimõtet, kui ta analüüsis küsimust, kas *ne bis in idem* põhimõttega oli vastuolus komisjoni 27. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 968/2006, millega kehtestatakse ühenduse suhkrutööstuse ümberkorraldamise ajutise kava loomist käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 320/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT 2006, L 176, lk 32), artikli 26 lõikes 1 ja artiklis 27 ette nähtud meetmete kumulatiivne kohaldamine.

323 Tuleb siiski märkida, et selles kohtuasjas nentis Euroopa Kohus, et *ne bis in idem* põhimõte ei olnud kohaldatav seetõttu, et karistusena võis kvalifitseerida ainult ühe kolmest selles asjas käsitletud meetmest (kohtuotsus, 21.7.2011, Beneo-Orafti, C-150/10, EU:C:2011:507, punkt 74). Kuna Euroopa Kohus eitas *ne bis in idem* põhimõtte kohaldatavust muul põhjusel, siis ta lihtsalt ei otsustanud selle üle, kas see põhimõte on kohaldatav olukorras, kus mitu sanktsiooni määratakse ühes ja samas otsuses või kus määratakse teine sanktsioon, kuigi esimese sanktsiooni määramise otsus ei ole veel lõplikuks muutunud.

324 Osas, milles hageja tugineb kohtujuristi Bot’ ettepanekule kohtuasjas Beneo-Orafti (C-150/10, EU:C:2011:164), piisab, kui tõdeda, et *ne bis in idem* põhimõtte kohaldatavuse küsimuses Euroopa Kohus seda ettepanekut ei järginud.

325 Teiseks viitab hageja 13. detsembri 2006. aasta kohtuotsusele FNCBV jt *vs*. komisjon (T-217/03 ja T-245/03, EU:T:2006:391). Selle kohtuasja hagejad, mille kohta see kohtuotsus tehti, väitsid, et komisjon on rikkunud *ne bis in idem* põhimõtet, määrates ühes otsuses trahvid mitmele ühendusele, mille liikmed olid osaliselt samad. Hagejate sõnul määrati nendele liikmetele seega kaudselt mitu trahvi.

326 Üldkohus piirdus 13. detsembri 2006. aasta kohtuotsuse FNCBV jt *vs*. komisjon (T-217/03 ja T-245/03, EU:T:2006:391) punktis 344 selle tõdemisega, et rikkumise toimepannud isikud ei olnud samad, kuna vaidlustatud komisjoni otsusega ei karistatud samu üksuseid või isikuid mitu korda sama teo eest, mistõttu ei ole *ne bis in idem* põhimõtet rikutud. Seega ei otsustanud ta küsimuse üle, kas *ne bis in idem* põhimõte on kohaldatav juhul, kui mitu sanktsiooni on määratud ühe ja sama otsusega.

327 Kohtuotsuses, milles lahendati selle otsuse peale esitatud apellatsioonkaebust, see tähendab 18. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Coop de France bétail et viande jt *vs*. komisjon (C-101/07 P ja C-110/07 P, EU:C:2008:741, punkt 130), millele hageja samuti on viidanud, Euroopa Kohus üksnes kinnitas Üldkohtu lähenemisviisi.

328 Kolmandaks tugineb hageja 5. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusele Transcatab *vs*. komisjon (T-39/06, EU:T:2011:562). Selles kohtuotsuses järeldas Üldkohus, et *ne bis in idem* põhimõtet ei ole rikutud, kuna ei esinenud ei faktiliste asjaolude ega rikkumise toimepannud isiku samasust (vt kohtuotsuse punktid 255–259). Üldkohus ei otsustanud küsimuse üle, kas *ne bis in idem* on kohaldatav olukorras, kus mitu sanktsiooni on määratud ühe ja sama otsusega.

329 Viimaseks tugineb hageja 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsusele Toshiba Corporation jt (C-17/10, EU:C:2012:72). Ta väidab, et selles kohtuotsuses kohaldati *ne bis in idem* põhimõtet komisjoni 24. jaanuari 2007. aasta otsusele, mis ei olnud veel lõplik vähemalt Toshiba ja muude peamiste adressaatide suhtes isegi Euroopa Kohtu otsuse tegemise kuupäeval ehk 14. veebruaril 2012.

330 Tuleb siiski märkida, et 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsuses Toshiba Corporation jt (C-17/10, EU:C:2012:72, punktid 98–103) eitas Euroopa Kohus *ne bis in idem* põhimõtte kohaldatavust muul põhjusel, see tähendab asjaolude samasuse puudumise tõttu.

331 Hageja kinnitab veel, et 14. veebruari 2012. aasta kohtuotsuses Toshiba Corporation jt (C-17/10, EU:C:2012:72) kohaldas Euroopa Kohus *ne bis in idem* põhimõtet alates „[komisjoni] otsuse vastuvõtmisest“. Tuleb tõdeda, et on küll tõsi, et selle kohtuotsuse punktis 103 mainib Euroopa Kohus „enne liikmesriigi konkurentsiasutuse otsuse vastuvõtmist [tehtud] komisjoni otsust“, mitte aga enne seda kuupäeva „lõplikuks muutunud“ otsust. Kuid kohtuotsuse punktis 94 ütles Euroopa Kohus selgelt, et *ne bis in idem* põhimõte keelab „ettevõtjat uuesti karistada või kohtu alla anda konkurentsivastase tegevuse asjaoludel, mille eest on talle karistus juba määratud või milles ta on õigeks mõistetud varasema otsusega, mille peale ei saa enam edasi kaevata“. Sellest kohtuotsusest ilmneb seega selgelt, et *ne bis in idem* põhimõte ei ole kohaldatav, kui ei ole varasemat lõplikku otsust.

332 Tuleb nentida, et hageja ei too välja ühtegi liidu kohtute otsust, milles tuvastati *ne bis in idem* põhimõtte rikkumine olukorras, kus mitu sanktsiooni määrati ühes ja samas otsuses või kus teine sanktsioon määrati enne, kui esimese sanktsiooni määramise otsus lõplikuks muutus.

333 Inimõiguste kohtu praktikast nähtub selgelt, et *ne bis in idem* põhimõte ei ole kohaldatav olukorras, kus mitu sanktsiooni on määratud ühes ja samas otsuses.

334 Näiteks nähtub inimõiguste kohtu 7. detsembri 2006. aasta otsusest Hauser-Sporn *vs* Austria (CE:ECHR:2006:1207JUD003730103), et pelgalt see, et üks tegu kujutab endast rohkem kui üht rikkumist, ei ole vastuolus EIÕK protokolli nr 7 artikliga 4. Sama kohtuotsuse kohaselt tuleb ainult juhul, kui mitut samadel asjaoludel põhinevat rikkumist menetletakse üksteise järel, ühte pärast seda, kui teise kohta on tehtud lõplik otsus, inimõiguste kohtul analüüsida, kas rikkumistel on samad põhitunnused.

335 Inimõiguste kohtu 17. veebruari 2015. aasta kohtuotsuses Boman *vs*. Finlande (CE:ECHR:2015:0217JUD004160411) leidis kohus järgmist:

„[EIÕK] protokolli nr 7 artikli 4 eesmärk on keelata, et alustatakse uuesti kriminaalmenetlused, mille kohta on tehtud „lõplik“ otsus.

[…]

[EIÕK] protokolli nr 7 artiklis 4 ette nähtud tagatise alt on välistatud otsused, mille peale saab edasi kaevata üldises korras, seni kuni sellise edasikaebamise tähtaeg ei ole möödunud.“

336 Hageja möönis vastuses Üldkohtu kirjalikele küsimustele, et üksteisele järgnevate karistuste korral kohaldas inimõiguste kohus *ne bis in idem* põhimõtet, kui esimest karistust kehtestav otsus oli lõplikuks muutunud.

337 Ta kinnitab siiski, et liidu kohtute praktika pakub topeltkaristamise eest suuremat kaitset, kohaldades seda põhimõtet juba otsuse tegemisest alates, isegi kui see ei ole veel lõplikuks muutunud.

338 Selle argumendiga ei saa nõustuda. Nimelt nähtub eespool punktis 307 viidatud kohtupraktikast selgelt, et *ne bis in idem* põhimõte „keelab konkurentsiasjades ettevõtjat uuesti karistada või kohtu alla anda konkurentsivastase tegevuse asjaoludel, mille eest on talle karistus juba määratud või milles ta on õigeks mõistetud varasema otsusega, mille peale ei saa enam edasi kaevata“. Nagu nähtub eespool punktidest 322–332, ei sea kohtupraktika, millele hageja tugineb, seda põhimõtet kahtluse alla.

339 Viimaseks tuleb märkida, et hageja mainis hagiavalduses ka arvessevõtmise põhimõtet (*Anrechnungsprinzip*). Hageja täpsustas vastuses Üldkohtu kirjalikele küsimustele, et kolmanda väite kohaselt on rikutud *ne bis in idem* põhimõtet ja et arvessevõtmise põhimõte on eraldiseisev põhimõte, kuid *ne bis in idem* põhimõttega seotud, ja et arvessevõtmise põhimõtet on kohaldatud juhtudel, kui *ne bis in idem* põhimõte ei olnud täielikult kohaldatav. Hageja täpsustas veel, et tema arvates ei ole arvessevõtmise põhimõtet vaja käesolevas asjas kohaldada, kuna kohaldatav on *ne bis in idem* põhimõte. Ta väidab, et igal juhul, isegi kui Üldkohus leiab, et käesolevas asjas on põhjust kohaldada arvessevõtmise põhimõtet, on tulemus kahtlemata sama, see tähendab et esimese trahvi summa tuleb maha arvata teise trahvi summast.

340 Olgu märgitud, et konkurentsivaldkonnas on arvessevõtmise põhimõtet arutatud olukordades, mis puudutasid liikmesriigis või kolmandas riigis määratud trahve.

341 13. veebruari 1969. aasta kohtuotsuses Wilhelm jt (14/68, EU:C:1969:4), mis tehti ajal, mil määrus nr 1/2003 veel ei kehtinud (vt olukorra kohta pärast Euroopa konkurentsivõrgustiku loomist kohtuotsus, 13.7.2011, ThyssenKrupp Liften Ascenseurs *vs*. komisjon, T-144/07, T-147/07–T-150/07 ja T-154/07, EU:T:2011:364, punkt 187), otsustas Euroopa Kohus järgmist. Liikmesriigi konkurentsiasutused võivad põhimõtteliselt keelatud kokkuleppe korral sekkuda oma siseriikliku õiguse alusel, isegi kui komisjonis on pooleli sama keelatud kokkulepet puudutav paralleelne menetlus. Selle kohtuotsuse punktis 11 märkis ta samuti, et kui topeltmenetluse võimalus peaks viima karistuste kumuleerumiseni, eeldab üldine õiglusnõue, et võimaliku karistuse kindlaksmääramisel võetakse arvesse kõiki „varasemaid karistamise otsuseid“ (vt selle kohta ka kohtuotsus, 6.4.1995, Sotralentz *vs*. komisjon, T-149/89, EU:T:1995:69, punkt 29). Veel on Euroopa Kohus märkinud 14. detsembri 1972. aasta kohtuotsuse Boehringer Mannheim *vs*. komisjon (7/72, EU:C:1972:125) punktis 3, et komisjon peab trahvisumma määramisel võtma arvesse sama rikkumise eest eelnevalt määratud karistusi, mida sama ettevõtja on „juba“ kandnud, kui tegemist oli liikmesriigi konkurentsiõiguse rikkumise eest määratud karistustega.

342 Tegemist on niisiis põhimõttega, mis on kohaldatav, kui on olemas „varasem karistamise otsus“, ehk teisisõnu liikmesriigi konkurentsiõiguse rikkumiste eest määratud karistuste korral, mida sama ettevõtja on „juba“ kandnud sama rikkumise eest, mitte juhul, kui sama asutus määrab ühes ja samas otsuses kaks trahvi. Pealegi on täiesti kohane käsitleda neid olukordi erinevalt. Nimelt kui komisjon ja liikmesriigi asutus määravad karistusi sama keelatud kokkuleppe eest, esineb oht, et mõlemad trahvid eraldivõetuna on proportsionaalsed, kuid mõlemad trahvid koosvõetuna on ebaproportsionaalsed, kui esimest trahvi ei võeta teise trahvi kindlaksmääramisel arvesse. Kui aga mitu trahvi määratakse ühes ja samas otsuses, on komisjonil võimalik tagada, et need trahvid on koosvõetuna proportsionaalsed, ning ka Üldkohus saab seda küsimust analüüsida.

343 Viimaseks väidab hageja vastuseks Üldkohtu esitatud kirjalikele küsimustele, et võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid arvestades on sama tegevuse eest topeltkaristuse määramine ebaõiglane nii paralleelsetes menetlustes kui ka üksteisele järgnevates menetlustes. Selle argumendiga ei saa nõustuda. Nimelt juhul, kui sama ametiasutus määrab kaks sanktsiooni ühes ja samas otsuses, saab ta veenduda, et need karistused koos on proportsionaalsed, ning kohus saab samuti kontrollida

karistuste proportsionaalsust koos vaadelduna (vt eespool punkt 342). Võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõttega vastuolus olevaks ei saa iseenesest pidada seda, kui sama ametiasutus määrab sama tegevuse eest kaks karistust ühes ja samas otsuses.

344 Kõike eeltoodut arvestades ei ole *ne bis in idem* põhimõte ja arvessevõtmise põhimõte kohaldatavad olukorras, kus mitu sanktsiooni on määratud ühes ja samas otsuses, isegi kui need sanktsioonid on määratud samade tegude eest. Kui sama tegevus rikub mitut sätet, millega kaasneb trahvide määramine, kuulub küsimus, kas mitut sanktsiooni saab määrata ühes ja samas otsuses, tegelikult mitte *ne bis in idem* põhimõtte, vaid süütegude kogumit käsitlevate põhimõtete alla (vt süütegude kogumit puudutavat probleemide kohta tagapool punktid 345–373).

3. Hageja argumendid, mis käsitlevad süütegude kogumit

345 Hageja väidab, et rahvusvahelise õiguse ja Saksa õiguse kohaselt tähendab „näilise kollisiooni“ või „mitteehtsa kollisiooni“ (*unechte Konkurrenz*) põhimõte, et kui tegu näib kuuluvat kahe õigusnormi kohaldamisalasse, välistab esimuslikult kohaldatav õigusnorm kõik muud õigusnormid subsidiaarsuse, konsumeerimise või spetsiaalsuse põhimõtete alusel ning et paljud teised liikmesriigid kohaldavad näilise kollisiooni põhimõtet ühes või teises vormis. Tema sõnul ei kasuta teatav hulk teisi liikmesriike otseselt näilise ehk mitteehtsa kollisiooni mõistet, kuid keelavad samuti topeltkaristuste määramise raskema rikkumise ja vähem raske rikkumise eest, mis on esimesega hõlmatud.

346 Seoses käesolevas asjas vaadeldavate sätetega väidab hageja konkreetsemalt, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine on spetsiifilisem rikkumine, samas kui sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumine on üldisem rikkumine, mistõttu hõlmab määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumist või vähemalt takistab see komisjonil viimase eest eraldi trahvi määrata.

347 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

348 Tuleb tõdeda, et liidu konkurentsiõiguses ei ole süütegude kogumi kohta erinorme. Seega tuleb analüüsida hageja argumente, mis puudutavad rahvusvahelist õigust ja liikmesriikide õiguskordasid.

349 Olgu meenutatud, et hageja argumentide kohaselt (vt eespool punkt 345) välistab „esimuslikult kohaldatav säte“ kõik muud sätted.

350 Sellega seoses rõhutab komisjon õigesti, et seadusandja ei ole määratlenud ühte rikkumist teisest raskemana, kuna määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punktide a ja b kohaselt kehtib mõlema suhtes sama ülempiir. Seega ei saa ühte neist sätetest pidada „esimuslikult kohaldatavaks“.

351 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt on määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine spetsiifilisem rikkumine, mis hõlmab määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumist, tuleb märkida järgmist.

352 Olgu meenutatud, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine on ühekordne rikkumine, samas kui määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine on vältav rikkumine, mis saab alguse samal ajal, kui pannakse toime määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine (vt eespool punkt 304).

353 Lisaks tuleb märkida, et nõukogu 26. novembri 1974. aasta määruse (EMÜ) nr 2988/74 Euroopa Majandusühenduse transpordi- ja konkurentsieeskirjades ette nähtud menetluste ja sundtäitmise rakendamise aegumistähtaegade kohta (EÜT 1974, L 319, lk 1; ELT eriväljaanne 07/01, lk 61) artikli 1 lõike 1 punkti a kohaselt on ettevõtjate teatisi käsitlevate õigusnormide rikkumiste aegumistähtaeg kolm aastat. Määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumiste puhul on aegumistähtaeg järelikult kolm

aastat. Seevastu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumiste aegumistähtaeg on vastavalt määruse nr 2988/74 artikli 1 lõike 1 punktile b viis aastat (vt analoogia alusel 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsus Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 209).

354 Kui järgida hageja arutluskäiku, siis selle tulemusel oleks ettevõtjal, kes rikub nii teatamiskohustust kui ka keeldu viia koondumine läbi enne selleks loa saamist, eelis võrreldes ettevõtjaga, kes rikub ainult keeldu viia koondumine läbi enne selleks loa saamist.

355 Nimelt võidaks ettevõtjale, kes teatab koondumisest enne selle läbiviimist, kuid viib selle läbi enne, kui ta selleks loa saab, määrata trahvid määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punkti b alusel koostoimes sama määruse artikli 7 lõikega 1. Teda võidakse seega karistada vältava rikkumise eest, mis kestab niikaua, kui komisjon ei ole tehingut siseturuga kokkusobivaks tunnistanud, ja mille suhtes on kohaldatav viieaastane aegumistähtaeg.

356 Kui sama ettevõtja ei ole enne koondumise läbiviimist isegi sellest teatanud, saaks komisjon hageja arutluskäigu kohaselt määrata trahvi vaid määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punkti a alusel koostoimes sama määruse artikli 4 lõikega 1. Ettevõtjat saaks seega karistada vaid ühekordse rikkumise eest, mille suhtes on kohaldatav üksnes kolmeaastane aegumistähtaeg. See tähendaks, et ettevõtja oleks eelisseisundis, kui ta lisaks keelule viia koondumine läbi enne selleks loa saamist rikub ka koondumisest teatamise kohustust.

357 Määrust nr 139/2004 ei saa siiski tõlgendada viisil, mis viiks sellise hälbelise tulemuseni.

358 Seega ei saa nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt on määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine spetsiifilisem rikkumine, mis hõlmab määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumist.

359 Seda tulemust ei mõjuta kohtuistungil esitatud hageja argumendid, mille eesmärk on seada kahtluse alla asjaolu, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumiste aegumistähtaeg on vaid kolm aastat. Nimelt on määruse nr 2988/74 artikli 1 lõike 1 punkti a väga selge sõnastuse kohaselt aegumistähtaeg kolm aastat ettevõtjate teatamisi käsitlevate sätete rikkumiste korral.

360 Hageja esile toodud asjaolu, et seadusandja tõstis teatamiskohustuse rikkumise eest ette nähtud trahvide ülempiiri, nähes määruse nr 139/2004 artikli 14 lõikes 2 ette 10% ülempiiri asjasse puutuvate ettevõtjate kogukäibest, samas kui määruse nr 4064/89 artikli 14 lõike 1 punktis a oli ette nähtud 50 000 eküü suurune ülempiir (vt eespool punkt 300), ei muuda aegumistähtaega, mis on endiselt reguleeritud määruse nr 2988/74 artikli 1 lõike 1 punktiga a.

361 Isegi kui määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumiste aegumistähtajad oleksid samad, ei seaks see igal juhul kahtluse alla asjaolu, millele hageja ei ole pealegi vastu vaielnud, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine on ühekordne rikkumine, samas kui määruse artikli 7 lõike 1 rikkumine on vältav rikkumine. Isegi sel juhul seaks see, kui määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumist pidada spetsiifilisemaks rikkumiseks, mis hõlmab sama määruse artikli 7 lõike 1 rikkumist, seega ettevõtja soodsamasse olukorda, kui ta rikub lisaks keelule viia koondumine läbi enne selleks loa saamist ka koondumisest teatamise kohustust. Nimelt kui järgida hageja põhjenduskäiku, võidakse ettevõtjat, kes rikub üksnes keeldu viia koondumine läbi enne selleks loa saamist, karistada vältava rikkumise eest, mis kestab seni, kuni tehing siseturuga kokkusobivaks tunnistatakse, samas kui ettevõtjat, kes rikub ka kohustust koondumisest enne selle läbiviimist teatada, võidakse karistada vaid ühekordse rikkumise eest. Viimane ettevõtja oleks seega võrreldes esimesega eelisolukorras esiteks rikkumise kestuse osas ja teiseks aegumistähtaja kulgema hakkamise hetke osas. Hageja argumendiga ei saa seega nõustuda.

362 Tuleb seega tõdeda, et komisjon karistas hagejat põhjendatult mõlema sätte rikkumise eest.

363 Seda tulemust ei muuda muud hageja esitatud argumendid.

364 Hageja kinnitab, et „rahvusvaheliste kohtute väljakujunenud praktika kohaselt on keelatud isikule määrata kahekordne karistus sellise sätte rikkumise eest, mida ei saa rikkuda ilma teist sätet rikkumata“. Ta viitab sellega seoses endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu (edaspidi „ICTY“) ja Rwanda asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu otsustele.

365 Hageja tugineb eelkõige ICTY otsusele prokurör *vs*. Vidoje Blagojević & Dragan Jokić, asi nr IT-02-60-T, 17.1.2005, punkt 799, milles on märgitud järgmist:

„[I]siku saab mitu korda süüdi mõista põhikirja erinevate sätete alusel, kuid sama käitumise eest, vaid juhul, kui iga säte sisaldab selgelt erinevat tunnust, mida teises ei ole. […] Spetsiifilisem rikkumine hõlmab vähem spetsiifilist rikkumist, kuna esimese toimepanemine toob tingimata kaasa teise toimepanemise.“

366 ICTY kohtuotsusest prokurör *vs*. Dragoljub Kunarac, Radomir Kovač ja Zoran Vuković, asi nr IT-96-23 & IT-96-23/1-A, 12.6.2002, punkt 168, nähtub, et selle lähenemisviisi puhul juhindutakse suuresti Supreme Court of the United Statesi (Ühendriikide ülemkohus) otsusest kohtuasjas Blockburger *vs*. United States, 284 U.S. 299 (1932).

367 Veel tuleb märkida, et kohtuotsuses Alfred Musema *vs*. prokurör, asi nr ICTR-96-13-A, 16.11.2001, punkt 360, tõdes Rwanda asjade rahvusvaheline kriminaalkohus, et samade asjaolude alusel mitu korda süüdi mõistmise küsimust puudutav siseriiklik lähenemine erineb.

368 Olgu märgitud, et ainuüksi see, et ICTY kohaldab kohtuotsustes, mis puudutavad kriminaalkaristuste mõistmist, teatavat hindamiskriteeriumi, mis tuleneb Ühendriikide õigusest, ei tähenda absoluutselt, et komisjon või liidu kohtud on kohustatud kohaldama sama kriteeriumi. Tuleb toonitada, et ICTY ei hinda riiklikul tasandil tehtud otsuste või kohtuotsuste kooskõla põhiõigustega. Ta piirdub sellega, et näeb tema mõistetavate kriminaalkaristuste tarbeks ette põhimõtted, mida ta kohaldab juhul, kui sama tegu rikub mitut karistusõigusnormi. ICTY määras seega oma kohtuotsuste tarbeks lihtsalt kindlaks tema arvates kõige sobivama lähenemisviisi. See ei tähenda absoluutselt, et ICTY nägi ette rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtte, mida kõik riigid või liit peavad järgima. Nii on ka Rwanda asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu praktikaga.

369 Hageja argumendid, mis tuginevad ICTY ja Rwanda asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu praktikale, tuleb seega tagasi lükata.

370 Hageja kinnitab veel, et *ne bis in idem* põhimõtte eesmärk ongi „takistada mitme karistuse määramist teo eest, mis nagu käesolevas asjas rikub samal ajal eraldiseisvaid õigusnorme“.

371 Sellega seoses tuleb meenutada, et tegemist ei ole *ne bis in idem* põhimõtte alla kuuluva küsimusega. Pealegi ei keela süütegude kogumit käsitlevad normid üldiselt karistada ettevõtjat mitme eraldiseisva õigusnormi rikkumise eest, isegi kui neid norme rikuti sama teoga.

372 Hageja piirdub viitega „näilise kollisiooni“ ehk „mitteehtsa kollisiooni“ põhimõttele, mis tähendab, et kui tegu näib kuuluvat kahe õigusnormi kohaldamisalasse, välistab esimuslikult kohaldatav õigusnorm kõik muud õigusnormid (vt eespool punkt 345). Selle põhimõtte kohaldamine eeldab siiski „esimuslikult kohaldatava õigusnormi“ olemasolu. Kui sellist õigusnormi ei ole, nagu käesolevas asjas, siis kujutab eraldiseisvate õigusnormide rikkumine endast süütegude ideaalkonkurentsi.

373 Kuna käesolevas asjas ei ole esimuslikult kohaldatavat õigusnormi, tuleb hageja argumendid tagasi lükata.

374 Kõigest eeltoodust järeldub, et kolmas väide tuleb tagasi lükata.

D. Neljas väide, et hageja trahvide määramisel on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja asjaolusid vääralt hinnatud

375 Neljas väide koosneb kahest osast, millest esimese kohaselt on rikutud õiguskindluse ja *nullum crimen, nulla poena sine lege* põhimõtteid ning teise kohaselt on rikutud võrdse kohalemise üldpõhimõtet.

1. Esimene väiteosa, et rikutud on õiguskindluse ja nullum crimen, nulla poena sine lege põhimõtteid

376 Hageja väidab, et trahvi määramisega käesolevas asjas rikuti põhiõiguste harta artikli 49 lõiget 1 ning EIÕK artikli 7 lõiget 1, milles on ette nähtud, et seadus peab selgelt määratlema rikkumised ja nende eest määratavad karistused. Tema arvates eeldab määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendus, nagu see on antud vaidlustatud otsuses, niivõrd laiaulatuslike mõistete ja niivõrd ebamääraste kriteeriumide kasutamist, et kõnealusel karistusõigusnormil ei oleks EIÕK alusel nõutavat kvaliteeti selle tagajärgede selguse ja ettenähtavuse mõttes.

377 Kõigepealt tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt nõuab süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõte (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), et seaduses peavad rikkumised ja nende eest määratavad karistused olema selgelt määratletud. See tingimus on täidetud, kui isik saab asjaomase sätte sõnastusest ja vajaduse korral kohtute poolt sellele antud tõlgendusest aru, milline tegu või tegevusetus toob kaasa kriminaalvastutuse (vt kohtuotsus, 22.10.2015, AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

378 Samuti nähtub kohtupraktikast, et seaduslikkuse põhimõte kehtib nii kriminaalõiguse valdkonda kuuluvate sätete suhtes kui ka eriliste haldusmeetmete suhtes, millega kehtestatakse või võimaldatakse kehtestada halduskaristusi, ning et seda kohaldatakse mitte üksnes normidele, millega kehtestatakse rikkumise koosseisu tunnused, vaid ka neile normidele, milles määratletakse nimetatud normide rikkumise tagajärjed (vt kohtuotsus, 27.9.2006, Jungbunzlauer *vs*. komisjon, T-43/02, EU:T:2006:270, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).

379 Olgu meenutatud, et käesolevas asjas määrati hagejale määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 punktide a ja b alusel trahv määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise eest (vt eespool punkt 199). Nende sätete sõnastus on selge. Ükski neist sätetest ei sisalda laiaulatuslikke mõisteid ega ebamääraseid kriteeriume.

380 Hageja viitab sisuliselt sellele, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2, mis näeb ette erandi, ei ole selge.

381 Sellega seoses tuleb märkida, et isegi kui eeldada, et karistuste seaduslikkuse põhimõttest tulenev selguse nõue on kohaldatav sätete suhtes, mis näevad ette erandi keelust, mille rikkumise eest võidakse määrata trahvid, ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõige 2 selle sõnastuse kohaselt kohaldatav sellistele olukordadele nagu käesolevas asjas (vt eespool punktid 68–83).

382 Hageja võis seega asjaomaste sätete sõnastusest aru saada, et 2012. aasta detsembri omandamise läbiviimise eest eelneva teatamise ja loata võidi määrata trahvid.

383 Kuna hageja võis seda asjasse puutuvate sätete sõnastusest aru saada, siis ei olnud vaja, et kohtud oleksid neid tõlgendanud. Nimelt nähtub eespool punktis 377 osundatud sõnastusest, et isikul peab olema võimalik asjaomase sätte sõnastusest ja „vajaduse korral“ kohtute poolt sellele antud tõlgendusest aru saada, milline tegu või tegevusetus toob kaasa kriminaalvastutuse.

384 On küll tõsi, et Yara / Kemira GrowHow otsuse *obiter dictum* ei ole kohtute antud tõlgendus ja veelgi vähem „väljakujunenud ja avaldatud kohtupraktika“. Sellega seoses olgu märgitud, et peale teksti enda tuleb arvesse võtta seda, kas kasutatud määratlemata mõisteid on väljakujunenud ja avaldatud kohtupraktikas täpsustatud (vt kohtuotsus, 28.4.2010, Amann & Söhne et Cousin Filterie *vs*. komisjon, T-446/05, EU:T:2010:165, punkt 129 ja seal viidatud kohtupraktika).

385 Ent selle kohta hageja esitatud argumendid on tulemusetud, kuna kohtupraktika täpsustus ei ole vajalik, kui asjaomaste sätete sõnastus on selge ega sisalda täpsustust vajavaid määratlemata mõisteid.

386 Sellega seoses olgu meenutatud, et hageja üritab sisuliselt laiendada mõiste „üks koondumine“ kohaldamisala, et laiendada nii määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi kohaldamisala (vt eespool punkt 203).

387 Süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõte ei tähenda, et on vaja tõlgendada laialt sellise mõiste kohaldamisala, mis ei sisaldu sellise sätte sõnastuses, mis näeb ette erandi keelust, mille rikkumise eest on ette nähtud trahvid, et laiendada selle erandi kohaldamisala sõnastusest kaugemale ulatuvalt.

388 Rikkumise esinemine ja trahvide määramine olid hageja jaoks ettenähtavad. Olgu meenutatud, et hageja tegevuse ettevaatamatu laad juba tuvastati teise väite analüüsi raames.

389 Lisaks ainuüksi asjaolu, et rikkumise toimepanemise ajal ei ole liidu kohtutel veel olnud võimalust võtta konkreetselt seisukoht mingi kindla tegevuse suhtes, ei välista iseenesest, et ettevõtja peab olenevalt olukorrast arvestama sellega, et tema tegevus võidakse tunnistada liidu õiguse konkurentsieeskirjadega vastuolus olevaks (vt selle kohta kohtuotsus, 22.10.2015, AC-Treuhand *vs*. komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 43).

390 Inimõiguste kohtu praktikast nähtub samuti, et see, et esitatud õigusküsimust ei ole eelkõige kohtupraktika seisukohast varem käsitletud, ei riku iseenesest õiguse kättesaadavuse ja prognoositavuse nõudeid, kui kasutatud lahendus oli üks võimalikest ja mõistlikult ootuspärastest tõlgendustest (inimõiguste kohus, 1.9.2016, X ja Y *vs*. Prantsusmaa, CE:ECHR:2016:0901JUD004815811). Sama kohtuotsuse punktist 60 nähtub veel, et isegi juhul, kui asjaomaste sätete struktuur tekitab konkreetsel juhul tõsiseid tõlgendamisraskusi, ei tähenda see, et pädeval asutusel ei ole võimalik konkreetsel juhul toimepandud rikkumisi õiguslikult kvalifitseerida.

391 Hageja argument, mille kohaselt oli komisjoni lähenemisviis käesolevas asjas vastuolus lähenemisviisiga, mida ta järgis juhtumil, mille kohta tehti LGI/Teleneti otsus, on eespool punktides 141–144 juba tagasi lükatud.

392 Mis puudutab hageja kinnitust, mille kohaselt oli varasemate asjakohaste juhtumite puudumisel liidu kohtute ja komisjoni pikaajaline praktika hoiduda mis tahes trahvi määramisest või määrata üksnes sümboolne trahv, siis tuleb märkida, et selle kohta ei ole väljakujunenud praktikat. On küll juhtumeid, kus komisjon trahvi ei määranud või määras sümboolse trahvi, kui varasemad juhtumid puudusid. Kuid muudel juhtumitel määras komisjon suuri trahve ka olukordades, kus samade tunnustega tegevust käsitlevad varasemad juhtumid puudusid.

393 Kohtupraktikast nähtub, et ettevõtjat ei vabasta vastutusest see, et samalaadset käitumist ei ole varasemates otsustes veel uuritud (kohtuotsused, 9.11.1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin *vs*. komisjon, 322/81, EU:C:1983:313, punkt 107, ja 1.7.2010, AstraZeneca *vs*. komisjon, T-321/05, EU:T:2010:266, punkt 901). Kohtuasjades, milles need otsused tehti, määras komisjon trahvid, mis ei olnud sümboolsed.

394 Järelikult tuleb neljanda väite esimene osa tagasi lükata.

2. Teine väiteosa, et on rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet

395 Neljanda väite teises osas viitab hageja sisuliselt kolmele varasemale juhtumile ja nõuab, et teda koheldaks samamoodi. Tegemist on esiteks juhtumiga, mille kohta tehti Yara / Kemira GrowHow otsus, teiseks 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsusega Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50) ja kolmandaks 30. septembri 2003. aasta kohtuotsusega Atlantic Container Line jt *vs*. komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245).

396 Nagu märgib hageja, puudutavad käesolev juhtum ja juhtum, mille kohta tehti Yara / Kemira GrowHow otsus, mõlemad esialgse „stardi"-osaluse omandamist sihtettevõtja põhiaktsionärilt, millega kaasnes kohustus teha avalik pakkumine. Avalik pakkumine tehti veidi aega pärast esmast omandamist ning omandajad teatasid komisjonile koondumisest veidi aega pärast seda ning hoidusid hääleõiguste kasutamisest.

397 Juhtumil, mille kohta tehti Yara / Kemira GrowHow otsus, komisjon uurimist ei alustanud ega määranud trahve. Hageja arvates ei põhjenda äriühingu Yara ja hageja erinevat kohtlemist ükski objektiivne erinevus. Hageja palub Üldkohtul kasutada lähenemisviisi, mida ta järgis oma 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsuses Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 487), kus ta leidis, et trahv ei olnud põhjendatud, kuna sarnast tegevust puudutavas varasemas otsuses komisjon trahvi ei määranud.

398 Sellega seoses tuleb märkida, et ainuüksi asjaolu, et komisjon ei ole konkurentsieeskirjade rikkumise toimepanijale trahvi määranud, ei takista määramast trahvi sarnase rikkumise toimepanijale (kohtuotsus, 28.2.2002, Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon, T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 487). Lisaks kui ettevõtja on oma käitumisega konkurentsieeskirju rikkunud, ei saa ta pääseda karistusest põhjendusel, et teistele ettevõtjatele trahvi ei määratud, kui nende olukorra puhul – nii nagu käesolevas asjas – liidu kohtu poole ei pöördutud (vt selle kohta kohtuotsus, 11.7.2014, Sasol jt *vs*. komisjon, T-541/08, EU:T:2014:628, punkt 194).

399 Veel tuleb märkida, et 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsuses Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50) ei piirdunud Üldkohus trahvi tühistamise põhjendamiseks selle tõdemisega, et komisjon ei olnud sarnast tegevust puudutavas varasemas otsuses trahvi määranud. Üldkohus nentis nimelt, et „õiguslik käsitlus, mida tuli seda liiki kokkulepetele kohaldada, eelkõige tihedate seoste tõttu meretranspordiga, mis on konkurentsiõiguses reguleeritud täiesti spetsiifiliste ja erandlike õigusnormidega, ei olnud ilmne ning tekitas muu hulgas keerulisi majanduslikke ja õiguslikke küsimusi" (kohtuotsus, 28.2.2002, Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon, T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 484), ning „arvukad tegurid võisid panna hagejaid uskuma, et kõnealune kokkulepe on õiguspärane" (kohtuotsus, 28.2.2002, Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon, T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 485), ja et „otsuses 94/980 ei määranud komisjon selle kokkuleppe poolteks olevatele ettevõtjatele trahve, kuigi peale selle, et see kokkulepe nägi ette ka mitmeliigilise transpordi maapealse segmendi hindade kindlaksmääramise, sisaldas see lisaks muid raskeid konkurentsieeskirjade rikkumisi" (kohtuotsus, 28.2.2002, Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon, T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 487). Üldkohus tõdes seoses komisjoni 19. oktoobri 1994. aasta otsusega 94/980/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 85 alusel algatatud menetluses (IV/34.446 – Trans Atlantic Agreement) (EÜT 1994, L 376, lk 1), et otsus tehti „väga vähe aega enne vaidlustatud otsust" (kohtuotsus, 28.2.2002, Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon, T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 487).

400 Olgu märgitud, et otsus 94/980 on tehtud 19. oktoobril 1994 ning et juhtumil, mille kohta tehti 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50), tehti vastuväiteteatis teatavaks 21. detsembri 1992. aasta kirjaga ja vaidlustatud otsus 21. detsembrist 1994, nagu nähtub selle kohtuotsuse punktidest 20 ja 22.

401 Selle juhtumi ettevõtjatel, mille kohta tehti 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50), ei olnud järelikult võimalik arvesse võtta otsuses 94/980 komisjoni esitatud selgitusi, et vältida konkurentsieeskirjade rikkumist. Kui neil oli võimalik tutvuda komisjoni 19. oktoobri 1994. aasta otsusega, ei olnud neil võimalik muuta tagasiulatuvalt oma tegevust, mille tulemusel tehti vastuväiteteatis, mis tehti teatavaks 21. detsembril 1992.

402 Ent nagu käesolevas asjas komisjon õigesti rõhutas, oli ajal, mil hageja pani toime määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise, Yara / Kemira GrowHow otsus tehtud üle viie aasta tagasi. Hageja oleks seega saanud võtta arvesse tõlgendust, mille komisjon andis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 selles otsuses, olgugi et *obiter dictum*'is, ning vajaduse korral võtta sellele sättele antava tõlgenduse küsimuses komisjoniga ühendust.

403 Hageja kinnitab selle kohta, et komisjon jätab tähelepanuta 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsuse Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50) aluseks olnud juhtumi ühe olulise asjaolu, mis muudab ajalise erinevuse asjakohatuks või vähemalt tähtsusetuks. See viimane juhtum käsitles ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamise otsust, võrreldes pelga *obiter dictum*'iga Yara / Kemira GrowHow otsuses, see tähendab koondumise heakskiitmise otsus.

404 Hageja selle argumendiga ei saa nõustuda. Nimelt ei saanud ainuüksi see, et otsus 94/980 oli rikkumise tuvastamise otsus, olla ettevõtjatele kuidagigi abiks selleks, et vältida rikkumisi, mille nad otsuse tegemise kuupäevaks olid juba toime pannud. Kuid käesolevas asjas võis Yara / Kemira GrowHow otsuse *obiter dictum* anda teavet selle kohta, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2, ja seega aidata hagejal vältida kõnealuste rikkumiste toimepanemist.

405 Veel tuleb märkida, et hageja tugineb esiteks liidu kohtute ja komisjoni väidetavale praktikale, mis seisneb mis tahes trahvi määramata jätmises või üksnes sümboolse trahvi määramises, kui puuduvad varasemad juhtumid (vt eespool punkt 392), ning teiseks võrdse kohtlemise põhimõttele võrreldes ühe teise ettevõtjaga, kellele trahvi ei määratud.

406 Kui järgida selle arutluskäigu loogikat, ei saaks komisjon kunagi määrata sümboolsest suuremaid trahve. Nimelt oleks ta konkreetse tegevuse kohta esimese otsuse tegemisel kohustatud mitte määrama sümboolsest suuremaid trahve, kuna puuduvad asjakohased varasemad juhtumid. Hilisemate juhtumite puhul oleks ta võrdse kohtlemise põhimõtte alusel kohustatud mitte määrama sümboolsest suuremaid trahve.

407 Tuleb asuda seisukohale, et võrdse kohtlemise põhimõttele, võrreldes ettevõtjaga, kellele ei määratud trahvi varasemas otsuses samalaadse tegevuse eest, saavad põhimõtteliselt tulemuslikult tugineda vaid ettevõtjad, kellel ei olnud võimalik varasemas otsuses antud selgitusi arvesse võtta, et vältida konkurentsieeskirjade rikkumist, sest otsus tehti ajal, mil rikkumine oli juba toime pandud.

408 Erinevalt Üldkohtu poolt 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsuses Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50, punkt 485) tõdetust ei olnud käesolevas asjas pealegi arvukaid tegureid, mis oleks hageja võinud panna uskuma tema tegevuse õiguspärasusesse.

409 Eeltoodust tuleneb, et käesolevas asjas ei tule järgida 28. veebruari 2002. aasta kohtuotsuses Compagnie générale maritime jt *vs*. komisjon (T-86/95, EU:T:2002:50) järgitud lähenemisviisi ja et hageja ei saa sellele kohtuotsusele tulemuslikult tugineda selleks, et põhjendada oma argumenti võrdse kohtlemise põhimõtte väidetava rikkumise kohta.

410 Mis puudutab 30. septembri 2003. aasta kohtuotsust Atlantic Container Line jt *vs*. komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), siis tuleb märkida, et selles kohtuotsuses järeldas Üldkohus, et trahvi määramata jätmine oli põhjendatud (kohtuotsuse punkt 1633). Hageja palub Üldkohtul teha käesolevas asjas sama järeldus.

411 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuses Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) tõi Üldkohus välja järgmised trahvi määramata jätmist põhjendavad asjaolud:

– esiteks, selle kohtuasja hagejad, mille kohta see kohtuotsus tehti, paljastasid omal algatusel tegevuse, mille komisjon määratles kuritarvitusteks (kohtuotsuse punktid 1603–1610);

– teiseks, selle juhtumi otsus, mille kohta see kohtuotsus tehti, oli esimene otsus, milles komisjon hindas otseselt liinilaevanduskonverentside tegevuse õiguspärasust konkurentsiõiguse seisukohast teenuslepingute valdkonnas (kohtuotsuse punktid 1611–1614);

– kolmandaks, ei olnud ilmne, kuidas tuli seda tegevust õiguslikult käsitleda, ja see tekitas keerulisi õiguslikke küsimusi (kohtuotsuse punktid 1615 ja 1616);

– neljandaks, teenuslepingute valdkonna tegevusest tulenev kuritarvitus ei olnud kuritarvitava tegevuse klassikaline vorm (kohtuotsuse punktid 1617–1621);

– viiendaks, selle kohtuasja hagejatel, mille kohta see kohtuotsus tehti, oli haldusmenetluses igati põhjust arvata, et komisjon ei määra neile trahvi tegevuse eest teenuslepingute valdkonnas (kohtuotsuse punktid 1622–1632).

412 Analüüsida tuleb argumente, mille hageja esitas oma kinnituse põhjendamiseks, et 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) aluseks olnud olukord on sarnane käesoleva juhtumi aluseks oleva olukorraga.

413 Hageja kinnitab esiteks, et sarnaselt hagejatega kohtuasjas, milles tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), paljastas ta väidetava rikkumise omal algatusel, teatades komisjonile koondumisest viivitamata.

414 Sellega seoses tuleb märkida, et käesoleva juhtumi asjaolud ei ole kuidagigi võrreldavad 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) aluseks olnud asjaoludega.

415 Juhtumil, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), teatati kokkuleppest vabatahtlikult. Üldkohus tõdes selles küsimuses, et ükski asjasse puutuv määrus ei näinud üksikerandi saamiseks ette kohustuslikku teatamiskorda, mistõttu TACA kokkuleppest, see tähendab selles asjas kõne all olnud kokkuleppest teatasid hagejad vabatahtlikult (kohtuotsus, 30.9.2003, Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon, T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245, punkt 1606).

416 Käesolevas asjas oli hageja kohustatud teatama koondumisest, mis kujutas endast ühenduse seisukohast olulist koondumist, ja pealegi pidas ta end kohustatuks sellest teatama määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 punkti a alusel koosmõjus sama määruse artikli 4 lõikega 1.

417 Lisaks teatati koondumisest käesolevas asjas pärast selle läbiviimist, samas kui juhtumil, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), teatasid ettevõtjad kokkuleppest enne selle jõustumist. Nagu nähtub 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktidest 34 ja 37, teatati juhtumil, mille kohta see kohtuotsus tehti, kokkuleppest 5. juulil 1994 ning see jõustus 24. oktoobril 1994.

418 Teiseks kinnitab hageja, et käesolevas asjas tehtud otsus on esimene otsus, milles komisjon hindas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 ulatust viisil, nagu ta tegi. Nagu ka juhtumil, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), on vaidlustatud otsus seega esimene otsus, milles komisjon asjasse puutuva tegevuse õiguspärasust otseselt hindas.

419 Selles küsimuses tuleb märkida, et Yara / Kemira GrowHow otsuses võttis komisjon juba seisukoha, olgugi et *obiter dictum*'is, määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 antava tõlgenduse kohta. Käesolevas asjas esinev olukord ei ole seega võrreldav juhtumil, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), aluseks olnud olukorraga.

420 Veel tugineb hageja 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktile 1614. Üldkohus leidis selles punktis:

„[K]uigi on tõsi […], et juhtumi TAA vastuväiteteatises teatas ta TAA pooltele, et ta kavatses määrata trahve turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest teenuslepingute valdkonnas, tuleb märkida, et lõplikus otsuses ei tuvastanud komisjon selles küsimuses asutamislepingu artikli 86 mis tahes rikkumist. Neil asjaoludel võisid hagejad, arvestades, et vastuväiteteatis on ajutist laadi, uskuda, et komisjon oli loobunud oma vastuväidetest asutamislepingu artikli 86 kohaldamise kohta teenuslepingute valdkonna tegevusele."

421 Hageja on seisukohal, et kuna komisjon äriühingu Yara suhtes midagi ei teinud, siis analoogia alusel võis ta arvata, et komisjon võttis tagasi määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi kohaldamist puudutavad vastuväited.

422 Need olukorrad ei ole siiski võrreldavad. Vastuväiteteatis on üksnes ettevalmistav dokument, mida pealegi ei avaldata. 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktis 1614 mainitud TAA juhtumil võttis komisjon pealegi otsuse vastu, kuid ta ei tuvastanud selles otsuses rikkumist, mis seisnes turgu valitseva seisundi kuritarvitamises teenuslepingute valdkonnas. Just neil asjaoludel leidis Üldkohus, et selle kohtuasja hagejad võisid uskuda, et komisjon oli osadest oma vastuväidetest loobunud.

423 Seevastu *obiter dictum* Yara / Kemira GrowHow otsuses võis ettevõtjatele anda teavet selle kohta, kuidas komisjon tõlgendas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2. See, et komisjon ei algatanud äriühingu Yara suhtes menetlust, ei võimalda ettevõtjatel asuda seisukohale, et komisjon muutis seda tõlgendust. Nimelt on komisjonil hindamisruum küsimuses, kas konkurentsieeskirjade rikkumise menetlus algatada või mitte, ning ta võib paika panna oma prioriteedid. Ei ole kuidagi võimalik järeldada, et komisjon peab tegevust õiguspäraseks, kuna ta otsustab selle kohta uurimist mitte alustada.

424 Seejärel tugineb hageja 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktile 1615. Selles punktis märkis Üldkohus, et „tõsiseltvõetavalt ei saa eitada, et õiguslik käsitlus, mida tuli liinilaevanduskonverentside kokkulepetele kohaldada, eelkõige tihedate seoste tõttu kokkulepetega, millele on kohaldatav grupierand, mis on ette nähtud konkurentsiõiguses reguleeritud täiesti spetsiifiliste ja erandlike õigusnormidega, ei olnud ilmne ning tekitas muu hulgas keerulisi õiguslikke küsimusi". Hageja leiab, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandile vaidlustatud otsuses antud tõlgendus ei olnud samuti kaugeltki ilmne.

425 Siiski tuleb märkida, et 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktis 1615 tugines Üldkohus eelkõige kõnealuste tegevuste vahelistele tihedatele seostele ning „kokkulepetele, millele on kohaldatav grupierand, mis on ette nähtud konkurentsiõiguses reguleeritud täiesti spetsiifiliste ja erandlike õigusnormidega". Seega oli tegemist väga eriliste asjaoludega, mida käesolevas asjas ei esine.

426 Samuti märgib hageja, et Üldkohus leidis 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktis 1617, et „teenuslepingute valdkonna tegevusest tulenev kuritarvitus ei ol[nud] kuritarvitava tegevuse klassikaline vorm asutamislepingu artikli 86 tähenduses“. Tema sõnul on käesolev juhtum kõige enam erandi väära tõlgendamise juhtum, mitte aga rakendamiskeelu kohustuse selge klassikaline rikkumine.

427 Selles suhtes piisab, kui meenutada, et kohustus koondumisest teatada ja oodata selleks enne läbiviimist ära luba tuleneb selgelt määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 sõnastusest. See, et hageja võis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandit tõlgendada valesti, ei vabasta teda vastutusest.

428 Lõpuks juhib hageja tähelepanu sellele, et Üldkohus märkis 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktides 1626 ja 1627, et „vaatamata pidevale kirjavahetusele TACA pooltega käesoleva juhtumi haldusmenetluses, ei teavitanud komisjon kuni vastuväiteteatise saatmiseni neid pooli sellest, et ta kavatses tegevuse kvalifitseerida mitte ainult konkurentsipiiranguteks asutamislepingu artikli 85 tähenduses, vaid ka turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks asutamislepingu artikli 86 tähenduses“, ning et „[tuli] meenutada, et kõik vaidlustatud otsuses määratud trahvid määrati ajavahemiku eest alates TACA kokkuleppest teatamisest kuni vastuväiteteatise saatmiseni“.

429 Hageja kinnitab, et analoogia alusel, vaatamata tema ja komisjoni pidevale kirjavahetusele määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi ulatuse kohta, ei teavitanud komisjon kuni loa andmise otsuse saatmiseni hagejat sellest, et ta kavatses tehingu kvalifitseerida *rakendamiskeelu* kohustuse rikkumiseks. Hageja lisab, et „kõik [otsuses] määratud trahvid määrati ajavahemiku eest alates [tehingust] teatamisest kuni [selleks loa andmiseni]“.

430 Selles küsimuses tuleb rõhutada, et olukord kohtuasjas, milles tehti 30. septembri 2003. aasta otsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), ei ole käesoleva asjaga üldse sarnane.

431 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja kinnitus, mille kohaselt analoogia alusel kohtuasjaga, milles tehti 30. septembri 2003. aasta otsus Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), käesolevas asjas „kõik [otsuses] määratud trahvid määrati ajavahemiku eest alates [tehingust] teatamisest kuni [selleks loa andmiseni]“, on ilmselgelt põhjendamatu.

432 Komisjon tuvastas vaidlustatud otsuses määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumise, mis pandi toime 18. detsembril 2012, ja määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise, mis pandi toime ajavahemikus 18. detsembrist 2012 kuni 30. septembrini 2013.

433 Hageja võttis komisjoniga esimest korda ühendust, paludes määrata töörühma, kes tegeleks Morpoli üle ainukontrolli omandamise toimikuga, 21. detsembril 2012.

434 Isegi kuupäeval, mil hageja komisjoniga esimest korda ühendust võttis, oli määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine seega lõppenud ja määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine oli alanud. See peab veelgi enam paika ka formaalse teate esitamise kuupäeval, see tähendab 9. augustil 2013.

435 Kuna hageja võttis komisjoniga ühendust alles pärast rikkumiste toimepanemist, siis ei saa ta absoluutselt nõuda, et teda koheldakse nii nagu hagejaid 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuses Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), kes teatasid TACA kokkuleppest vabatahtlikult enne selle jõustumist (vt eespool punktid 415 ja 417).

436 Lisaks nähtub 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuse Atlantic Container Line jt *vs*. komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245) punktist 1620, et juhtumil, mille kohta see kohtuotsus tehti, „alles vastuväiteteatises pärast seda, kui tegevust oli uuritud kolm aastat, teatas komisjon esimest korda TACA osapooltele, et ta kavatses sellele tegevusele kohaldada asutamislepingu artiklit 86, ja seda vaatamata sellele, et haldusmenetluses toimunud kirjavahetusest nähtus, et ta oli seda tegevust üksikasjalikult juba uurinud 1994. aasta lõpus ja 1995. aasta alguses“, ning et „[s]elles staadiumis ei olnud komisjon aga mingilgi hetkel viidanud asutamislepingu artikli 86 võimalikule kohaldamisele“.

437 Käesolevas asjas tuleb meenutada, et hageja võttis komisjoniga esimest korda ühendust, paludes määrata töörühm, kes tegeleks Morpoli üle ainukontrolli omandamise toimikuga, 21. detsembril 2012. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktist 21, kuna hageja pärast töörühma määramise taotlust ühendust ei võtnud, palus komisjon konverentskõne pidamist, mis toimus 25. jaanuaril 2013. Konverentskõne käigus küsis komisjon teavet tehingu struktuuri kohta ja selgitusi küsimuses, kas 2012. aasta detsembri omandamine võis juba olla hagejale Morpoli üle kontrolli andnud.

438 Seda, et komisjon näitas algusest peale üles huvi *rakendamiskeelu* kohustuse võimaliku rikkumise vastu, kinnitab e-kiri, mille advokaadibüroo F. õigusnõustaja kirjutas hagejale 27. jaanuaril 2013. Selles e-kirjas kirjutas see õigusnõustaja, et „[j]uhtumi eest vastutava töörühma palvel selgitasime lühidalt tehingu struktuuri“ ja et „[s]eejuures näitas komisjon üles erilist huvi tehingu lõpuleviimise ajastuse vastu“.

439 Lisaks saatis komisjon 12. veebruaril 2013 hagejale teabenõude, mis puudutas võimaliku faktilise kontrolli omandamist Morpoli üle 2012. aasta detsembri omandamise tulemusel. Teabenõudes esitas komisjon muu hulgas järgmise küsimuse:

„Palun selgitage Teie pakutavat teatamise ajastust määruse [nr 139/2004] artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 valguses. Täpsemalt palun selgitage, miks Te arvate, et selle määruse artikli 7 lõikes 1 ette nähtud rakendamiskeelu kohustus ei ole kohaldatav Marine Harvesti poolt Friendmalli ja Bazmonta vahendusel Morpolis 48,5% osaluse omandamisele.“

440 Komisjon väljendas seega vähe aega pärast seda, kui hageja temaga esimest korda ühendust võttis, muret rakendamiskeelu kohustuse võimaliku rikkumise küsimuses. See olukord ei ole kuidagi võrreldav selle juhtumi olukorraga, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs*. komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), kus alles „pärast seda, kui tegevust oli uuritud kolm aastat, teatas komisjon esimest korda TACA osapooltele, et ta kavatses sellele tegevusele kohaldada asutamislepingu artiklit 86“ (vt eespool punkt 436).

441 Eeltoodust tuleneb, et analoogiad, mida hageja püüab luua käesoleva juhtumi ja selle juhtumi vahel, mille kohta tehti 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Atlantic Container Line jt *vs*. komisjon (T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245), ei ole veenvad.

442 Seega tuleb ka neljanda väite teine osa ja järelikult neljas väide tervikuna tagasi lükata.

E. Viies väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes ning trahvide taseme kindlaksmääramist ei ole põhjendatud

443 Viies väide koosneb viiest osast, milles esimese kohaselt ei ole põhjendatud trahvisumma kindlaksmääramist, teise kohaselt on hinnatud vääralt väidetava rikkumise raskust, kolmanda kohaselt on vääralt hinnatud väidetava rikkumise kestust, neljanda kohaselt on trahv ebaproportsionaalne ning viienda kohaselt on vaidlustatud otsuses vääralt arvesse võtmata jäetud kergendavaid asjaolusid.

1. Esimene väiteosa, et trahvisumma kindlaksmääramist ei ole põhjendatud

444 Hageja väidab, et trahvisummat puudutav vaidlusaluse otsuse põhjendus piirdub kahe lühikese punktiga (vaidlustatud otsuse punktid 206 ja 207), mis sisaldavad vaid üldisi kaalutlusi. Tema sõnul ei ole trahvi määramist seega põhjendatud ja trahv tuleb tühistada.

445 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

446 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad ELTL artikli 296 teises lõigus nõutud põhjendused vastama asjaomase akti laadile ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul kontrolli teostada (vt kohtuotsus, 15.4.1997, Irish Farmers Association jt, C-22/94, EU:C:1997:187, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika). Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks toodud kõik asjasse puutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 teise lõigu nõuetele, tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjasse puutuvaid õigusnorme (vt kohtuotsus, 6.3.2003, Interporc *vs.* komisjon, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).

447 Määruse nr 139/2004 artikli 14 alusel määratud trahvide küsimuses tuleb meenutada, et selle artikli lõike 3 kohaselt „[r]ahatrahvi summa määramisel võetakse arvesse rikkumise laadi, raskusastet ja ajalist kestvust“.

448 Lisaks, määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 kohaselt võib komisjon määrata trahve, mille suurus on kuni 10% asjasse puutuvate ettevõtjate kogukäibest sama määruse artikli 5 tähenduses, määruse nr 139/2004 artiklis 4 ette nähtud teatamiskohustuse rikkumise eest ja sama määruse artiklit 7 rikkuva koondumise läbiviimise eest.

449 Lisaks tuleb märkida, et komisjon ei ole vastu võtnud suuniseid, mis näevad ette arvutusmeetodi, mida ta on kohustatud määruse nr 139/2004 artikli 14 alusel trahvisummade määramisel järgima, kusjuures hageja pealegi möönab seda.

450 Kui selliseid suuniseid ei ole, on komisjoni analüüsi raamistik määruse nr 139/2004 artikli 14 lõige 3 (vt analoogia alusel kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 228). Siiski peab komisjon vaidlustatud otsuses esitama selgelt ja üheti mõistetavalt elemendid, mida on trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võetud (kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 228).

451 Käesolevas asjas sisaldab vaidlustatud otsuse 5. rubriik „Trahvisummad“ ainult kahte punkti, see tähendab punkte 206 ja 207. Nendes punktides piirdub komisjon sisuliselt selle tuvastamisega, et hageja suurusega ettevõtja puhul peab karistus selleks, et sellel oleks hoiatav mõju, olema suur, et see on veelgi enam nii, kui tehing, mis viidi läbi enne loa saamist, tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ning et „[s]elleks et määrata rikkumise eest trahv ja hoida ära uus rikkumine, ning arvestades juhtumi eriomaseid asjaolusid“, tuleb määruse nr 139/2004 artikli 14 lõike 2 alusel määrata trahv summas 10 000 000 eurot määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumise eest ning trahv summas 10 000 000 eurot määruse artikli 7 lõike 1 rikkumise eest.

452 Ent nagu toonitab komisjon, nähtub vaidlustatud otsuse punktis 207 tehtud viitest „juhtumi eriomastele asjaoludele“, et arvesse tuleb võtta ka arutluskäiku, mis on toodud vaidlustatud otsuse 4. rubriigis „Otsus trahvide määramise kohta“, see tähendab punktides 124–205.

453 Nendes punktides analüüsis komisjon määruse nr 139/2004 artikli 14 lõikes 3 loetletud tegureid, see tähendab rikkumise laadi, raskust ja kestust (vt selle kohta punktides 31–33 sisalduv kokkuvõte). Selle raames esitas ta selgelt ja üheti mõistetavalt elemendid, mida ta võttis arvesse trahvisumma kindlaksmääramisel, mis võimaldas hagejal seega end kaitsta ja Üldkohtul kontrolli läbi viia. Viienda

väite teise ja kolmanda osa raames vaidleb hageja pealegi üksikasjalikult vastu komisjoni hinnangutele rikkumise raskuse ja kestuse kohta, mis kinnitab, et nende tegurite analüüs vaidlustatud otsuses on piisavalt täpne, et võimaldada hagejal end kaitsta.

454 Hageja rõhutab, et komisjon ei maininud ei trahvi lähtesummat ega selle kehtestamisel järgitud meetodi ega trahvi mõjutavate tegurite kaalu.

455 Selle kohta tuleb märkida, et kui komisjon ei ole vastu võtnud talle õiguslikult siduvaid suuniseid, millega kehtestatakse teatud sätte alusel määratavate trahvide arvutamise meetod, ja kui komisjoni arutluskäik nähtub vaidlustatud otsusest selgelt ja ühemõtteliselt, ei ole komisjon kohustatud esitama arvudes absoluutväärtuste või protsentidena trahvi põhisummat ega võimalikke kergendavaid või raskendavaid asjaolusid (kohtuotsused, 15.12.2010, E.ON Energie *vs.* komisjon, T-141/08, EU:T:2010:516, punkt 284, ja 26.11.2014, Energetický a průmyslový ja EP Investment Advisors *vs.* komisjon, T-272/12, EU:T:2014:995, punkt 101).

456 Hageja argument, mille kohaselt oleks komisjon pidanud täpsustama trahvi põhisumma ja erinevatele teguritele omistatava kaalu, tuleb seega tagasi lükata.

457 Hageja viidatud kohtupraktika ei sea seda järeldust kahtluse alla.

458 Seoses 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsusega Chalkor *vs.* komisjon (C-386/10 P, EU:C:2011:815) ja 10. juuli 2014. aasta kohtuotsusega Telefónica ja Telefónica de España *vs.* komisjon (C-295/12 P, EU:C:2014:2062) tuleb märkida, et tegemist on ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumisi käsitlevate kohtuotsustega ning et kohtuasjades, milles need kohtuotsused tehti, olid kohaldatavad suunised trahvide arvutamise meetodi kohta.

459 On küll tõsi, et 6. aprilli 1995. aasta kohtuotsuse Trefilunion *vs.* komisjon (T-148/89, EU:T:1995:68) punktis 142 märkis Üldkohus, et on „soovitav, et ettevõtjad – selleks nad saaksid kujundada oma seisukoha kõiki asjaolusid teades – saaksid mis tahes süsteemi kohaselt, mida komisjon peab sobilikuks, üksikasjalikult teada neile määratud trahvi arvutamise meetodi, ilma et nad oleksid sunnitud selleks komisjoni otsuse peale kohtusse hagi esitama“.

460 Tuleb siiski märkida, et kohtuasjas, milles see kohtuotsus tehti, väitis hageja, et komisjon ei olnud täpsustanud, kas ta võttis trahvi arvutamisel aluseks ettevõtja kogukäibe või üksnes Prantsusmaad või Beneluxi puudutava käibe. Selles kohtuasjas täpsustas komisjon alles Üldkohtu menetluse käigus, et ta kasutas trahvi arvutamise alusena keevitatud terasvõrgu käivet, mille ettevõtjad said asjaomasel geograafilisel turul (vt selle kohta kohtuotsus, 6.4.1995, Trefilunion *vs.* komisjon, T-148/89, EU:T:1995:68, punktid 135, 136 ja 142).

461 Selles asjas tegi komisjon seega arvutuse konkreetsel turul saadud käibe alusel, kuid ta ei täpsustanud seda vaidlustatud otsuses. Eespool punktis 459 korratud tsitaati tuleb tõlgendada just selles kontekstis. Pealegi lükkas Üldkohus 6. aprilli 1995. aasta otsuses Trefilunion *vs.* komisjon (T-148/89, EU:T:1995:68, punktid 140–144) tagasi väite, et rikutud on põhjendamiskohustust.

462 Veel väidab hageja hagiavalduse punktis 104, et „[vaidlustatud] otsuses ei ole selgitatud, kuidas mõjutasid trahvi taset [hageja] käive ja tulu, mida [hageja] võis saada määruse [nr 139/2004] artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 väidatavast rikkumisest“. Ta kinnitab hagiavalduse punktis 104 lisaks, et „[t]rahv peab olema eriomane rikkumise toimepanijale ja rikkumisele ning see tuleb kindlaks määrata, võttes muu hulgas arvesse ettevõtja käivet või aktsiakapitali ning väidetavast rikkumisest saadud tulu“. Hageja sõnul ei saanud ta väidetavast rikkumisest mingit tulu.

463 Vastuseks kohtuistungil esitatud küsimusele selle kohta, kas hagiavalduse punkt 104 puudutas vaidlustatud otsuse põhjendust või sisulist viga vaidlustatud otsuses, kinnitas hageja, et see punkt puudutas vaidlustatud otsuse põhjendust; see kanti kohtuistungi protokolli.

464 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt ei ole vaidlustatud otsuses selgitatud, kuidas mõjutas hageja käive trahvi taset, tuleb märkida, et komisjon märkis vaidlustatud otsuse 5. joonealuses märkuses ära hageja ülemaailmse käibe.

465 Veel tuleb märkida, et komisjon viitas trahvi kindlaksmääramise oluliste asjaolude analüüsimisel korduvalt hageja suurusele. Näiteks märkis ta vaidlustatud otsuse punktis 144, kui ta hindas rikkumise raskust, et hageja on „suur Euroopa äriühing“. Lisaks märkis ta vaidlustatud otsuse punktis 150 samuti rikkumise raskuse hindamisel, et „tehing oleks [Šoti lõhe] potentsiaalsel turul koondanud kaks EMP suurimat tootjat ja esmast töötlejat“. Seda viimast järeldust korrati vaidlustatud otsuse punktis 172 rikkumise kestuse hindamisel. Viimaks, vaidlustatud otsuse punktis 206 märkis komisjon, et ta võttis hageja suurust arvesse trahvisumma kindlaksmääramisel.

466 Vaidlustatud otsuse põhjendusest nähtub seega selgelt, et komisjon võttis hageja suurust arvesse trahvisumma kindlaksmääramisel.

467 Mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt ei ole vaidlustatud otsuses selgitatud, kuidas mõjutas trahvi taset tulu, mida hageja võis saada määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 väidetavast rikkumisest, siis tuleb nentida, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses analüüsinud võimaliku tulu olemasolu, mida hageja oleks võinud rikkumisest saada. Sellest järeldub selgelt, et komisjon ei võtnud trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võimalikku tulu, mida hageja võis rikkumisest saada, või selle puudumist. Järelikult ei ole seda küsimust puudulikult põhjendatud.

468 Pealegi, isegi kui eeldada, et hagiavalduse punktis 104 esitatud argumenti tuleb vastupidi kohtuistungil tehtud hageja avaldusele tõlgendada nii, et hageja viitab ka sisulisele veale, kuna komisjon on jätnud arvesse võtmata, et rikkumisest ei saadud tulu, tuleks see argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

469 Kohtupraktikast nähtub, et puudub siduv või ammendav loetelu teguritest, mida tuleks rikkumise raskuse hindamisel tingimata arvesse võtta (vt ELTL artikli 101 rikkumiste kohta kohtuotsus, 17.7.1997, Ferriere Nord *vs*. komisjon, C-219/95 P, EU:C:1997:375, punkt 33, ja ELTL artikli 102 rikkumiste kohta kohtuotsus, 19.4.2012, Tomra Systems jt *vs*. komisjon, C-549/10 P, EU:C:2012:221, punkt 107).

470 Eelkõige ei ole komisjon kohustatud analüüsima seda, kas hageja on saanud tulu määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumisest. Selles kontekstis tuleb märkida, et tegemist ei ole määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise koosseisu tunnusega ja et alati ei ole võimalik kindlaks teha, kas hageja on enne teatamist ja loa saamist läbi viidud koondumisest tulu saanud või mitte, ning veelgi vähem selle kasumi suurust kindlaks teha.

471 Hageja viitab mitmele kohtuotsusele, et toetada oma kinnitust, mille kohaselt tuleb trahv kindlaks määrata, võttes muu hulgas arvesse väidetavast rikkumisest saadud tulu. Olgu märgitud, et selle kohta hageja viidatud kohtupraktika puudutab kohtuasju, mis käsitlevad ELTL artikli 101 rikkumisi (kohtuotsused, 7.6.1983, Musique Diffusion française jt *vs*. komisjon, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, punkt 129; 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt *vs*. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 242; 3.9.2009, Prym ja Prym Consumer *vs*. komisjon, C-534/07 P, EU:C:2009:505, punkt 96, ja 8.12.2011, Chalkor *vs*. komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 56) või ELTL artikli 102 rikkumisi (ettepanek, kohtujurist Wathelet, kohtuasi Telefónica ja Telefónica de España *vs*. komisjon, C-295/12 P, EU:C:2013:619, punkt 117).

472 Ainult kohtuasjas E.ON Energie *vs*. komisjon (C-89/11 P, EU:C:2012:375) esitatud kohtujurist Bot’ ettepanek, millele hageja sellega seoses viitas, puudutas muud liiki rikkumist, nimelt pitseri rikkumist. Sellega seoses tuleb tõdeda, et Euroopa Kohus ei järginud kohtujurist Bot’ ettepanekut ja jättis 22. novembri 2012. aasta kohtuotsusega E.ON Energie *vs*. komisjon (C 89/11 P, EU:C:2012:738) vastupidi kohtujuristi ettepanekule apellatsioonkaebuse rahuldamata. Pealegi ei nähtu selles kohtuasjas

esitatud kohtujurist Bot' ettepanekust, et ta oli seisukohal, et komisjon on igal juhul kohustatud analüüsima toimepandud rikkumisest saadud tulu. Ta piirdus sellega, et märkis ettepaneku punktis 114, et arvesse võetakse kõiki juhtumit iseloomustavaid asjaolusid, „näiteks" ka tulu, mida ettevõtja võis toimepandud rikkumisest saada. Seega piirdus ta nende kriteeriumide näidete loetlemisega, mida võidakse arvesse võtta, meenutades samas ettepaneku punktis 113 kohtupraktikat, mille kohaselt ei ole mingit siduvat ja ammendavat loetelu nendest kriteeriumitest, mida tuleb kindlasti arvesse võtta.

473 Lisaks tuleb märkida, et kohtupraktikast nähtub, et isegi ELTL artikli 101 rikkumise raames ei ole asjaolu, et ettevõtja ei saanud rikkumisest mingit tulu, takistuseks sellele, et talle määrataks trahv, sest vastasel juhul kaotaks trahv oma hoiatava olemuse (vt kohtuotsus, 8.7.2008, BPB *vs*. komisjon, T-53/03, EU:T:2008:254, punkt 441 ja seal viidatud kohtupraktika). Komisjon ei ole kohustatud trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtma asjaolu, et ettevõtja ei saanud kõnealusest rikkumisest tulu (vt kohtuotsus, 29.11.2005, SNCZ *vs*. komisjon, T-52/02, EU:T:2005:429, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika). Komisjonil ei ole kohustust igas olukorras trahvisumma kindlaksmääramisel tõendada tuvastatud rikkumisega seotud rahalist eelist. Sellise eelise puudumist ei saa pidada kergendavaks asjaoluks (vt kohtuotsus, 8.7.2008, BPB *vs*. komisjon, T-53/03, EU:T:2008:254, punkt 442 ja seal viidatud kohtupraktika).

474 Samuti ei ole komisjon trahvisumma kindlaksmääramisel kohustatud arvesse võtma enne teatamist ja loa saamist läbi viidud koondumisest saadava tulu võimalikku puudumist.

475 Rikkumisest saadud tulu hindamine võib küll olla asjakohane, kui komisjon tugineb rikkumise raskuse hindamisel ja/või trahvide arvutamisel just nimelt sellisele tulule (kohtuotsus, 15.3.2000, Cimenteries CBR jt *vs*. komisjon, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, EU:T:2000:77, punkt 4882). Kuid antud juhul see nii ei ole.

476 Veel tuleb märkida, et põhjendamaks seda, et ta ei saanud väidetavast rikkumisest mingit tulu, tugineb hageja repliigi punktis 71 asjaolule, et kuni koondumiseks loa saamiseni ei kasutanud ta oma hääleõigusi Morpolis. Komisjon võttis seda arvesse kergendava asjaoluna (vaidlustatud otsuse punktid 196 ja 198).

477 Eeltoodust nähtub, et komisjon ei rikkunud põhjendamiskohustust ega teinud sisulist viga, kui ta jättis kindlaks tegemata ja arvesse võtmata rikkumisest saadava võimaliku tulu või selle puudumise.

2. Teine väiteosa, et väidetavate rikkumiste raskust on valesti hinnatud

478 Hageja kinnitab, et asjakohane ei ole ükski vaidlustatud otsuses rikkumise raskuse hindamisel arvesse võetud tegur, see tähendab ettevaatamatus, tõsised kahtlused tehingu kokkusobivuses siseturuga ning hagejat ja teisi äriühinguid puudutavate varasemate juhtumite olemasolu.

479 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

480 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja ei vaidle vastu vaidlustatud otsuse punktides 131–136 esitatud kaalutlustele, mis puudutavad rikkumise laadi. Nendes punktides asus komisjon seisukohale, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 mis tahes rikkumine on oma olemuselt raske rikkumine. See hinnang, mida tuleb kinnitada, tugines eelkõige 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuse Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) punktile 235. Selles punktis tõdes Üldkohus, et komisjon täpsustas õigesti, et „[k]ehtestades nõude, et ühenduse seisukohalt olulistest koondumistest tuleb teatada ja need peavad saama eelneva loa, kavatses ühenduse seadusandja tagada, et ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste üle komisjoni poolt läbiviidav kontroll on tõhus, võimaldades

viimasel vajaduse korral takistada nende koondumiste elluviimist seni, kuni lõppotsust ei ole tehtud, ning seega hoida ära konkurentsi korvamatu ja püsiv kahjustamine“. Samuti märkis Üldkohus, et „[a]rvestades rikkumise laadi, võis [komisjon] selle järelikult eksimatult kvalifitseerida raskeks“.

481 Hageja ei ole siiski nõus nende tegurite asjakohasusega, mille komisjon võttis arvesse käesolevas asjas asjasse puutuvate rikkumiste raskuse konkreetsel hindamisel.

482 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et rikkumiste raskuse kindlaksmääramisel tuleb lähtuda mitmest tegurist, nagu asjaomase juhtumi eripärased asjaolud, selle kontekst ja trahvide hoiatav mõju, kusjuures puudub siduv või ammendav loetelu kriteeriumidest, mida tuleks tingimata arvesse võtta (kohtuotsus, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 241).

a) Hageja ettevaatamatuse arvessevõtmine

483 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt ei olnud tema käitumine ettevaatamatu, piisab selle meenutamisest, et see argument lükati tagasi teise väite analüüsimisel.

484 Vastupidi hageja kinnitatule ei esinenud tema vabandatavat eksimust. Vabandatava eksimuse mõiste, mis tuleneb otseselt eesmärgist tagada õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtted, võib väljakujunenud kohtupraktika kohaselt puudutada üksnes niisuguseid erakorralisi olukordi, mille korral asjaomane institutsioon on toiminud viisil, mis iseenesest või olulisel määral võib viia eksitusse heauskse isiku, kes näitab üles tavapäraselt informeeritud isikule kohast hoolsust (vt kohtuotsus, 15.9.2011, CMB ja Christof *vs.* komisjon, T-407/07, ei avaldata, EU:T:2011:477, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja ei ole käesolevas asjas üles näidanud tavapäraselt informeeritud isikule kohast hoolsust, mistõttu on välistatud, et ta on toime pannud vabandatava eksimuse.

b) Tehingu siseturuga kokkusobivuses tõsiste kahtluste esinemise arvessevõtmine

485 Seoses komisjoni poolt tehingu siseturuga kokkusobivuses esinevate kahtluste arvessevõtmisega tuleb märkida järgmist.

486 Vaidlustatud otsuse punktis 150 meenutas komisjon, et Morpoli omandamiseks hageja poolt anti luba pärast seda, kui hageja oli esitanud hulgaliselt parandusmeetmeid, et hajutada komisjoni tuvastatud tõsised kahtlused Šoti lõhe potentsiaalse turu osas. Veel märkis ta, et koondumine oleks potentsiaalsel turul koondanud kaks suurimat Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) tootjat ja esmast töötlejat.

487 Komisjon leidis, et läbiviidud koondumine võis avaldada negatiivset mõju konkurentsile Šoti lõhe potentsiaalsel turul kogu rikkumise kestuse ajal. Komisjon on seisukohal, et kuigi hageja ei kasutanud oma hääleõigusi Morpolis, oli vähemalt võimalik, et 2012. aasta detsembri omandamise tagajärjel mõjutati hageja ja Morpoli omavahelist konkurentsi.

488 Olgu märgitud, et hageja ei esita ühtegi argumenti, mis võiks kahtluse alla seada komisjoni hinnangu, mille kohaselt tekitas koondumine tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga. Ta ei nõustu siiski sellega, et seda tegurit võeti arvesse asjaoluna, mis muudab rikkumised raskemaks. Ta leiab, et vaidlustatud otsuse punktis 157 sisalduv kinnitus, mille kohaselt „ainuüksi see, et tehing tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, on iseenesest tegur, mis muudab rikkumise raskemaks“, moonutab põhjenduskäiku, mida Üldkohus järgis 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses Electrabel *vs.* komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 247) ja mille kohaselt „konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise veelgi raskemaks“.

489 Mis puudutab 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsusele Electrabel *vs.* komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) antavat tõlgendust, siis tuleb märkida järgmist.

490 Juhtum, mille kohta see kohtuotsus tehti, puudutas koondumist, mille puhul komisjon oli tuvastanud, et see ei tekita konkurentsiprobleeme. Komisjon märkis 10. juuni 2009. aasta otsuse K(2009) 4416 (lõplik) (juhtum COMP/M.4994 – Electrabel/Compagnie nationale du Rhône) (edaspidi „Electrabeli otsus“) punktis 194, et „konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise tegelikult tõsisemaks“ ning et „sellise konkurentsi kahjustamise puudumine käesolevas asjas [oli] oluline asjaolu, mida tuleb trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta“, kuid et „[r]ikkumise raskust ei mõjuta siiski see, et tehing ei tekitanud konkurentsiprobleeme“. Seda kinnitust tuleb lugeda koos asjaoluga, et komisjon tuvastas sama otsuse punktis 191, et määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 mis tahes rikkumine oli olemuselt raske rikkumine.

491 Seega tõdes komisjon, et määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 rikkumine oli oma laadilt ikkagi raske rikkumine ja seda vaatamata sellele, et koondumine ei tekitanud konkurentsiprobleeme. Selle põhjal ei saa järeldada *a contrario*, nagu hageja püüab teha, et konkurentsiprobleemide olemasolu ei saa väidetava rikkumise raskust suurendada. Nimelt ei leidnud komisjon, et rikkumise raskuse hindamisel ei oma tähtsust see, kas konkurentsiprobleemid esinevad või mitte, vaid üksnes seda, et rikkumine oli oma laadilt raske rikkumine, isegi kui ei esinenud mingisuguseid koondumisest põhjustatud konkurentsiprobleeme.

492 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) kinnitas Üldkohus komisjoni lähenemisviisi. Kohtuotsuse punktis 246 märkis ta muu hulgas, et „komisjon [leidis] õigesti, et turule koondumise mõju puudumise *ex post*-analüüs ei saa mõistlikult olla määrav tegur, et kvalifitseerida *ex ante* kontrolli süsteemi kahjustamise raskust“. Kohtuotsuse punktis 247 tõdes ta lisaks järgmist:

„See ei välista siiski, et turule mõju puudumine on asjakohane element, mida tuleb trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta, nagu komisjon möönab vaidlustatud otsuse põhjenduses 194. Lisaks väidab ta samas põhjenduses samuti õigesti, et konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise veelgi raskemaks.“

493 Olgu märgitud, et 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuse Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) punktis 246 sisalduvat kinnitust, mille kohaselt „turule koondumise mõju puudumise *ex post*-analüüs ei saa mõistlikult olla määrav tegur, et kvalifitseerida *ex ante* kontrolli süsteemi kahjustamise raskust“, ei saa tõlgendada nii, et rikkumise raskuse hindamisel ei oma mingit tähendust see, kas konkurentsi kahjustatakse või mitte. See ilmneb kohtuotsuse punktist 247, milles Üldkohus tõdes, et „konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise veelgi raskemaks“. Kohtuotsuse punktis 246 sisalduvat kinnitust tuleb lugeda koos asjaoluga, et Üldkohus vastas Electrabeli argumendile, mille kohaselt ei saanud rikkumine olla raske, sest see ei kahjustanud kuidagi konkurentsi.

494 Juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, võtsid komisjon ja Üldkohus seisukoha kahe võimaliku olukorra kohta. Esiteks tõdesid nad, et konkurentsi kahjustava mõju puudumine, mis esines siis, kui enneaegselt läbiviidud koondumine ei tekitanud konkurentsiprobleeme, ei muuda midagi rikkumise (olemuselt) raskes laadis. Teiseks märkisid nad näitena, et konkurentsi kahjustamine oleks rikkumise veelgi raskemaks muutnud.

495 On aga ka kolmas olukord, mille osas komisjon ja Üldkohus juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, seisukohta ei võtnud. Tegemist on „vahepealse olukorraga“, kus enneaegne koondumine tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, kuid kus ei ole võimalik kindlaks teha, kas koondumise läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata avaldas konkurentsile kahjulikku mõju või mitte.

496 Seega tekib küsimus, kas selles kolmandas olukorras võib komisjon asjaolu, et koondumine tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, arvesse võtta tegurina, mis muudab rikkumise raskemaks.

497 Sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt. Nimelt ei saa samamoodi käsitleda nende koondumiste enneaegset läbiviimist, mis tekitavad tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ja neid, mis ei tekita mingeid konkurentsiprobleeme.

498 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 eesmärk on tagada ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste mõju *ex ante* kontrolli süsteemi tõhusus (vt selle kohta analoogia alusel kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs*. komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 246). Lisaks tuleb märkida, et koondumiste kontrolli reguleerivate liidu õigusnormide eesmärk on hoida ära konkurentsi korvamatu ja püsiv kahjustamine (kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs*. komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 245). Koondumiste kontrolli süsteemi eesmärk on võimaldada komisjonil „tõhusalt kontrollida kõiki koondumisi ja nende mõju konkurentsi struktuurile“ (määruse nr 139/2004 põhjendus 6).

499 Koondumiste puhul, mis tekitavad tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ei ole enneaegse läbiviimisega seotud võimalikud konkurentsiriskid samad kui nende koondumiste puhul, mis konkurentsiprobleeme ei tekita.

500 Asjaolu, et koondumine tekitab tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, muudab selle koondumise enneaegse läbiviimise seega raskemaks kui sellise koondumise enneaegne läbiviimine, mis konkurentsiprobleeme ei tekita, välja arvatud, kui vaatamata sellele, et see tekitas selliseid tõsiseid kahtlusi, on konkreetsel juhtumil võimalik välistada, et selle läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata võis konkurentsile avaldada kahjulikku mõju.

501 Seega leidis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 157 põhjendatult, et „ainuüksi see, et tehing tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, on iseenesest tegur, mis muudab rikkumise raskemaks“, pärast seda, kui ta oli vaidlustatud otsuse punktis 151 sõnaselgelt nentinud, et läbiviidud koondumine võis avaldada negatiivset mõju konkurentsile Šoti lõhe potentsiaalsel turul kogu rikkumise kestuse ajal ning et oli vähemalt võimalik, et 2012. aasta detsembri omandamise tagajärjel mõjutati hageja ja Morpoli omavahelist konkurentsi.

502 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 247) tehtud järeldusest, mille kohaselt „konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise veelgi raskemaks“, ei saa *a contrario* järeldada, et ainult juhul, kui on võimalik tõendada tegelikku kahjulikku mõju, muudab see rikkumise raskemaks. Nimelt see, et Üldkohus märkis näitena, et kahjuliku mõju esinemine oleks rikkumise raskemaks muutnud, ei võimalda järeldada, et tegemist on ainsa juhtumiga, mis muudab rikkumise raskemaks. Juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, komisjon ja Üldkohus lihtsalt ei võtnud seisukohta sellise „vahepealse olukorra“ kohta, nagu kirjeldatud eespool punktis 495.

503 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse punktides 156 ja 157 selgitas komisjon paradoksaalselt, et „konkurentsi kahjustamine muudaks rikkumise veelgi raskemaks“, kuigi „turule koondumise mõju puudumise *ex post*-analüüs ei saa mõistlikult olla määrav tegur, et kvalifitseerida *ex ante* kontrolli süsteemi kahjustamise raskust“.

504 Sellega seoses tuleb märkida, et komisjon kordas seda, mida Üldkohus kinnitas 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672, punktid 246 ja 247) ja millele on viidatud eespool punktis 492. Piisab, kui meenutada märkusi tõlgenduse kohta, mis tuleb kohtuotsuse nendele punktidele anda (vt eespool punkt 493).

505 Tuleb analüüsida küsimust, kas komisjon leidis vaidlustatud otsuse punktis 151 õigesti, et läbiviidud koondumine võis avaldada negatiivset mõju konkurentsile Šoti lõhe potentsiaalsel turul kogu rikkumise kestuse ajal ja et „[oli] vähemalt võimalik, et 2012. aasta detsembri omandamise tagajärjel mõjutati Marine Harvesti ja Morpoli omavahelist konkurentsi“.

506 Sellega seoses esiteks märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 151, et Morpoli endine tegevdirektor M. astus tagasi alates 1. märtsist 2013 hagejaga sõlmitud SPA-s sisalduva tingimuse tõttu. Komisjon oli seisukohal, et Morpoli aktsiakapitalis 48,5% osaluse omandamine hageja poolt näis olevat võimeline mõjutama strateegilisi otsuseid Morpolis, nagu tegevjuhi asendamine, olenemata hääleõiguste tegelikust kasutamisest aktsionäride üldkoosolekutel.

507 Hageja väidab selles küsimuses, et 2012. aasta detsembri omandamine ei olnud M-i ametist lahkumise otsuse määrav tegur. Vastupidi, tema sõnul oli Morpoli äriühingu üldjuhtimise struktuur, sealhulgas M-i tagasiastumine, pingeliste arutelude teema Morpoli juhatuses juba üle aasta.

508 Käesolevas asjas ei ole võimalik kindlalt välja selgitada, kas 2012. aasta detsembri omandamine mõjutas M-i otsust ametist lahkuda või mitte.

509 On tõsi, et hageja tõendab, et M-i võimalik tagasiastumine oli arutelude teema juba enne 2012. aasta detsembri omandamist, esitades muu hulgas Morpoli juhatuse 12. ja 15. septembri 2011. aasta koosolekute protokollid. Hageja on ka märkinud, et Morpolil olid tekkinud suured äriühingu üldjuhtimise probleemid, et Morpoli suurimast võlausaldajast pank oli tahtnud vähendada oma riskipositsiooni Morpoli võlgade suhtes ning et nende sündmuste tulemusel langes järsult Morpoli aktsia hind: ligikaudu 21 Norra kroonilt (NOK) noteerimise ajal Oslo börsil 2010. aastal alla 8 NOK novembris 2012. Komisjon ei vaidle nendele asjaoludele vastu.

510 Ent see ei välista, et 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimine ja eelkõige SPA-s sisalduv tingimus võis seetõttu mõjutada M-i otsust tagasi astuda. SPA tingimuse 12.1.1 kohaselt kohustus M. Morpoli tegevjuhi kohalt tagasi astuma hiljemalt 1. märtsil 2013. Tundub pealegi üsna tõenäoline, et otsust tagasi astuda just nimelt 1. märtsil 2013 mõjutas SPA täitmine. Komisjon rõhutab õigesti, et kui hageja oleks luba oodates SPA täitmise peatanud, ei oleks M. enne tehingu lõpuleviimist olnud kohustatud SPA tingimust 12.1.1 täitma.

511 Teiseks märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 151, et hageja „integreeris 2012. aasta detsembri omandamise kaudu suure osa Morpoli tulust“. Ta leidis, et järelikult peeti „2012. aasta detsembri omandamise tõenäolist finantsmõju, mis [kõrvaldas] [hageja] jaoks stiimulid säilitada enne omandamist Morpolile avaldatud konkurentsisurve, […] piisavaks, et see tekitaks potentsiaalse kahju konkurentsile“.

512 Hageja väidab, et komisjoni kinnitus, mille kohaselt Morpoli tulust suure osa integreerimine hageja poolt kõrvaldas tegurid, mis innustasid teda konkurentsisurvet säilitama, ei ole põhjendatud ning et igal juhul ei ole see rikkumisele iseäralik. Tema arvates on see nii ka iga koondumise puhul, mida ei ole läbi viidud, kuna omandajatest äriühingud saavad sageli pärast loa saamist tagasiulatuvalt tagasi tulu, mis saadi tegevusest kokkuleppe allkirjastamise ja omandamise lõpuleviimise vahelisel ajal.

513 Selle kohta tuleb märkida, et olukorrad ei ole samad. Nimelt käesolevas asjas integreeris hageja suure osa Morpoli tulust enne koondumiseks loa saamist. Morpolile avaldatud konkurentsisurve säilitamise stiimul võis seega olla nõrgem kui äriühingu puhul, kellel on üksnes võimalus saada pärast koondumiseks loa saamist tagasiulatuvalt endale tulu, mis saadi pärast kokkuleppe allkirjastamist läbiviidud tegevusest.

514 Eespool punktides 506–513 analüüsitud kaks aspekti olid iseenesest piisavad, et põhjendada vaidlustatud otsuse punktis 151 tehtud järeldust, mille kohaselt võis läbiviidud koondumine avaldada negatiivset mõju konkurentsile Šoti lõhe potentsiaalsel turul kogu rikkumise kestuse ajal.

515 Seega ei ole vaja analüüsida selle kolmanda aspekti asjakohasust, millele komisjon tugines vaidlustatud otsuse punktis 151, see tähendab et komisjoni arvates ei olnud võimalik välistada, et hageja oli Morpoli suurima aktsionärina saanud eelisjuurdepääsu Morpoli turuteabele ajavahemikus 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimisest kuni loa andmise otsuse vastuvõtmiseni.

516 Seega tuleb tõdeda, et hageja võetud meetmed, see tähendab hääleõiguste kasutamisest hoidumine ja üksuste lahushoidmine kuni koondumisloa saamiseni, ei saanud kõrvaldada konkurentsi kahjustamise ohtu, mis on põhjustatud kõnealuse koondumise läbiviimisega algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata, isegi kui need meetmed võisid vähendada võimalikke konkurentsivastaseid tagajärgi.

517 Eeltoodust ilmneb, et käesoleva juhtumi olukord kuulub „vahepealse olukorra“ alla, nagu kirjeldatud eespool punktis 495, see tähendab olukord, kus enneaegselt läbiviidud koondumine tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, kuid mille puhul ei ole võimalik kindlaks teha, kas koondumise läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata avaldas konkurentsile kahjulikku mõju või mitte.

518 Argument, mille hageja esitas kohtuistungil ja mille kohaselt tugines komisjon eespool punktides 506, 511 ja 515 mainitud asjaoludele alles kostja vastuses, ei ole faktiliselt õige. Nimelt on need asjaolud esitatud vastuväiteteatise punktis 138 ja vaidlustatud otsuse punktis 151.

519 Veel väidab hageja, et kui komisjon tugineb rikkumise raskuse kindlaksmääramisel eeldavale mõjule, mida rikkumine turule avaldab, peab ta oma kinnitusi õiguslikult piisavalt tõendama, see tähendab esitama konkreetseid ja usaldusväärseid kaudseid tõendeid, mis viitavad mõistliku tõenäosusega sellele mõjule. Selle kinnituse põhjendamiseks viitab hageja 27. septembri 2006. aasta kohtuotsusele Roquette Frères *vs.* komisjon (T-322/01, EU:T:2006:267, punkt 75), 27. septembri 2006. aasta kohtuotsusele Jungbunzlauer *vs.* komisjon (T-43/02, EU:T:2006:270), 27. septembri 2006. aasta kohtuotsusele Archer Daniels Midland *vs.* komisjon (T-59/02, EU:T:2006:272, punkt 161) ja 6. mai 2009. aasta kohtuotsusele KME Germany jt *vs.* komisjon (T-127/04, EU:T:2009:142, punkt 68).

520 Sellega seoses tuleb märkida, et hageja viidatud kohtupraktika puudutab kartellikokkuleppeid. Näiteks leidis Üldkohus 6. mai 2009. aasta kohtuotsuse KME Germany jt *vs.* komisjon (T-127/04, EU:T:2009:142) punktis 68, et Üldkohus „on mitmel korral leidnud, et kartellikokkuleppe mõju turule tuleb lugeda piisavalt tõendatuks, kui komisjon suudab esitada konkreetseid ja usaldusväärseid kaudseid tõendeid, mis viitavad mõistliku tõenäosusega sellele, et kartellikokkuleppel oli mõju turule“.

521 Lisaks tuleb märkida, et suuniste määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171), mis olid kohaldatavad Üldkohtu otsustes, millele hageja tugineb ja millele on viidatud eespool punktis 519, punkti 1 A esimese lõigu kohaselt võttis komisjon trahvisumma arvutamisel rikkumise raskuse alusel arvesse muu hulgas „[rikkumise] tegelikku mõju turule, kui seda [sai] mõõta“.

522 Hageja viidatud kohtupraktika ei sea seega kahtluse alla eespool punktides 495–501 esitatud kaalutlusi. Eelkõige tuleb meenutada, et koondumiste kontrolli reguleerivate liidu õigusnormide eesmärk on hoida ära konkurentsi korvamatu ja püsiv kahjustamine (vt eespool punkt 498).

523 Olgu märgitud, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumiste puhul võidakse ainuüksi seda, et konkurentsi kahjustav mõju on võimalik, sest koondumise läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, rikkumise raskuse hindamisel arvesse võtta, isegi kui komisjon ei tõenda sellise mõju esinemise „mõistlikku tõenäosusust“.

524 On tõsi, et kui on võimalik tõendada konkurentsi kahjustavat mõju, mida koondumise läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata on tekitanud, võib see rikkumise muuta veelgi raskemaks kui „vahepealsesse olukorda“ kuuluv rikkumine. See ei takista, et ainuüksi see, et konkurentsi kahjustavat mõju ei saa välistada, muudab rikkumise raskemaks sellise koondumise enneaegsest läbiviimisest, mis ei tekita ühtegi konkurentsiprobleemi.

525 Viimaseks, hageja toonitab, et ta ei ole kunagi saanud ega ka lootnud saada mis tahes tulu sellest, mida komisjon peab koondumiste kontrolli eeskirjade rikkumiseks, sest ta täitis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 nõuded, hoidudes Morpolis hääleõiguste kasutamisest.

526 Sellega seoses tuleb meenutada, et asjaolu, et ettevõtja ei saanud rikkumisest mingit tulu, ei ole takistuseks talle trahvi määramisele, sest vastasel juhul kaotaks trahv oma hoiatava olemuse (vt eespool punkt 473).

527 Veel tuleb meenutada, et komisjon võttis kergendava asjaoluna arvesse seda, et hageja ei kasutanud oma hääleõigusi Morpolis kuni koondumiseks loa saamiseni (vt eespool punkt 476).

528 Eeltoodust järeldub, et komisjon võttis käesolevas asjas asjaolu, et koondumine tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, õigesti arvesse tegurina, mis muudab rikkumise raskemaks.

c) Hagejat ja muid äriühinguid käsitlevate varasemate juhtumite arvessevõtmine

529 Komisjon märkis vaidlustatud otsuse punktis 159, et Prantsuse konkurentsiasutused juba määrasid 2007. aastal hagejale (tollal Pan Fish) trahvi selle eest, et ta rikkus rakendamiskeelu kohustust Fjord Seafoodi omandamisel. Veel märkis ta, et „[s]ee tähendab, et [hageja] ei riku esimest korda rakendamiskeelu kohustust koondumise kontrolli menetluse kontekstis“.

530 Komisjon leidis vaidlustatud otsuse punktis 163, et „varasem karistus oleks pidanud [hagejat] ajendama hindama erilise hoolega oma koondumiste kontrolli puudutavaid kohustusi 2012. aasta detsembri omandamise ajal“ ja et „[s]eetõttu muudab rakendamiskeelu kohustuse rikkumise olemasolu siseriiklikul tasandil rikkumise raskemaks“.

531 Veel toonitas komisjon vaidlustatud otsuse punktis 160, et määrus nr 139/2004 kehtis juba üle kümne aasta ja et rakendamiskeelu kohustust käsitlevad sarnased sätted olid määruses nr 4064/89, mis oli jõus olnud üle 13 aasta. Samuti märkis ta, et ta oli algatanud menetlusi muude äriühingute suhtes ja määranud neile trahve määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 rikkumise eest ning et ta oli samuti teinud muid otsuseid määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel. Komisjoni arvates oleks hageja pidanud järelikult „olema täiesti teadlik õiguslikust raamistikust ja sellest, kuidas komisjon neid norme kohaldab“.

1) Selle juhtumi arvessevõtmine, mille kohta tehti otsus Pan Fish / Fjord Seafood

532 Hageja väidab, et tema karistamine rangemalt väidetava korduva rikkujana seetõttu, et teda oli Prantsusmaal Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsuses karistatud, ei ole kooskõlas kohtupraktikaga, mille kohaselt eeldab korduvus, et isik on toime pannud uusi rikkumisi pärast seda, kui teda on sarnaste rikkumiste eest karistatud.

533 Kuid nagu rõhutab komisjon, ei käsitlenud ta hageja poolt varem toime pandud menetluslikke rikkumisi raskendava asjaoluna. Vaidlustatud otsuse punktis 201 nentis ta sõnaselgelt, et käesolevas asjas ei esine raskendavaid asjaolusid.

534 Pealegi tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses ei kasutanud komisjon mõisteid „korduvus“ või „korduv rikkuja“. On tõsi, et selle analüüsimiseks, kas komisjon tuvastas, et hageja oli korduv rikkuja, tuleb tugineda pigem vaidlustatud otsuse sisule, mitte terminoloogiale.

535 Sellega seoses tuleb märkida, et korduvuse arvessevõtmise „eesmärk on mõjutada ettevõtjaid, kellel on kalduvus rikkuda konkurentsieeskirju, muutma oma käitumist“ (kohtuotsus, 12.12.2007, BASF ja UCB *vs*. komisjon, T-101/05 ja T-111/05, EU:T:2007:380, punkt 67). Käesolevas asjas ei ole komisjon vaidlustatud otsuses isegi kaudselt leidnud, et suurema trahvi määramine oli vajalik põhjusel, et Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsuses määratud karistus ei olnud piisav, et hoida ära hageja muude rikkumiste

toimepanemist. Trahvi vajalikule hoiatavale mõjule pühendatud punktides ehk vaidlustatud otsuse punktides 157, 172 ja 206 komisjon üksnes viitas hageja suurusele, asjaolule, et asjasse puutuv tehing tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ning sellele, et välistatud ei olnud konkurentsi kahjustamine. Vastupidi hageja leitule ei võtnud komisjon arvesse hageja korduvrikkumist. Hageja argumentide aluseks on seega väär eeldus.

536 Nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktist 163, leidis komisjon, et „varasem sanktsioon oleks pidanud hagejat ajendama hindama erilise hoolega oma koondumiste kontrolli puudutavaid kohustusi 2012. aasta detsembri omandamise ajal“. Just „[s]eetõttu“ tõdes komisjon, et rakendamiskeelu kohustuse rikkumise olemasolu siseriiklikul tasandil muutis rikkumise raskemaks.

537 Selle kohta tuleb meenutada, et eespool punktis 258 on tõdetud, et komisjon võis arvesse võtta tõsiasja, et hagejale oli siseriiklikul tasandil juba määratud trahv enneaegase koondumise eest ning et suurelt Euroopa ettevõtjalt, kellele on juba määratud trahv, olgugi et siseriiklikul tasandil, koondumise enneaegse läbiviimise eest, võib oodata erilist hoolsust.

538 Tegemist on asjaoluga, mida võib arvesse võtta esiteks selle hindamisel, kas hageja oli ettevaatamatu, ning teiseks selle ettevaatamatuse raskusastme hindamisel.

539 Komisjon võttis vaidlustatud otsuse punktides 159 ja 163 arvesse, et esines varasem juhtum, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus, asjaoluna, mis suurendas hageja ettevaatamatuse raskusastet ja mis seetõttu „muu[tis] rikkumise raskemaks“. Nimelt puudutab vaidlustatud otsuse punktis 163 tehtud järeldus, mille kohaselt oleks varasem sanktsioon pidanud hagejat ajendama hindama erilise hoolega oma koondumiste kontrolli puudutavaid kohustusi, sisuliselt ettevaatamatuse raskust. Kohtuistungil kinnitas komisjon, et ta oli vaidlustatud otsuses tuginenud juhtumile, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus, üksnes kui tegurile, mis puudutas hageja ettevaatamatuse raskust.

540 Hageja oli kohtuistungil nõus, et komisjon oli ettevaatamatuse hindamisel arvesse võtnud juhtumit, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus. Hageja väitis siiski, et see juhtum ei olnud asjakohane, et hinnata ettevaatamatuse esinemist või selle raskust, kuna selle juhtumi aluseks olnud asjaolud olid täiesti erinevad käesoleva juhtumi aluseks olevatest asjaoludest, mistõttu ei saanud hageja käesoleva juhtumi puhul sellest teha järeldusi, millest on kasu.

541 Sellega seoses tuleb meenutada, et on küll tõsi, et Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus ei puudutanud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamist (vt eespool punkt 258). Kuid see, et hagejale oli koondumise enneaegse läbiviimise eest juba trahv määratud, olgugi et siseriiklikul tasandil, tähendab, et hagejalt võis oodata erilist hoolsust (vt eespool punkt 258). Seetõttu suurendab selle varasema juhtumi olemasolu hageja ettevaatamatuse raskust, mis on tegur, mis muudab rikkumise raskemaks.

542 Komisjon ei teinud seega viga, kui ta võttis rikkumise raskuse hindamisel arvesse juhtumit, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus.

2) Teiste äriühingute käibe arvessevõtmine

543 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse punktis 160 sisalduv kinnitus, mille kohaselt „oli komisjon juba algatanud menetlusi teiste äriühingute suhtes ning määranud neile trahve määruse [nr 4064/89] artikli 7 lõike 1 rikkumise eest“, ei võta arvesse põhiprobleemi, mis seisneb selles, et need juhtumid ei puudutanud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 või määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 3 ulatust.

544 Sellega seoses tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse punktis 160 märkis komisjon, et määrus nr 139/2004 oli jõus olnud juba üle kümne aasta ja sarnased sätted rakendamiskeelu kohustuse kohta olid olemas määruses nr 4064/89, mis oli jõus olnud üle 13 aasta. Veel märkis ta, et ta oli juba algatanud menetlusi teiste äriühingute suhtes ning määranud neile trahve määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 rikkumise eest ning et ta oli määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel vastu võtnud mitu muud otsust.

545 Selliselt tegutsedes põhjendas komisjon sisuliselt seda, et tal ei olnud enam põhjust olla „leebe“ määruse nr 139/2004 artikli 14 alusel trahvide määramisel.

546 Selle kohta tuleb märkida, et komisjon võib tõepoolest otsustada määrata väikese trahvi, kui ta kohaldab esimest korda või esimestel kordadel sätet, mis lubab tal trahvi määrata. Kuid komisjon võib õiguspäraselt asuda seisukohale, et tal ei ole enam põhjust nii teha, kui ta on juba korduvalt selle sätte alusel trahve määranud.

547 Hageja argument, mille kohaselt ei puudutanud varasemad juhtumid määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 või määruse nr 4064/89 artikli 7 lõiget 3, ei puutu selles kontekstis asjasse. Nimelt oli varasemate juhtumite olemasolu, kus määrati trahve määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel, hagejale hoiatus, et talle võidakse määrata määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise korral suuri trahve. Eelkõige see, et komisjon oli juba määranud suure trahvi, see tähendab 20 miljoni euro suuruse trahvi Electrabeli otsuses, võis anda hagejale teavet selle kohta, et talle võidakse koondumise enneaegse läbiviimise korral määrata suured trahvid.

548 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt ei algatanud komisjon uurimist ega määranud trahvi juhtumil, mille kohta tehti Yara / Kemira GrowHow otsus, piisab selle märkimisest, et vaidlustatud otsuse punktis 160 ja otsuse 64. ja 65. joonealuses märkuses ei tuginenud komisjon sellele juhtumile.

549 Viimaseks väidab hageja, et vaidlustatud otsuse punktis 163 tehtud järeldus, mille kohaselt muudab hagejat ja muid äriühinguid puudutavate menetlusnormide rikkumise varasemate juhtumite olemasolu hageja rikkumise raskemaks, sisaldab ilmselget õigusnormi rikkumist ja faktivigu.

550 Kuid vaidlustatud otsuse punktis 163 märkis komisjon, et „varasem sanktsioon“ ehk Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsuses määratud sanktsioon oleks pidanud hagejat ajendama hindama erilise hoolega oma kohustusi ja et „[s]eetõttu muutis rakendamiskeelu kohustuse rikkumise olemasolu siseriiklikul tasandil rikkumise raskemaks“. Vaidlustatud otsuse punktis 163 komisjon tõdes üksnes, et hageja poolt juhtumil, mille kohta tehti Pan Fishi / Fjord Seafoodi otsus, toime pandud rikkumine muutis rikkumise raskemaks. Seevastu ei tõdenud ta, et hageja rikkumise muutis raskemaks muid äriühinguid puudutavate menetluslike rikkumiste varasemate juhtumite olemasolu.

551 Eeltoodu põhjal tuleb viienda väite teine osa tagasi lükata.

3. Kolmas väiteosa, et väidetava rikkumise kestust on vääralt hinnatud

552 Hageja väidab, et selle põhjendamiseks, miks ta keeldus rikkumise kestusest välja arvama teatamiseelset perioodi, kinnitas komisjon vääralt vaidlustatud otsuse punktis 173, et hageja ei olnud piisavalt aldis esitama teavet teatamiseelses etapis. Hageja arvates ei pidanud komisjon vaidlustatud otsuses rikkumise kestuse hindamisel kinni võrdse kohtlemise põhimõttest, järgimata sama lähenemisviisi, mida ta järgis Electrabeli otsuses ja mille järgi ta jättis rikkumise kestuse alt välja teatamiseelse ja koondumise uurimise perioodi.

553 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

554 Kõigepealt tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse punktides 128 ja 165 leidis komisjon, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine oli ühekordne rikkumine ning et see pandi käesoleval juhul toime 18. detsembril 2012 ehk 2012. aasta detsembri omandamise lõpuleviimise päeval.

555 Vaidlustatud otsuse punktides 128 ja 166 märkis komisjon veel, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine oli vältav rikkumine, mis kestis seni, kuni komisjon tunnistab tehingu vastavalt määrusele nr 139/2004 siseturuga kokkusobivaks. Komisjoni hinnangul algas käesolevas asjas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine 18. detsembril 2012 ja lõppes loa andmise otsuse vastuvõtmise kuupäeval ehk 30. septembril 2013.

556 Komisjon asus seetõttu seisukohale, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine kestis 9 kuud ja 12 päeva. Ta leidis, et seda võib pidada eriti pikaks ajavahemikuks, eelkõige seoses koondumisega, millel on potentsiaalne konkurentsivastane mõju.

557 Viimaseks leidis komisjon, et „tema kaalutlusõiguse raames oli [määruse nr 139/2004] artikli 7 lõike 1 rikkumise kestuse arvutamisel põhjendatud võtta arvesse teatamiseelset ja I etapi põhjaliku uurimise perioodi“. Esiteks meenutas komisjon sellega seoses, et kavandatud tehing tekitas tõsiseid kahtlusi Šoti lõhe potentsiaalsel turul ning et ei olnud võimalik välistada, et konkurentsi on kahjustatud. Neil asjaoludel pidi trahv komisjoni arvates olema võimalikult hoiatav. Teiseks märkis komisjon, et hageja ei olnud piisavalt aldis esitama teavet teatamiseelses etapis, et põhjendada selle perioodi rikkumise kogukestusest välja jätmist, vaidlustatud otsuse punktides 174–194 üksikasjalikult selgitatud põhjustel.

558 Hageja ei vaidle vastu sellele, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 rikkumine oli ühekordne rikkumine. Viienda väite kolmas osa puudutab üksnes hinnangut, mille komisjon andis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestusele.

559 Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestuse osas tuleb meenutada, et Üldkohus leidis 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuse Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) punktis 212, et „[v]õime kontrollitavat ettevõtjat otsustavalt mõjutada jääb tingimata ajavahemikku alates kontrolli omandamise kuupäevast kuni kontrolli lõppemiseni“ ja et „ettevõtja üle kontrolli omandanud üksus [jätkab] kontrolli teostamist vastuolus määruse nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle artikli 7 lõikest 1 tuleneva peatamiskohustusega seni, kuni ta kontrolli teostamise lõpetab, komisjonilt loa saab või kontrollist loobub“. Kohtuotsuse punktis 212 täpsustas Üldkohus veel, et „rikkumine [vältab] seni, kuni säilib artikli 7 lõikega 1 vastuolus omandatud kontroll ning kuni komisjon ei ole koondumiseks luba andnud“, ja et „[s]eega kvalifitseeris komisjon rikkumise õigesti vältavaks kuni koondumise heakskiitmise kuupäevani või olenevalt olukorrast varasema kuupäevani, mida võetakse arvesse käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades“.

560 Need kaalutlused, mis puudutasid määruse nr 4064/89 artikli 7 lõiget 1, on analoogia alusel kohaldatavad määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 1.

561 Nende põhimõtete kohaselt sai määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine alguse 18. detsembril 2012, mis on koondumise läbiviimise kuupäev, nagu komisjon õigesti leidis. Hageja pealegi ei vaidle vastu määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise algusajale, millest komisjon lähtus.

562 Rikkumise lõpukuupäeva küsimuses nähtub eespool punktis 559 sisalduvatest kaalutlustest, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine lõpeb ajal, mil komisjon koondumiseks loa annab või mil ettevõtja kontrollist loobub. Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine lõpeb ka ajal, mil komisjon teeb määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike3 alusel peatamise kohustusest võimaliku erandi.

563 Käesolevas asjas tuvastas komisjon seega õigesti, et rikkumine lõppes päeval, mil komisjon koondumiseks loa andis, ehk 30. septembril 2013. Nimelt ei teinud komisjon peatamise kohustusest ühtegi erandit, hageja isegi ei taotlenud seda ning hageja ei loobunud mingilgi hetkel Morpoli kontrollist. Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumine kestis seega 18. detsembrist 2012 kuni 30. septembrini 2013, see on 9 kuud ja 12 päeva, nagu tõdes komisjon.

564 Vaidlustatud otsuse punktides 172–195 põhjendas komisjon üksikasjalikult oma otsust määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestuse kindaksmääramisel mitte välja arvata ei teatamiseelset perioodi ega I etapi põhjaliku uurimise perioodi.

565 Hageja leiab, et komisjon oleks pidanud rikkumise kestusest välja arvama teatamiseelse perioodi, ning ta vaidleb vastu mitmele vaidlustatud otsuse punktides 172–195 toodud kaalutlusele.

566 Selle kohta tuleb märkida, et kui komisjon tuvastab 9 kuu ja 12 päeva kestnud rikkumise, siis on täiesti normaalne, et ta võtab seda kestust arvesse trahvi kindlaksmääramisel. Komisjon võib küll kaalutlusõiguse alusel otsustada jätta rikkumise kestuse osa arvesse võtmata, nagu tal on õigus otsustada rikkumise suhtes menetlus algatamata jätta. Põhimõtteliselt aga ei ole komisjonil kohustust jätta rikkumise kestuse osa arvesse võtmata.

567 Kui hagejale kohtuistungil esitati küsimus, miks tema arvates oli olemas kohustus jätta rikkumise kestusest välja teatamiseelse perioodi, täpsustas ta, et see argument rajanes üksnes võrdse kohtlemise põhimõttel, ja et hageja nõudis, et teda koheldakse samamoodi nagu äriühingut Electrabel koheldi Electrabeli otsuses.

568 Sellega seoses tuleb märkida, et Electrabeli otsuse punktis 215 otsustas komisjon „oma kaalutlusõiguse raames ja ilma et see piiraks tema põhimõttelist seisukohta“ jätta arvesse võtmata ajavahemikku, mis hõlmab teatamiseelset ja koondumise uurimise perioodi, ning tuvastada rikkumise olemasolu üksnes selle ajani, mil Electrabel komisjonile koondumisest teatas.

569 Electrabeli otsuse punktis 211 tõdes komisjon siiski ka seda, et määruse nr 4064/89 artikli 7 rikkumine sai lõppeda alles siis, kui komisjon koondumiseks loa andis või olenevalt olukorrast erandi tegi.

570 Tuleb nentida, et ainuüksi see, et komisjon ühel juhtumil otsustas mitte võtta arvesse rikkumise kestuse osa, seda sõnaselgelt „oma kaalutlusõiguse raames ja ilma et see piiraks tema põhimõttelist seisukohta“, ei muuda kohaldatavat õiguslikku raamistikku.

571 Viidet 12. detsembri 2012 kohtuotsuse Electrabel *vs*. komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672) punktis 212 „varasemale kuupäevale [koondumiseks loa andmise kuupäev], mida juhtumi asjaolusid arvestades arvesse võeti“, tuleb mõista kui viidet komisjoni õigusele oma kaalutlusõiguse raames jätta rikkumise kestuse kindlaksmääramisel selle üks osa arvesse võtmata. Sellest ei tulene komisjoni kohustus võtta rikkumise lõpukuupäevana aluseks komisjoni poolt koondumise heakskiitmise kuupäevast varasem kuupäev.

572 Põhjendamaks oma otsust jätta määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestusest välja arvamata teatamiseelne etapp ja koondumise uurimise etapp märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 172, et kavandatud tehing tekitas tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, ning et ei saanud välistada, et pärast kavandatud tehingu läbiviimist ja enne selleks loa andmist on konkurentsi kahjustatud vähemalt teatud määral.

573 See kaalutlus üksi on piisav, et põhjendada asjaolu, et komisjon ei järginud Electrabeli otsuses järgitud lähenemisviisi, mis seisnes selles, et rikkumise kestusest jäeti välja teatamiseelne ja koondumise uurimise periood.

574 Selles kontekstis tuleb meenutada, et juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, tõdes komisjon, et koondumine ei tekitanud mingeid konkurentsiprobleeme. See tähendab, et koondumise enneaegne läbiviimine ei avaldanud konkurentsile kahjulikku mõju.

575 Ent käesolevas asjas ei saa välistada koondumise enneaegse läbiviimise tõttu tekitatud kahjulikku mõju konkurentsile (vt eespool punktid 505–517). Neil asjaoludel ei ole sobiv, et komisjon jätab rikkumise kestusest välja teatamiseelse ja koondumise uurimise perioodi. Kahjulik mõju konkurentsile sellisel juhul rikkumise kestusega nimelt kasvab. Hageja olukord ja äriühingu Electrabel olukord juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, ei ole seega sarnased, mistõttu ei saa hageja võrdse kohtlemise põhimõttele tulemuslikult tugineda.

576 Sellest järeldub, et ei ole vaja analüüsida hageja argumente, mille eesmärk on seada kahtluse alla vaidlustatud otsuses antud komisjoni hinnang, mille kohaselt oli hageja tõrges esitama komisjonile turu kohta kõiki asjaomaseid andmeid. Isegi kui eeldada, et hageja näitas koondumisest teatamise menetluses üles koostöövalmidust, nagu ta väidab, ei põhjenda see sama lähenemisviisi kasutamist nagu Electrabeli otsuses järgitu ja seda, et määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestusest jäetakse välja teatamiseelne ja koondumise uurimise periood.

577 Eeltoodust nähtub, et komisjon hindas õigesti määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestust ning et ta jättis põhjendatult rikkumise kestuse alt välja arvamata teatamiseelse ja koondumise uurimise perioodi.

578 Seega tuleb viienda väite kolmas osa tagasi lükata.

4. Neljas väiteosa, et trahv on ebaproportsionaalne

579 Viienda väite neljas osa koosneb kolmest etteheitest, millest esimese kohaselt läheb trahv kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik, teise kohaselt on trahv väidetavate rikkumiste kestust ja raskust arvestades ebaproportsionaalne ning kolmanda kohaselt on trahv ülemäärane ja seda tuleb vähendada.

580 Kõigepealt olgu meenutatud, et proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et liidu institutsioonide tegevus ei ületaks piire, mis asjaomaste õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks on sobivad ja vajalikud, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meedet ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega. Sellest järeldub, et trahvid ei tohi olla liiga suured võrreldes taotletud eesmärgiga, see tähendab konkurentsiõiguse normide järgimise eesmärgiga, ja konkurentsiõiguse normide rikkumise eest ettevõtjale määratud trahvi suurus peab olema proportsionaalne rikkumisega, mida tuleb hinnata tervikuna, arvestades eelkõige rikkumise raskust (vt kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 279 ja seal viidatud kohtupraktika).

581 Lisaks tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 16 kohaselt on Euroopa Kohtul täielik pädevus läbi vaadata otsuseid, millega komisjon on määranud trahvid või karistusmaksed; Euroopa Kohus võib määratud trahvi või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada. See pädevus annab kohtule õiguse lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada (vt kohtuotsus, 8.12.2011, KME Germany jt *vs.* komisjon, C-272/09 P, EU:C:2011:810, punkt 103 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka kohtuotsus, 5.10.2011, Romana Tabacchi *vs.* komisjon, T-11/06, EU:T:2011:560, punkt 265).

a) Esimene etteheide, et trahv läheb kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik

582 Hageja meenutab, et komisjon leidis vaidlustatud otsuse punktis 206, et piisava hoiatava mõju tagamiseks oli vaja määrata suur trahv. Hageja möönab, et 12. detsembri 2012. aasta kohtuotsuse Electrabel *vs.* komisjon (T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 282) kohaselt on „trahvisumma kindlaksmääramisel […] põhjendatud see, et komisjon võtab arvesse vajadust tagada trahvi piisavalt hoiatav mõju“. Hageja arvates ei muuda see siiski iseenesest trahvi „vajalikuks“ käesolevas asjas taotletava eesmärgi saavutamiseks. Tema sõnul oleks käesolevas asjas olnud õiguskindluse tagamiseks piisav otsus, milles tuvastatakse rikkumine ja milles selgitatakse määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 ulatust, ja see oleks olnud kõige vähem piirav meede.

583 Selles küsimuses tuleb meenutada, et mitu hageja argumenti, mille eesmärk on tõendada, et komisjon tegi vea, kui ta määras sümboolsest trahvist suurema trahvi, lükati neljanda väite analüüsi raames juba tagasi.

584 Mis puudutab täpsemalt trahvi hoiatavat mõju, siis tuleb märkida, et pelgal otsusel, milles tuvastatakse rikkumine ja milles selgitatakse määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 ulatust, ei oleks olnud sama hoiatav mõju kui vaidlustatud otsusel, millega määrati 20 miljoni euro suurune trahv (vt selle kohta kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 295). Seega oli vaja määrata suur trahv, et saavutada eesmärk tagada tulevikus konkurentsieeskirjadest kinnipidamine.

585 Ainult see, et rikkumised pandi toime ettevaatamatusest, ei tähenda, et piisavalt hoiatava suurusega trahvide määramine ei olnud vajalik. Selles osas tuleb märkida, et juhtum, mille kohta tehti Electrabeli otsus, puudutas samuti ettevaatamatusest toime pandud rikkumist (vt selle kohta kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 276).

586 Mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt puudutab käesolev asi võimalikku rikkumist, mis pandi toime määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 väära tõlgenduse tõttu, mis on vabandatav, siis piisab, kui meenutada, et hageja käitus ettevaatamatult ja et ta ei pannud toime vabandatavat eksimust (vt teise väite analüüs ja eespool punkt 484).

587 Hageja ei esitanud viienda väite neljanda osa esimeses etteheites seega ühtegi argumenti, mis võiks määratud trahvi proportsionaalsuse kahtluse alla seada.

b) Teine etteheide, et trahv on väidetavate rikkumiste kestust ja raskust arvestades ebaproportsionaalne

588 Hageja väidab, et väidetava rikkumise raskuse ja kestuse hindamisel toime pandud õigusnormi rikkumiste ja faktivigade tõttu on trahv väidetava rikkumise tegelikku raskust ja kestust arvestades ilmselgelt ebaproportsionaalne.

589 Selles osas piisab selle meenutamisest, et hageja argumendid komisjoni väidetavate vigade kohta rikkumiste raskuse ja kestuse hindamisel lükati viienda väite teise ja kolmanda osa analüüsi raames tagasi.

590 Viienda väite neljanda osa teine etteheide tuleb seega tagasi lükata.

c) Kolmas etteheide, et trahv on ülemäärane ja seda tuleb vähendada

591 Hageja märgib, et vaidlustatud otsuses määras komisjon samasuguse trahvi nagu Electrabeli otsuses, kuigi neil kahel juhtumil on märkimisväärsed erinevused, eeskätt väidetavate rikkumiste kestuse ja ettevõtjate kogukäibe osas. Ta rõhutab, et rikkumise kestus juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli

otsus, oli enam kui 4,5 korda pikem kui määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumise kestus käesolevas asjas. Hageja märgib veel, et Electrabeli otsuses määratud trahv oli rikkumise toimepanija kogutulust 0,04%, samas kui käesolevas asjas oli see 1%. Veel toonitab ta, et Electrabeli otsuses määratud trahv oli ainult 0,42% lubatud maksimumtrahvist, käesolevas asjas aga 10%. Lisaks oli Electrabelile määratud trahv ligikaudu 1/13 tehingu väärtusest, samas kui käesolevas asjas oli see ligikaudu 1/6 tehingu väärtusest.

592 Selles suhtes tuleb meenutada, et nagu hageja möönab, ei ole komisjoni varasem otsustuspraktika konkurentsi valdkonnas trahvide määramise õiguslik raamistik (vt kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs.* komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 259 ja seal viidatud kohtupraktika).

593 Hageja rõhutab selles küsimuses, et ta ei palu Üldkohtul kohaldada sama matemaatilist valemit nagu kohaldati Electrabeli otsuses, mis tingiks hagejale määratud trahvi vähendamise koefitsiendi 25 alusel. Ta palub siiski Üldkohtul täieliku pädevuse raames võtta arvesse Electrabeli ja hageja erinevat kohtlemist, mis on märkimisväärne, ning võtta nõuetekohaselt arvesse käesoleva juhtumi asjaolusid.

594 Olgu märgitud, et käesolevas asjas on hageja käivet arvestades trahv tõepoolest palju suurem kui Electrabeli otsuses määratud, kuigi absoluutväärtuses on need trahvid identsed (20 miljonit eurot mõlemal juhtumil). Tuleb siiski meenutada, et komisjoni varasemad trahvi määramise otsused on võrdse kohtlemise põhimõtte seisukohalt asjakohased vaid juhul, kui on tõendatud, et nende teiste otsustega seonduvate juhtumite asjaolusid puudutavad andmed on võrreldavad käesoleva juhtumi vastavate andmetega (vt kohtuotsus, 29.6.2012, E.ON Ruhrgas ja E.ON *vs.* komisjon, T-360/09, EU:T:2012:332, punkt 262 ja seal viidatud kohtupraktika).

595 Käesolevas asjas tuleb esiteks võtta arvesse seda, et Electrabeli otsuses määras komisjon trahvi ainult määruse nr 4064/89 artikli 7 lõike 1 rikkumise eest. Käesolevas asjas võis komisjon põhjendatult määrata trahvid määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumiste eest.

596 Teiseks tuleb arvesse võtta asjaolu, et käesolevas asjas tekitas kavandatav koondumine tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga ning et koondumise enneaegne läbiviimine võis avaldada negatiivset mõju konkurentsile, erinevalt olukorrast juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus. Ainuüksi see asjaolu põhjendab palju suurema trahvi määramist kui trahv, mis määrati Electrabeli otsuses.

597 Hageja väidab selles küsimuses, et Electrabeli otsuses rõhutas komisjon, et rikkumise raskust ei muutnud see, et tehing ei tekitanud konkurentsiprobleeme ning et konkurentsi kahjustamine oleks rikkumise raskemaks muutnud. Hageja sõnul ei olnud ei juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus, ega ka käesoleval juhtumil mis tahes tegelikku kahju konkurentsile.

598 Piisab, kui selle kohta meenutada esiteks, et asjaolu, et koondumine tekitab tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses siseturuga, muudab selle koondumise enneaegse läbiviimise seega raskemaks kui sellise koondumuse enneaegne läbiviimine, mis konkurentsiprobleeme ei tekita, välja arvatud kui vaatamata sellele, et see tekitas selliseid tõsiseid kahtlusi, on konkreetsel juhtumil võimalik välistada, et selle läbiviimine algselt kavandatud vormis ja ilma komisjoni loata võis konkurentsile avaldada kahjulikku mõju (vt eespool punkt 500), ning teiseks, et käesolevas asjas ei saa välistada koondumise enneaegse läbiviimise negatiivset mõju konkurentsile (vt eespool punkt 514).

599 Hageja väidab lisaks, et käesoleva juhtumi kontekst, see tähendab esiteks määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandile tuginemine, teiseks määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 7 ette nähtud tingimuste koos täitmine ning kolmandaks täielik koostöö komisjoniga sobivate parandusmeetmete kogumi väljatöötamisel muudab igasuguse võimaliku faktilise erinevuse juhtumiga, mille kohta tehti Electrabeli otsus, tähtsusetuks.

600 Esimese elemendi osas tuleb meenutada, et käesolev kohtuasi puudutab ettevaatamatuse tõttu toime pandud rikkumist, nagu ka rikkumine juhtumil, mille kohta tehti Electrabeli otsus. See, et hageja eksimus võis puudutada määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi ulatust, ei muuda rikkumist vähem raskeks.

601 Teise elemendiga seoses tuleb märkida, et komisjon võttis kergendava asjaoluna arvesse seda, et koondumise kontrolli menetluse ajal ei teostanud hageja Morpolis oma hääleõigusi ja et ta säilitas Morpoli hagejast eraldiseisva üksusena (vaidlustatud otsuse punktid 196 ja 198). Siiski tuleb meenutada, et need meetmed ei välista, et koondumise enneaegne läbiviimine võis konkurentsile avaldada negatiivset mõju (vt eespool punkt 516).

602 Kolmanda elemendi osas rõhutab komisjon õigesti, et parandusmeetmete pakkumine oli hageja ärihuvides. Kui hageja ei oleks neid meetmeid välja pakkunud, oleks komisjon algatanud teise etapi menetlused, mis oleksid rikkumise kestust pikendanud ja oleksid lõppkokkuvõttes võinud viia koondumise keelamiseni. See, et hageja pakkus sobivaid parandusmeetmeid, ei muuda seega rikkumist vähem raskeks.

603 Veel tuleb märkida seoses käesoleva asja ja selle juhtumi võrdlusega, mille kohta tehti Electrabeli otsus, et see, et komisjon on minevikus kohaldanud teatud liiki rikkumiste korral teatud tasemel trahve, ei saa võtta temalt võimalust seda taset asjasse puutuvates õigusnormides sätestatud piirides tõsta, kui see on vajalik liidu konkurentsipoliitika elluviimise tagamiseks. Nimelt eeldab liidu konkurentsieeskirjade nõuetekohane kohaldamine, et komisjon võib igal ajal kohandada trahvide taset vastavalt selle poliitika vajadustele (vt kohtuotsus, 12.12.2012, Electrabel *vs*. komisjon, T-332/09, EU:T:2012:672, punkt 286 ja seal viidatud kohtupraktika).

604 Sellega seoses väidab hageja, et käesolev juhtum ei puuduta rakendamiskeelu kohustuse selget rikkumist ning et see puudutab kõige enam määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 väära tõlgendamist, mis on tingitud vabandatavast eksimusest. Seega ei saa hageja arvates trahvi taset käesolevas asjas põhjendada ühegi konkurentsipoliitika argumendiga.

605 Hageja selle argumendiga seoses piisab, kui meenutada, et hageja tegutses ettevaatamatult ja et ei esine vabandatavat eksimust (vt teise väite analüüs ja eespool punkt 484).

606 Lisaks tuleb märkida, et käesolevas asjas määratud kahe trahvi kogusumma on ligikaudu 1% hageja käibest. Komisjon märgib selles küsimuses, et see summa vastab 10%-le lubatud ülempiirist.

607 Komisjon rõhutab kostja vastuses õigesti, et otsus kehtestada trahv, mille summa on lubatud astmestiku alumises osas, kajastab komisjoni soovi leida tasakaal esiteks toimepandud rikkumise raskuse, konkurentsile koondumisega avaldada võidava potentsiaalse negatiivse mõju, hageja suuruse ja struktuuri keerukuse ja piisavalt hoiatava karistuse kohaldamise vajaduse vahel ning teiseks teatavate kergendavate asjaolude vahel nagu see, et hageja tegutses pigem ettevaatamatusest kui tahtlusest, õigusnõu küsimine, enne tehinguks loa saamist nende hääleõiguste kasutamisest hoidumine, mille kapitaliosalus talle andis, ja nende kahe ettevõtte eraldi säilitamine.

608 Eespool punktis 607 mainitud asjaolusid arvestades ei saa trahvisummasid pidada ebaproportsionaalseks. Trahvisummad on ka koosvaadelduna lubatud astmestiku alumises osas, mis kajastab õiglast tasakaalu arvessevõetavate tegurite ja selle vahel, mis on juhtumi asjaolusid arvestades proportsionaalne. Neil põhjustel tuleb asuda seisukohale, et määratud trahvide suurus on juhtumi asjaolusid arvestades sobiv.

609 Ükski hageja esitatud argument ega tõend ei võimalda Üldkohtul täieliku pädevuse raames tuvastada, et määratud trahvid ei ole sobivad.

610 Mis puudutab hageja argumente, mille kohaselt on liidu kohtud märkimisväärselt vähendanud käesoleva juhtumiga sarnastel asjaoludel komisjoni määratud trahve, siis tuleb tõdeda, et nagu rõhutab komisjon, ei ole nende juhtumite aluseks olnud asjaolud sarnased käesoleva juhtumi aluseks olevate asjaoludega.

611 Esiteks, mis puudutab 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsust Officine Bertoli *vs.* komisjon (8/83, EU:C:1984:129), siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus vähendas 75% võrra hagejale ESTÜ artikli 60 rikkumise eest määratud trahvi. Kohus märkis selle otsuse punktis 29 järgmist:

„[J]uhtumi teatavad eriomased asjaolud põhjendavad trahvi vähendamist õigluse kaalutlustel. Viimase 30 aasta jooksul ei ole hagejale vaatamata komisjoni arvukatele kontrollidele kuni tänaseni hindasid, maksusid või kvoote puudutavate eeskirjade rikkumiste eest määratud karistusi. Lisategur on komisjoni ebaselged teatised, milles ta hoiatab asjasse puutuvaid ettevõtjaid ESTÜ artiklis 60 kehtestatud hindadest ja müügitingimustest kinnipidamise kontrollide tugevdamisest ja laiendamisest, juhtimata nende tähelepanu komisjoni kavatsusele karistada tuvastatud rikkumiste eest karmimalt, nagu tal oli õigus teha.“

612 Hageja väidab sellega seoses, et „[s]arnaselt, erand rakendamiskeelu kohustusest kehtestati ligikaudu 25 aastat enne otsuse tegemist“ ning et „kunagi ei ole karistust määratud erandi väära kohaldamise tõttu“.

613 Selles küsimuses tuleb märkida, et komisjon ei määranud trahvi määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi väära kohaldamise eest, vaid määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise eest. Tegemist ei ole esmajuhtumiga, kus komisjon määrab trahve koondumise läbiviimise eest enne sellest teatamist ja selleks loa andmist.

614 Lisaks puudutasid 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsuse Officine Bertoli *vs.* komisjon (8/83, EU:C:1984:129) punktis 29 esitatud kaalutlused ühe ja sama ettevõtja olukorda, kellele arvukatele kontrollidele vaatamata trahvi ei määratud. Neid kaalutlusi ei saa üle kanda kõikide ettevõtjate olukorrale, kui ühelegi ettevõtjale trahvi ei määratud.

615 Mis puudutab lisaks konkurentsieeskirjadest kinnipidamist, siis erinevalt 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsuse Officine Bertoli *vs.* komisjon (8/83, EU:C:1984:129) olukorrast ei eksisteeri korrapäraste kontrollide süsteemi.

616 Teiseks, mis puudutab 19. oktoobri 1983. aasta kohtuotsust Lucchini Siderurgica *vs.* komisjon (179/82, EU:C:1983:280), siis toonitab hageja, et Euroopa Kohus vähendas 50% trahvi, mis määrati terasetootmiskvoodi ületamise eest.

617 Euroopa Kohus tõdes, et komisjoni kehtestatud normaalsest määrast kõrvalekaldumist põhjendasid „erandlikud asjaolud“. Sellega seoses märkis ta, et kõnealuses kvartalis seisis selle kohtuasja hageja, mille kohta see kohtuotsus tehti, silmitsi erakorraliste raskustega antud kvoodist kinnipidamisel ning et ta vähendas oma järgnevat tootmist. Veel tõdes Euroopa Kohus, et selle kohtuasja hageja pakkus teleksi teel ette kompenseerida kvoodi ületamist järgneva tootmise vähendamisega ning et komisjon ei vastanud sellele teleksile, rikkudes hea halduse eeskirju, jättes hageja teadmatusse küsimuses, kas ta kiidab tema pakkumise heaks (kohtuotsus, 19.10.1983, Lucchini Siderurgica *vs.* komisjon, 179/82, EU:C:1983:280, punktid 25–27).

618 Hageja kinnitab, et ka tema minimeeris oma võimaliku rikkumise mis tahes negatiivset mõju, hoidudes komisjoni loa andmise menetluse ajal oma hääleõigusi kasutamast ja säilitades Morpoli eraldiseisva üksusena. Lisaks väidab hageja, et komisjon jättis ta teadmatusse küsimuses, kas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand oli kohaldatav, kuni selle ajani, mil ta koondumise kontrolli lõpetas.

619 Kuid käesolevas asjas erinevalt olukorrast, mis oli aluseks 19. oktoobri 1983. aasta kohtuotsusele Lucchini Siderurgica *vs.* komisjon (179/82, EU:C:1983:280), ei ole määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumise eest trahvi määramisel normaalset määra. Nagu nähtub 19. oktoobri 1983. aasta kohtuotsuse Lucchini Siderurgica *vs.* komisjon (179/82, EU:C:1983:280) punktist 25, tuli trahv vastavalt üldotsusele määrata 75 eküüle iga ületatud tonni eest, välja arvatud erandjuhtudel, mil kõrvalekaldumine normaalsest määrast on põhjendatud.

620 Komisjon võttis käesolevas asjas vaidlustatud otsuse punktides 196 ja 198 kergendava asjaoluna nõuetekohaselt arvesse seda, et hageja vähendas negatiivset konkurentsimõju, hoidudes koondumise uurimise ajal kasutamast oma hääleõigusi ja säilitades Morpoli eraldiseisva üksusena. Seega ei tule seda asjaolu võtta teist korda arvesse, vähendades komisjoni määratud trahvi summat.

621 Seoses hageja argumendiga, mille kohaselt jättis komisjon hageja teadmatusse küsimuses, kas määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erand oli kohaldatav, piisab selle märkimisest, et kuna hageja ei pöördunud komisjoni poole, et saada selgitusi määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavuse küsimuses käesolevas asjas, ei saa ta komisjonile ette heita, et jättis ta selles küsimuses teadmatusse. Erinevalt kohtuasjast, milles tehti 19. oktoobri 1983. aasta kohtuotsus Lucchini Siderurgica *vs.* komisjon (179/82, EU:C:1983:280), ei võtnud hageja käesolevas asjas komisjoniga ühendust, millele komisjon vastamata jättis.

622 Kolmandaks tugineb hageja 16. mai 1984. aasta kohtuotsusele Eisen und Metall *vs.* komisjon (9/83, EU:C:1984:177), milles Euroopa Kohus vähendas 50% trahvi, mille komisjon määras terasekauplejast hagejale selle eest, et ta lõi enda avaldatud skaalade hinnad alla, ja selle eest, et ta kohaldas seega sarnaste tehingute puhul ebavõrdseid tingimusi (vt kohtuotsuse punktid 27 ja 41–46).

623 Selles kohtuotsuses tõdes Euroopa Kohus, et kui rikkumise on toime pannud kaupleja, siis on piiratum mõju, mida ta saab avaldada turuolukorrale, asjaolu, mis vähendab rikkumise raskust, ning et neil asjaoludel on väga suure trahvi määramine põhjendatud vaid asjaoludega, mis näitavad, et kaupleja toime pandud rikkumine on eriti raske (kohtuotsus, 16.5.1984, Eisen und Metall *vs.* komisjon, 9/83, EU:C:1984:177, punktid 43 ja 44). Just neil asjaoludel tõdes Euroopa Kohus kohtuotsuse punktis 45, et trahv, mis oli 110% allalöödud hinnast, ei olnud põhjendatud, kuna komisjon põhjendas trahvisummat ainult viitega asjaolule, et trahvisumma peab olema sellise tasemega, et see on piisav, et hoida ära ettevõtja soovi oma hindu uuesti alla lüüa.

624 16. mai 1984. aasta kohtuotsusest Eisen und Metall *vs.* komisjon (9/83, EU:C:1984:177) tuleneb seega üksnes, et viide piisavalt hoiatava mõju vajadusele ei ole piisav, et tõendada, et kaupleja on toime pannud eriti raske rikkumise.

625 Käesolevas asjas ei olnud komisjon kohustatud tõendama rikkumise erilist raskust, et põhjendada suure trahvi määramist. Nimelt ei saa väita, et hageja sai turule avaldada vaid piiratud mõju.

626 Osas, milles hageja tugineb määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 tõlgendamisel tehtud vabandatavale eksimusele, piisab, kui meenutada, et see argument lükati eespool punktis 484 juba tagasi.

627 Neljandaks tugineb hageja 14. juuli 1994. aasta kohtuotsusele Parker Pen *vs.* komisjon (T-77/92, EU:T:1994:85). Selle kohtuotsuse punktis 94 märkis Üldkohus, et „komisjon ei võtnud arvesse asjaolu, et rikkumisega seotud toodetest saadud käive oli suhteliselt väike võrreldes Parkeri kogumüügiga“, ja et „sobiva trahvi määramine ei saa olla vaid pelgalt kogukäibel põhinev arvutuse tulemus“. Üldkohus vähendas seetõttu trahvi ligikaudu 43%, 700 000 eküült 400 000 eküüle (kohtuotsuse punkt 95).

628 Hageja väidab, et sarnaselt oli Morpoli 2012. aasta tehistingimustes kasvatatud Šoti lõhe müük, sektor, kus komisjon tuvastas konkurentsiprobleeme, suhteliselt väike võrreldes tema kogumüügiga, nimelt 5%.

629 Sellega seoses tuleb märkida, et 14. juuli 1994. aasta kohtuotsus Parker Pen *vs.* komisjon (T-77/92, EU:T:1994:85) puudutas ELTL artikli 101 rikkumist. Mis puudutab määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumisi, siis ei ole sobiv trahvisummat arvutada võimalikest konkurentsiprobleemidest puudutatud sektori müügiväärtuse alusel. Nimelt ei puuduta enne teatamist ja loa saamist läbi viidud koondumine ainult turusektorit, mille puhul komisjon tuvastas konkurentsiprobleeme. Vastasel juhul peaks trahv olema põhimõtteliselt null eurot koondumise korral, mis konkurentsiprobleeme ei tekitanud.

630 Lisaks ei ole komisjon käesolevas asjas teinud „pelgalt kogukäibel põhinevat arvutust“, vaid ta on rikkumise laadi, raskuse ja kestuse hindamisel võtnud arvesse arvukaid tegureid.

631 Seega tuleb viienda väite neljas osa tagasi lükata.

5. Viies väide, et vaidlustatud otsuses jäetakse vääralt kergendavad asjaolud arvesse võtmata

632 Hageja väidab, et komisjon oleks kergendavate asjaoludena pidanud arvesse võtma järgmisi asjaolusid:

– hageja koostöö koondumiste kontrolli menetluses;

– varasemate asjasse puutuvate juhtumite puudumine;

– väidetavad rikkumised põhjustanud vabandatava eksimuse olemasolu.

633 Komisjon vaidleb nendele hageja argumentidele vastu.

634 Esiteks, mis puudutab hageja väidetavat koostööd koondumiste kontrolli menetluses, kui seda pidada tõendatuks, siis tuleb märkida, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumiste menetluses ei ole see kergendav asjaolu.

635 On küll tõsi, et ELTL artiklite 101 või 102 rikkumiste menetlustes võidakse kergendava asjaoluna vajaduse korral arvesse võtta hageja koostööd haldusmenetluses. Sellistel juhtumitel, mil komisjoni eesmärk on rikkumisi tuvastada, ei ole üldsegi iseenesestmõistetav, et uurimisalused ettevõtjad näitavad üles koostöövalmidust ja aitavad komisjonil aktiivselt rikkumist tuvastada.

636 Käesolevas asjas ei tugine hageja aga väidetavale koostööle haldusmenetluses eesmärgiga tuvastada määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 rikkumisi.

637 Ta pelgalt kinnitab, et ta oli koondumiste kontrolli menetluses koostööaldis. Sellega seoses tuleb märkida, et on täiesti loogiline, et ettevõtja, kes soovib saada koondumiseks luba, teeb menetluse kiirendamiseks komisjoniga koostööd, mis on tema enda huvides (vt hageja parandusmeetmete ettepaneku kohta eespool punkt 602).

638 Komisjonile ei saa seega ette heita seda, et ta ei võtnud sellist koostööd arvesse kergendava asjaoluna.

639 Teiseks kinnitab hageja, et komisjon oleks tema suhtes pidanud arvesse võtma kergendavat asjaolu, mis on seotud selliste varasemate asjakohaste juhtumite puudumisega, milles tuvastatakse rakendamiskeelu kohustuste rikkumine seoses määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikega 2. Hageja toonitab selles küsimuses, et 18. veebruari 1998. aasta otsuses (juhtum nr IV/M.920 – Samsung/AST) (edaspidi „Samsungi/AST otsus“) ning 10. veebruari 1999. aasta otsuses (juhtum nr IV/M.969 – A. P. Møller) (edaspidi „A. P. Mølleri otsus“) arvestas komisjon kergendava tegurina asjaolu, et tegevus pandi toime ajal, mil ta ei olnud veel teinud otsust, milles tuvastatakse rikkumine seoses selle tegevusega.

640 Selle kohta tuleb märkida, et komisjonil ei ole mingit kohustust võtta kergendava asjaoluna arvesse seda, et käsitletava tegevusega täpselt samade tunnustega tegevuse eest ei ole veel trahvi määratud. Lisaks tuleb esiteks meenutada, et Yara / Kemira GrowHow otsuses võttis komisjon juba seisukoha määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikele 2 antava tõlgenduse küsimuses, olgugi et *obiter dictum*'is (vt eespool punkt 419). Teiseks on komisjon mitmel juhtumil määranud trahve määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel, isegi kui need juhtumid ei puudutanud määruse nr 139/2004 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud erandi tõlgendamist.

641 Seoses Samsungi/AST otsusega tuleb märkida, et komisjon tõdes selle otsuse põhjenduse 28 punktis 5, et see otsus oli „esimene [, mille ta] tegi […]määruse [nr 4064/89] artikli 14 alusel". A. P. Mølleri otsuse põhjenduses 21 tõdes komisjon, et „rikkumised pandi toime samal ajal kui rikkumine, mida käsitles Samsungi otsus, kui komisjon ei olnud veel määruse [nr 4064/89] artikli 14 alusel otsust vastu võtnud", et „[s]eda asjaolu peeti Samsungi otsuses kergendavaks asjaoluks" ja et „käesolevas asjas oli kohaldatav sama põhjenduskäik".

642 Komisjon ei piirdunud nendes otsustes seega tõdemusega, et ta ei ole veel määranud trahvi täpselt samade tunnustega tegevuse eest, vaid ta märkis, et määruse nr 4064/89 artikli 14 alusel ei ole tehtud ühtegi otsust. Käesoleva asja olukord ei ole seega võrreldav Samsungi/AST ja A. P. Mølleri otsuste aluseks olnud olukorraga.

643 Kolmandaks, hageja väidab, et isegi kui eeldada, et vaidlustatud otsuses on määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 ja artikli 7 lõike 1 hageja toimepandud väidetavad rikkumised põhjendatult kvalifitseeritud ettevaatamatuteks, ei võeta hageja puhul arvesse kergendavat asjaolu, mis tuleneb sellest, et väidetav rikkumine oli tingitud vabandatavast eksimusest ja selle eesmärk ei olnud komisjoni kontrollist kõrvale hoida.

644 Selles küsimuses piisab, kui märkida, et vabandatav eksimus eeldab, et asjasse puutuv isik on näidanud üles tavapäraselt informeeritud isikule kohast nõutud hoolsust (vt eespool punkt 484). Järeldus, et hageja oli ettevaatamatu, välistab seega tingimata tema vabandatava eksimuse.

645 Järelikult tuleb ka viienda väite viies osa ja seega viies väide tervikuna tagasi lükata.

646 Eeltoodu alusel tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

647 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (viies koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Marine Harvest ASA-lt.

Dittrich Schwarcz Tomljenović

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 26. oktoobril 2017 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Vaidluse taust 1

A. Hageja poolt Morpoli omandamine 2

B. Teatamiseelne etapp 2

C. Koondumisest teatamine ja otsus koondumise heakskiitmise kohta tingimusel, et täidetakse teatavad kohustused 3

D. Vaidlustatud otsus ja selle vastuvõtmise menetlus 4

II. Menetlus ja poolte nõuded 5

III. Õiguslik käsitlus 6

A. Esimene väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuna vaidlustatud otsuses eitati määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavust 6

1. Esimese väite kolm esimest osa 7

a) Sissejuhatavad märkused 7

b) Määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kohaldatavus 9

1) Asjaolu, et kõnealune koondumine ei ole määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 sõnastusega hõlmatud 9

2) Hageja argumendid, mis käsitlevad ühe koondumise väidetavat olemasolu 10

i) Sissejuhatavad märkused 10

ii) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus konsolideeritud pädevuseteatisega 12

iii) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus Üldkohtu praktikaga ja komisjoni otsustuspraktikaga 14

iv) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus määruse nr 139/2004 põhjendusega 20 17

v) Hageja argumendid, mille kohaselt on komisjoni seisukoht vastuolus praktikaga liikmesriikides 18

vi) Hageja argumendid, mille kohaselt tõlgendas komisjon vääralt määruse nr 139/2004 artikli 7 lõike 2 kehtestamise eesmärki 19

2. Esimese väite neljas osa, et hageja täitis määruse nr 139/2004 artikli 7 lõiget 2 27

B. Teine väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes, kuivõrd vaidlustatud otsuses on leitud, et hageja oli ettevaatamatu 27

C. Kolmas väide, et rikutud on *ne bis in idem* üldpõhimõtet 34

1. Sissejuhatavad märkused määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1, artikli 7 lõike 1 ja artikli 14 lõike 2 punktide a ja b vahelise seose kohta 34

2. Põhimõtte ne bis in idem kohaldatavus käesolevas asjas 35

3. Hageja argumendid, mis käsitlevad süütegude kogumit 40

D. Neljas väide, et hageja trahvide määramisel on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja asjaolusid vääralt hinnatud 43

1. Esimene väiteosa, et rikutud on õiguskindluse ja nullum crimen, nulla poena sine lege põhimõtteid 43

2. Teine väiteosa, et on rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet 45

E. Viies väide, et on ilmselgelt rikutud õigusnormi ja eksitud faktilistes asjaoludes ning trahvide taseme kindlaksmääramist ei ole põhjendatud 50

1. Esimene väiteosa, et trahvisumma kindlaksmääramist ei ole põhjendatud 51

2. Teine väiteosa, et väidetavate rikkumiste raskust on valesti hinnatud 54

a) Hageja ettevaatamatuse arvessevõtmine 55

b) Tehingu siseturuga kokkusobivuses tõsiste kahtluste esinemise arvessevõtmine 55

c) Hagejat ja muid äriühinguid käsitlevate varasemate juhtumite arvessevõtmine 60

1) Selle juhtumi arvessevõtmine, mille kohta tehti otsus Pan Fish / Fjord Seafood 60

2) Teiste äriühingute käibe arvessevõtmine 61

3. Kolmas väiteosa, et väidetava rikkumise kestust on vääralt hinnatud 62

4. Neljas väiteosa, et trahv on ebaproportsionaalne 65

a) Esimene etteheide, et trahv läheb kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik 66

b) Teine etteheide, et trahv on väidetavate rikkumiste kestust ja raskust arvestades ebaproportsionaalne 66

c) Kolmas etteheide, et trahv on ülemäärane ja seda tuleb vähendada 66

5. Viies väide, et vaidlustatud otsuses jäetakse vääralt kergendavad asjaolud arvesse võtmata ... 71

Kohtukulud 72